

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study)

เรื่อง นโยบายต่างประเทศจีนต่อไทยระหว่างปี ค.ศ. 2006 – ค.ศ. 2011

จัดทำโดย นายณัฐพล ขันธิรัญ
รหัส 4002

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 ปี 2555

สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารการทูต ของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พนัสพรประสิทธิ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต สุจิตรา หริัญพุกษ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลอ ສีบวิเศษ)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ความสัมพันธ์ไทย-จีนมีพื้นฐานที่แน่นแฟ้นมาเนินนานกว่า 2,000 ปี ไม่เคยมีปัญหาระหว่างกัน แต่อาจจะติดต่อสัมพันธ์กันมากน้อยต่างช่วงเวลา กับ หลังจากจีนเปิดประเทศตามแนวโน้มนโยบายของประธานาธิบดีเต็ง เสี่ยงผิง เมื่อปี ค.ศ. 1978 ทั้งสองประเทศได้พัฒนาความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้นจนในช่วง ปี ค.ศ. 2000 กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ไทย-จีนเป็นตัวอย่างของความสัมพันธ์จีนกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย จากสมมติฐานที่จีนและไทยมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างดี ไม่เคยมีปัญหาระหว่างกันมาตั้งแต่อดีต มีผลประโยชน์ที่เอื้ออำนวยและสอดคล้องกันและกัน ความร่วมมือในด้านต่างๆ หลังจีนเปิดประเทศควรพัฒนาไปอย่างมาก

แต่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนสะท้อนถึงความตึงเครียดทางการณ์รัฐประหารในไทยในปี ค.ศ. 2006 ความสัมพันธ์สองประเทศอยู่ในสภาพะะหักกัน จีนให้ความสนใจกับไทยลดลงและฉะลอกความร่วมมือต่างๆ และมิได้ตอบสนองคำขอความร่วมมือของจีนดังเช่นที่ผ่านมา จึงเป็นที่มาของคำถกเถียงว่า นโยบายต่างประเทศของจีนต่อไทยมี “การเปลี่ยนแปลง” หรือเพียง “ฉะลอก” ความร่วมมือจนกว่าการเมืองไทยจะมีเสถียรภาพและความต่อเนื่องเหมือนเดิมก่อนเดือนกันยายน ค.ศ. 2006 ด้วยเหตุนี้ เอกสารวิจัยฉบับนี้จึงพยายามหาความกระจ่างดังกล่าว โดยการศึกษาผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีน บทบาทของผู้แสดงต่างๆ ในการทำหน้าที่ ทัศนะของผู้นำจีนในการมองผลประโยชน์ประเทศไทยที่มีต่อจีน โดยใช้กรอบความคิดและทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision-Making) ของนาย Richard Snyder ที่วิเคราะห์กระบวนการทำการกำหนดนโยบายต่างประเทศจีนจากกลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในกระบวนการตัดสินใจนี้

จากการศึกษาผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีนต่อไทย สรุปได้ว่ารัฐประหารในปี ค.ศ. 2006 ทำให้ไทยขาดเสถียรภาพทางการเมือง เกิดความไม่แน่นอนและขาดความต่อเนื่องทางด้านนโยบาย ส่งผลให้รัฐบาลจีนลังเลและไม่แน่ใจว่าความสัมพันธ์กับไทยจะสนองประโยชน์ต่อจีนได้มาก แต่โดยที่พื้นฐานความสัมพันธ์ไทย-จีนมีความแข็งแกร่ง ผู้นำจีนต่างมีทัศนคติที่ดีต่อไทย ส่งผลให้นโยบายต่างประเทศของจีนจึงมีลักษณะของการละลอกความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจกับไทย เพื่อคุ้มครอง自身และจีน ที่จีนมีเสถียรภาพมากขึ้นก่อน ขณะเดียวกันยังคงการสนับสนุนไทยทางด้านการเมืองระหว่างประเทศต่อไป

พรรคคอมมิวนิสต์จีนยังคงเป็นหลักและมีอิทธิพลสูงสุดในการกำหนดและชี้นำนโยบายทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการกลาง (Politbureau) จำนวน 25 คน และ

PSC ที่มีจำนวน 9 คน ซึ่งเป็นความต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนจีนเปิดประเทศ แต่ในระยะหลังจากจีนเปิดประเทศ ข้าราชการและนักการเมืองใหม่ๆ เริ่มจากการศึกษามาจากต่างประเทศ ทำให้บุคคลเหล่านี้ เริ่มนิยมโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินนโยบายในจีนมากยิ่งขึ้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้ปัจจุบันกลุ่มนักการเมือง ข้าราชการ ภาคเอกชน และอีกฝ่ายเดสก์หนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ กลุ่มนักวิชาการที่เป็น Think Tanks และให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลและผู้นำทางการเมือง ซึ่งในอนาคต ทั้ง 3 กลุ่มนี้จะมีบทบาทมากขึ้นและจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศจีน

เอกสารการวิจัยฉบับนี้พยายามอย่างยิ่งที่จะยกตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในลักษณะที่เป็น Inputs ต่อกระบวนการของการตัดสินใจของรัฐบาลจีน และวิเคราะห์บทบาท/ทัศนคติรวมทั้งการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มต่างๆ ในการพิจารณากรณีต่างๆ ของไทยที่เกิดขึ้นตั้งแต่รัชปี พระบาทในปี พ.ศ. 2006 มาถึง พ.ศ. 2011 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- ทัศนคติของพรรคการเมืองจีน และรัฐบาล/ฝ่ายบริหารของจีนมีต่อไทยในเชิงบวก ไม่ว่าจะด้วยความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นมาในอดีต หรือด้วยความสำคัญของไทยในด้านที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ ทำให้จีนปฏิบัติต่อไทยทางการเมืองอย่างประนีประนอมในการกล่าวถึงสถานการณ์ในประเทศไทย หลายกรณีตัวอย่างเช่น ให้เห็นว่า สถานการณ์ทางการเมืองที่ขาดเสียทรัพยากรในประเทศไทย มีการตรวจสอบการทุจริต โครงการใหญ่ของจีนถูกตรวจสอบเดี่ยวต่อการเสียชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ซึ่งหน่วยงานราชการจีนแสดงความไม่พอใจด้วยการแสดงความกังวลต่อการดำเนินการของรัฐบาลไทย หรือแม้แต่กรณีที่นายกรัฐมนตรีจีนถูกผู้ชุมนุมประท้วงที่พัทยา (เมษายน พ.ศ. 2009) ปิดล้อมซึ่งผู้แทนในขณะต่างแสดงความรู้สึกไม่ปลดปล่อยและไม่พอใจ แต่ในทางการเมืองระดับสูงของจีน ผู้นำจีนยังคงทำที่ใช้มาตรการความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลไทยโดยไม่มีปฏิกริยาทางลบต่อไทย

- ทัศนคติของกระทรวงบางกระทรวงในด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงพาณิชย์จีน แสดงให้เห็นถึงการชะลอความร่วมมือกับไทยอย่างชัดเจน เช่น การประชุมคณะกรรมการร่วมด้านการค้า การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-จีน (Joint Committee on Trade, Investment and Economic Cooperation-JC) ที่จีนนำยิ่งไม่ตอบรับการจัดประชุมตลอดช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2006 – 2010) กระทรวงพาณิชย์จีนและกระทรวงการต่างประเทศจีน แสดงท่าทีความห่วงกังวลต่อทางการไทยถึง 4 ครั้งในช่วง 1 เดือนครึ่ง เกี่ยวกับการฟ้องร้องบริษัทที่หัวเหว่ยที่ดำเนินธุรกิจที่ได้รับสัมปทานด้านโทรคมนาคมที่ไม่โปร่งใสในช่วงก่อน พ.ศ. 2006 ฯลฯ เหตุการณ์ในลักษณะนี้เป็นเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงต่างๆ ซึ่งมิได้อยู่ในระดับผู้นำประเทศพิจารณา

- ทัศนคติของนักวิชาการซึ่งเป็นตัวแสดงหนึ่งในผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีนต่อไทยในลักษณะของการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ แม้ว่าจะมีน้ำหนักไม่มาก แต่ก็ไม่ควร忽

มองข้าม เพราะจะเป็นแนวโน้มหนึ่งที่จะขยายขึ้นมาและมีส่วนในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ เนื่องจากกลุ่มนักวิชาการนี้มาจากขาราชการผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ หลังเกณฑ์แล้วส่วนใหญ่เปลี่ยนสถานะมาเป็นนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งกล่าวได้ว่ามีอิทธิพลในระดับหนึ่งต่อการเข้าถึงผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศและนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลจีน เพราะมีความเชื่อมโยงกับพระคุณมิวนิสต์ และบางสถาบันอยู่ในได้กระ thro งอ ย่างเห็นได้ชัดเจน

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ศึกษากระบวนการตัดสินใจนโยบายต่างประเทศของจีน ไม่ว่า เป็นนักวิชาการ หรือภาคราชการ การศึกษาบันทึกจึงเสนอแนะการดำเนินการของรัฐบาลไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งไทยและจีน ซึ่งผู้เขียนขอเสนอดังนี้

- ในระยะสั้น (5 ปี) เช่น การเปลี่ยนทัศนคติของผู้นำของไทยจากเดิมที่มักจะขอให้จีนช่วยเหลือมาเป็นการมีความร่วมมือกับจีนอย่างเป็นระบบสากล การมีหน่วยงานกลางที่สามารถดำเนินนโยบายหรือยุทธศาสตร์ไทยต่อจีนที่ดีอยู่แล้ว มาปฏิบัติให้มีเอกภาพจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลไทยที่ไม่ใช่ต่างหน่วยงานต่างปฏิบัติกันไปตามทิศทางของต้นสังกัด ทั้งนี้ การแสวงหาจังหวะเวลาในการสนับสนุนรัฐบาลจีนในการแก้ไขปัญหาจุดอ่อนของจีนในเรื่องสิทธิมนุษยชน การเมืองระหว่างประเทศ ปัญหาทะเบียนได้ฯลฯ จะเป็นการซื้อใจผู้นำจีนได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญ เสถียรภาพของรัฐบาลไทยมีส่วนอย่างมากในการส่งเสริมการพัฒนาความสัมพันธ์สองประเทศ

- ในระยะกลาง (5-10 ปี) รัฐบาลไทยควรสร้างความแข็งแกร่งในฐานะที่เป็นศูนย์กลางทางด้านภูมิศาสตร์เชื่อมโยงกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะปัจจัยนี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้จีนสนใจและให้ความสำคัญต่อไทยมานานแล้ว เช่น การเสริมสร้างบทบาทของไทยในการอบรมความร่วมมือ Greater Mekong Sub-Region หรือในกรอบ East-West Corridor ขณะเดียวกัน การเมืองจีนนับวันยิ่งเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว แต่สิ่งที่รัฐบาลจีนยังคงไว้คือ ระบบการวางแผนตัวผู้นำทางการเมืองล่วงหน้า 10 ปี ซึ่งรัฐบาลไทย ควรทำอย่างต่อเนื่องในการสร้างความรู้จักคุ้นเคยและใช้วัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวของประเทศจีนเป็นเครื่องมือ การสร้างความสัมพันธ์นี้ควรพิจารณารวมถึงกลุ่มนักวิชาการและกลุ่มนักวิชาการด้วย เพราะเป็นกลุ่มที่จะมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการกำหนดนโยบายต่างประเทศของจีนต่อไปในอนาคต

- ในระยะยาว (10-20 ปี) เป็นเรื่องของชนรุ่นต่อๆ ไปที่จะบริหารประเทศ การปูพื้นฐานให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน เพื่อมีความรู้จักและรักสีกีที่ดีต่อกันจะเป็นภูมิคุ้มกันมิให้ความขัดแย้งเกิดขึ้น หรือยับยั้งการลุกคามได้ ดังเช่นกรณีรัฐประหารเมื่อปี ค.ศ. 2006 ที่ผู้นำทางการเมืองจีนมีทัศนคติที่ดีต่อไทย รัฐประหารในไทยจึงมีผลกระทบต่อความร่วมมือในระดับที่จำกัดมาก ดังนั้น สิ่งที่สามารถดำเนินการได้ในขณะนี้คือการลงทุนในระยะยาวเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางด้านการศึกษา และการเผยแพร่วัฒนธรรมไปสู่ชาวจีนอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ จินเป็นประเทศมหาอำนาจและจะมีบทบาทสูงขึ้นต่อไปในอนาคต ซึ่งไทยน่าจะเรียนรู้และปรับตัวเองให้ทันต่อสภาพการณ์ดังกล่าว ข้อเสนอแนะข้างต้นจึงน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติภารกิจในส่วนที่เกี่ยวกับจินไม่มากก็น้อย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การทำวิจัยศึกษาเกี่ยวกับนโยบายเงินต่อไทยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนและหน่วยราชการต้นสังกัด การวิจัยครั้งนี้จะไม่สามารถทำได้หากสถาบันการต่างประเทศสถาบันการต่างประเทศท่วงศ์โรมปการ กระทรวงการต่างประเทศ มิได้จัดขึ้น จึงขอขอบคุณสถาบันการต่างประเทศสถาบันการต่างประเทศท่วงศ์โรมปการ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่กรุณาตั้งใจจัดหลักสูตรที่เต็มไปด้วยเนื้อหาสาระ ความรู้จากวิทยากรที่ทรงคุณวุฒิต่างๆ และการจัดการศึกษาดูงานทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งผู้เขียนมีความประทับใจและรู้สึกภูมิใจที่กระทรวงการต่างประเทศมีบุคลากรและหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญในด้านการฝึกอบรมเช่นนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำเอกสารวิจัยฉบับนี้ ทำให้ผู้เขียนมองภาพทางด้านวิชาการควบคู่ไปกับทางด้านปฏิบัติได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยกลั่นกรองคุณภาพของผลการวิจัย ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่นักก็น้อย

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๗
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญ	๑๐
สารบัญตาราง	๑๒
สารบัญภาพ	๑๓
บทที่ ๑ บทนำ	๑
1.๑ ภูมิหลัง ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	๑
1.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๗
1.๓ ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	๗
1.๔ ประโยชน์ของการศึกษา	๗
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๘
2.๑ แนวคิดทฤษฎี: ทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision-Making Theory)	๘
2.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๑๐
บทที่ ๓ ผลการศึกษา	๑๑
3.๑ ผลประโยชน์ระหว่างรัฐบาลจีน-รัฐบาลไทย	๑๑
3.๒ ผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีน	๑๔
3.๓ พื้นฐานนิสัย/วัฒนธรรมทางสังคมของผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศ	๒๒
บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๒๕
4.๑ สรุปผลการศึกษา	๒๕
4.๒ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการและพิธีทางของไทยต่อจีน	๒๕
บรรณานุกรม	๓๑

ภาคผนวก	32
ก. กรณีคำขอของไทยที่จีนปฏิเสธหลังรัฐประหาร ปี ค.ศ. 2006	33
ข. กรณีความไม่ต่อเนื่องของรัฐบาลไทยหลังรัฐประหาร ปี ค.ศ. 2006	40
ค. สถานการณ์และการลงทุนไทย-จีน	43
ง. ท่าทีของต่างประเทศต่อการยึดอำนาจการปกครองของคณะปฏิรูปฯ	56
จ. สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ประเทศไทยเป็นอะไรไป- วิเคราะห์สถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน”	63
ฉ. ประมวลท่าทีจีนต่อสถานการณ์การเมืองไทย	73
ประวัติผู้เขียน	74

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 Top Think Tanks in China
จัดทำโดย ศูนย์วิจัยและประเมินผลของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

20

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 สรุปตัวแสวงในการกำหนดนโยบายต่างประเทศจีน	14
ภาพที่ 2 China's National-Level Communist Party Hierarchy	15

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง ความเป็นมาและความสำคัญของปัจจุบัน

1.1.1 การปักครองของเงิน

จึงเป็นการองค์ด้วยระบบอบสังคมนิยมที่มีพระรคอมมิวนิสต์จีนเป็นแกนหลักในการบริหารประเทศ มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล และมีคณะกรรมการถวารกรรมการเมืองของคณะกรรมการกลางพระรคอมมิวนิสต์จำนวน 9 คน เป็นผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจกำหนดนโยบายระดับสูงของประเทศไทย โดยมีโกรงสร้างอำนาจสำรวมกลางประกอบด้วย รัฐบาลโดยคณะกรรมการรัฐมนตรีจาก 24 กระทรวง สภาประชาชนแห่งชาติที่มีอำนาจ นิติบัญญัติ และสภานิติปธกษาการเมืองแห่งชาติที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้แก่รัฐบาล^{1,2}

นับตั้งแต่นั้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนได้พัฒนาข้ามหน้าไปอย่างมาก จนเป็นผลทำให้ทั้งสองประเทศ มีความใกล้ชิดสนิทแนบแน่นอย่างเด่นชัด เหตุการณ์เวียดนามได้รุกรานและเข้ายึดครองกัมพูชาตั้งแต่ ค.ศ. 1979 เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ได้มีผลส่งเสริมผลักดันให้ความสัมพันธ์ไทย-จีนพัฒนาข้ามหน้าอย่างรวดเร็ว อีกทั้งเป็นยุคที่ความสัมพันธ์และความร่วมมือในด้านต่างๆ ระหว่างกันได้ถูกการยกฐานไว้อย่างชัดเจนและมั่นคง

ขณะเดียวกันยุคของประธานาธิบดี เต็ง เสี่ยว ผิง ยังเป็นยุคที่ทำให้จีนได้รับการยอมรับนับถือ และเป็นที่ไว้วนัยเชื่อใจมากขึ้นจากประเทศโลกจากการที่จีนประกาศเปิดประเทศ และมีนโยบายแน่ชัดให้เศรษฐกิจนำหน้าการเมือง การทหาร แต่ในขณะเดียวกัน จีนถูกประเทศตะวันตกประณามในกรณีพรมยาเสพติด ได้ปราบปรามนักศึกษา ประชาชนที่จัดตั้งรัฐ เทียนอันเหมิน ในปี ค.ศ. 1989 ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าววนี้ เป็นผลทำให้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของจีน ต้องหยุดชะงัก มีความล่าช้าและล้าหลัง ไม่สามารถไล่ตามทันพัฒนาการทางเศรษฐกิจของหลายประเทศในภูมิภาค เอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือภูมิภาคอาเซียน

¹ Chinese Government, (2012), Ministries and Commissions under the State Council, online, Available: http://english.gov.cn/2005-08/05/content_20741.htm.

² Economist Intelligence Unit, (2009), Country Profile 2009 China, pp.4-6, online, Available: www.eiu.com.

1.1.2 นโยบายต่างประเทศของจีนหลังเปิดประเทศ

โดยที่จีนมุ่งจัดระบบภายในประเทศเป็นหลักในสมัยของประธานาธิบดี เต็ง เสี้ยว ผิง นโยบายต่างประเทศจึงมีลักษณะยึดหยุ่น ไม่ก้าวร้าว แต่พร้อมต่อรองเพื่อหาทาง ประนีประนอมหากเห็นว่าจีนได้ประโยชน์ตามที่จินคาดหวังไว้ เป็นนโยบายต่างประเทศที่มี เป้าประสงค์ชัดเจนเพื่อมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริเวณประเทศเพื่อน บ้าน ให้มีสันติภาพ และความมั่นคงเพื่อรองรับและอ่อนน้อมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภายในจีน เหตุการณ์สำคัญที่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อการกำหนดและดำเนินนโยบายของจีนในยุคนั้นคือ การ ล่มสลายของสหภาพโซเวียต การลื้นสุดของสหภาพในกัมพูชาพร้อมกับการถอนทหารเวียดนาม ทั้งหมดออกจากกัมพูชา ตามข้อตกลงกรุงปารีสปี. ค.ศ. 1988 โดยก่อนหน้านี้ในปี ค.ศ. 1987 โซ เวียต ได้ถอนทหารออกจากอฟกานิสถาน ทั้งหมดนี้ได้ส่งผลทำให้จีนและโซเวียตสามารถปรับ ความสัมพันธ์เข้าสู่สภาวะปกติระหว่างกันได้ และเป็นมิตรกับเวียดนาม ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มอาเซียน

โดยสรุป ยุคของประธานาธิบดี เต็ง เสี้ยว ผิง เป็นยุคที่นโยบายต่างประเทศของจีน เน้นหนักไปในด้านการ ได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการ และ ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้าน ต่างๆ จากกลุ่มประเทศตะวันตกและญี่ปุ่นเป็นสำคัญ รวมทั้งการให้ความสำคัญแก่กลุ่มประเทศใน โลกที่สาม โดยการมองว่ากลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในโลกที่สามต้องสามารถเป็นตลาดใหญ่ และ สำคัญให้กับสินค้าของจีนและเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็น แหล่งน้ำมันเพื่อป้อนให้กับโรงงานอุตสาหกรรมในจีน ทั้งนี้ กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเป็นกลุ่มที่มี จำนวนประเทศมากกว่ากลุ่มอื่น ทั้งในสหประชาชาติ และในบรรดาองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งจีน มีนโยบายเน้นชัดที่มุ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาให้มาก และอย่างกว้างขวาง โดยจีนหวังว่า จะมีผลโดยตรงทำให้จีนมีฐานะเป็นผู้นำของกลุ่มนี้ อันจะเป็น การเพิ่มอิทธิพล บทบาทและอำนาจต่อรองของจีนในเวทีระหว่างประเทศ นโยบายต่างประเทศของ จีนในยุคประธานาธิบดี เต็ง เสี้ยว ผิง จึงเป็นนโยบายที่ยึดสันติภาพและความมั่นคงของโลก

หลักและพื้นฐานของนโยบายต่างประเทศของจีนstate ท่อนให้เห็นในปี ค.ศ. 2001 ซึ่งจีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ซึ่งเป็นการเข้าร่วมในองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญหลัง การเปิดประเทศ นโยบายที่เน้นสันติเพื่อปกป้องอธิปไตยและเอกสารของประเทศ โดยพยายามสร้าง สิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศให้อ่อนน้อมต่อการพัฒนาประเทศ ปกป้องและรักษาสันติภาพของ โลกเพื่อการพัฒนาร่วมกัน ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบมั่นคงกับทุก ประเทศ บนพื้นฐานของความเคารพในอธิปไตยและบูรณาภาพแห่งดินแดนซึ่งกันและกัน ไม่ แทรกแซงหรือรุกราน แต่เคราะห์ซึ่งผลประโยชน์และความเท่าเทียมกัน สำหรับประเทศเพื่อนบ้าน และโดยรอบจีน จะพัฒนาความสัมพันธ์และมิตรภาพ รักษาและบรรจุสันติภาพและเสถียรภาพ

ของภูมิภาค อีกทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ทั้งนี้ จึงจะแก้ไขข้อพิพาทที่เกี่ยวกับเขตแดน ดินแดนและเขตแดนทางทะเลที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีตด้วยการเจรจา³

หลังจากนั้นมา จีนเน้นย้ำเรื่องการใช้สันติวิธีในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของจีนมาโดยตลอด ถ้าสุดปราภูอยู่ในสมดุลปากขาวมือเดือนกันยายน ค.ศ. 2011 (China's White Paper of Peaceful Development) ได้เน้นการเจริญเติบโตอย่างสันติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินนโยบายของรัฐบาลจีนทั้งในประเทศและนอกประเทศที่เป็นเอกภาพภายใต้ระบบการปกครองที่ถือเป็นประชาธิปไตยในรูปแบบหนึ่ง ระบบราชการเมืองในจีน ระบบการปกครองชนกลุ่มน้อย ระบบประชาธิปไตยในเมืองและชนบท รวมไปถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการรักษาความเป็นเอกภาพของประเทศไทยให้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์ ผู้นำเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน ต้องปกป้องอธิปไตยของประเทศไทย ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก และจะพัฒนาประชาธิปไตยอย่างเป็นขั้นตอน โดยคำนึงถึงความพร้อมของเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคมเป็นหลัก ขณะเดียวกัน ก็ยอมรับว่าจีนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยอยู่ โดยเฉพาะในส่วนของการ คอร์รัปชั่น กระบวนการยุติธรรม และความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่ต้องพัฒนา⁴

การที่จีนเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้นจนเป็นมหาอำนาจ ขณะเดียวกันแสดงชุดยืนที่ชัดเจนว่าไม่ประสงค์จะเป็นมหาอำนาจทางด้านการทหารเพื่อรุกราน แต่ผลประโยชน์ของจีนที่ขยายออกไปในภูมิภาคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเอเชีย แอฟริกา และตะวันออกกลาง มือย่างลึกซึ้ง และมีนัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภายในของจีนอย่างยิ่ง ประกอบกับสหรัฐอเมริกาได้ขยายอิทธิพลทางการเมืองและการทหารมาสู่เอเชียมากยิ่งขึ้น เช่น กรณีพม่า กรณีการเสนอการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement – TPP) เหตุการณ์เหล่านี้อาจบ่งบอกถึงความจำเป็นที่จีนอาจจะต้องขยายบทบาทการต่างประเทศให้มีลักษณะเชิงรุกมากยิ่งขึ้นเพื่อป้องป้องผลประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ พลังงาน และการเมือง และเพื่อป้องกันการปิดล้อมของสหรัฐอเมริกา

1.1.3 นโยบายต่างประเทศจีนต่อไทย

สำหรับนโยบายต่างประเทศจีนต่อไทย ในช่วงที่จีนกำลังเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

³ สุรพงษ์ ชัยนาม, "30 ปี ความสัมพันธ์ไทย - จีน : (1)," ใน มติชนรายสัปดาห์ นทความพิเศษ, 25, 1299 (8-14 กรกฎาคม 2548), ออนไลน์, แหล่งที่มา: <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2005q3/article2005july08p11.htm>.

⁴ China's cabinet, (2011), The Information Office of the State Council, China's Peaceful Development, online, Available: http://english.gov.cn/official/2011-09/06/content_1941354.htm.

อย่างรวดเร็วช่วง 10 ปีที่ผ่านมา บทบาทด้านการต่างประเทศของจีนมีจำกัด จึงมีมิติประเทศน้อย และอยู่ในช่วงการแสวงหาการยอมรับจากต่างประเทศ ส่วนหนึ่งจากการปกครองลักษณะสังคมนิยมของจีน สภาพการณ์ของจีนดังกล่าวทำให้จีนซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดด้านวัฒนธรรม ธรรมเนียม ประเพณีและความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์กับไทยอยู่แล้ว จึงพัฒนาความสัมพันธ์อย่างรวดเร็ว และลึกซึ้งมากขึ้นในลักษณะของการจัดทำความตกลงระหว่างกันมากขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการความสัมพันธ์ อาทิ

- แต่งตั้งการณ์ร่วมว่าด้วยแผนงานความร่วมมือในศตวรรษที่ 21 ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน (ลงนามเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1999)
- ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างรัฐบาลราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน (ลงนามเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม ค.ศ. 2001)
- สนธิสัญญาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องกฎหมายอาญา (ลงนามเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 2003)
- ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจ (ลงนามเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 2003)
- ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ลงนามเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 2003)
- แผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย-จีน (ลงนามเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม ค.ศ. 2007)
- ความตกลงว่าด้วยการยอมรับปริญญาระดับอุดมศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาแห่งราชอาณาจักรไทยกับกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (ลงนามเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม ค.ศ. 2007)
- แผนปฏิบัติการว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงวัฒนธรรมแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2553 (ลงนามเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ. 2008)

แม้ว่าความสัมพันธ์ไทย-จีนจะมีความคืบหน้าและพัฒนาการอย่างมาก แต่การที่จีนเพิ่งบทบาทด้านการต่างประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ และมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง แสดงถึงการพึ่งพาอาศัยต่างประเทศ เช่น การพึ่งพาพลังงาน ทรัพยากรจากหลากหลายประเทศจากภูมิภาคต่างๆ

รวมทั้งการพยุงเศรษฐกิจของสหภาพยูโรปและสหรัฐอเมริกาซึ่งมีความสำคัญจำเป็นต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชนชาวจีน สถานการณ์เช่นนี้ทำให้จีนให้ความสำคัญกับภูมิภาคและประเทศอื่นที่มีผลประโยชน์กับจีนมากขึ้นขณะที่ผลประโยชน์จากไทยคงที่และมีแนวโน้มไม่แน่นอน จีนเองมีความไม่น่าพอใจในรัฐบาลไทยในการดำเนินความสัมพันธ์กับจีนเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐประหารในปี ค.ศ. 2006 ซึ่งได้สร้างความไม่น่าพอใจต่อจีนทั้งในการการลงทุน การค้าและการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสังเกตได้จากหลายเหตุการณ์ที่ไทยต้องการประโยชน์จากจีน เช่น การส่งออกสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรของไทยไปจีน การขอให้จีนช่วยเหลือด้านการเกษตร คำขอเรื่องการทหาร ฯลฯ ไม่ได้รับการตอบสนองด้วยดีซึ่งต่างไปจากอดีตที่จีนพร้อมให้ความสนับสนุนเป็นอย่างดี

1.1.4 ผลกระทบของรัฐประหารไทยต่อจีน

ปี ค.ศ. 2006 เป็นปีที่ไทยเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากการยึดอำนาจ โดยฝ่ายทหารไทยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจีนทางการเมืองที่ยอมรับรัฐบาลไทยแม้มิได้จัดตั้งขึ้นมาด้วยวิถีทางประชาธิปไตย จึงสังเกตได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า การที่ประเทศไทยมีสถานะทางการเมืองระหว่างประเทศตกลงมา ให้ประโยชน์กับจีนลดน้อยลง ประกอบกับการตรวจสอบครั้งปัจจุบันของโครงการต่างๆ จำนวนมากที่ให้สัมปทานด้านเศรษฐกิจแก่บริษัทจีนไปในช่วงรัฐบาลทักษิณ ทำให้จีนเคลื่อนแคลงใจว่ารัฐบาลไทยดำเนินการขัดผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของจีน

จะสังเกตได้ว่า นโยบายต่างประเทศจีนต่อไทยทางการเมืองมีความต่อเนื่องและมิได้เปลี่ยนแปลงจากการที่จีนยอมรับรัฐบาลไทยที่มาจากรัฐประหาร และทุกครั้งของการหารือระหว่างผู้นำประเทศ จีนเน้นย้ำว่า ความสัมพันธ์ไทย-จีนมีความต่อเนื่องแม้รัฐบาลจะเปลี่ยนไป แต่ในทางด้านเศรษฐกิจนั้น จีนมีความลังเลที่จะสนับสนุนด้านเศรษฐกิจของจีนในไทยถูกกระบวนการระทึกไปด้วย เป็นเหตุให้จีนแสดงท่าทีป่วยเบี้ยงคำขอของรัฐบาลไทยอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนการเกิดรัฐประหาร

ผลต่อเนื่องที่ตามมาจากการไม่น่าพอใจต่อรัฐบาลไทยคือการที่รัฐบาลไทยขาดโอกาสในการเข้าถึงผลประโยชน์อย่างมหาศาลในจีน เช่น การเป็นแหล่งทรัพยากร แหล่งเงินทุน สำรองระหว่างประเทศมากที่สุดในโลก และการเป็นตลาดรายใหญ่สินค้าของไทย ทั้งสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรแปรรูป หรือนัยหนึ่งคือ ภายใต้นโยบายต่างประเทศของจีนในปัจจุบัน ไทยได้รับผลประโยชน์จากจีนลดลง

กรณีต่างๆ ที่บ่งชี้ท่าทีของจีนที่เปลี่ยนไป โดยเปรียบเทียบการปฏิบัติของรัฐบาล

จีนต่อไทยระหว่าง 2 ช่วง กือ ช่วงก่อนและหลังปี ค.ศ. 2006 โดยสังเกตได้จากการมีความร่วมมือต่าง ๆ ที่รัฐบาลจีนเอื้ออำนวยอย่างประโยชน์ให้แก่รัฐบาลไทยตามคำขอ แต่ในระยะหลังจาก ค.ศ. 2006 เป็นต้นมา คำขอของรัฐบาลไทยไม่ได้รับการตอบสนองจากรัฐบาลจีนด้วยดี สรุปประเด็นกรณีต่างๆ ได้ดังนี้

ในช่วงก่อน ค.ศ. 2006 รัฐบาลจีนอำนวยประโยชน์ให้แก่ไทยตามคำขอ เช่น (1) กรณีรัฐบาลไทยขอให้จีนช่วยรับซื้อสินค้าเกษตรที่ราคาตกในประเทศ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง จีนมักจะตอบรับเสมอมา (2) กรณีโครงการก่อสร้างโรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่ (บริษัท CYC ของจีนเข้ามาลงทุนดึงโรงงานผลิตยาสูบที่ จ.เชียงใหม่โดยวิธีพิเศษ เมื่อปี ค.ศ. 2003) (3) กรณีรัฐบาลไทยขอให้จีนรับโครงการการค้าต่างตอบแทนลำไยอนแห้งกับบุญโทรศัพกรณ์ในปี ค.ศ. 2004 สำหรับการจัดซื้อรถหุ้มเกราะจากจีน (4) กรณีรัฐบาลไทยต้องการให้รัฐบาลจีนสนับสนุนนักธุรกิจจีนเข้ามาลงทุนในไทยในด้านโทรคมนาคม (บริษัทหัวเหว่ยเมื่อปี ค.ศ. 2005) ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นตัวอย่างของผลกระทบประโยชน์ที่ไทยได้รับจากรัฐบาลจีน และยังมีอีกหลายกรณีได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และรัฐบาลจีนเอื้ออำนวยอย่างแก่รัฐบาลไทยในการสนับสนุนให้วิสาหกิจจีนเข้ามาร่วมลงทุนในประเทศไทย

ภายหลัง ค.ศ. 2006 เป็นต้นมา รัฐบาลจีนมักจะมิได้ตอบรับคำขอของรัฐบาลไทยโดยตรง ดังเช่นในอดีต บางโครงการเป็นลักษณะของการพิจารณาคำขอของไทยภายใต้ระบบราชการของจีนซึ่งหมายถึงการตัดสินใจมิได้มามาจากผู้นำเหมือนในอดีตแล้ว แต่เป็นการตัดสินใจโดยหมู่คณะผู้บริหารประเทศ หรือโดยกระบวนการทางราชการ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ กรณีการจัดหารือคำนำเข้าจากจีน กรณีปุ๋ยจีน กรณีโครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟในไทย ที่จีนมิได้รับปากใดๆ บางกรณีได้ปฏิเสธอย่างอ้อมค้อม (ภาคผนวก ก)

นอกจากนี้ ปัญหาภายในไทยที่ทำให้นโยบายต่างประเทศจีนขาดความมั่นใจด้านเศรษฐกิจต่อรัฐบาลไทย กล่าวกือ ภายหลังจากรัฐประหารในไทย ค.ศ. 2006 รัฐบาลไทยมีเสถียรภาพลดลง ความขัดแย้งภายในประเทศจากการเบ่งฝักเบ่งฝ่าย ต่างฝ่ายต่างหาญดือก่อนของแต่ละฝ่ายมาโ久มตั้งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสวงหาหลักฐานเพื่อพิสูจน์การคอร์ปชั่นของรัฐบาลทักษิณ ซึ่งรัฐบาลที่มาจากรัฐประหารเชื่อว่าการขัดคอร์ปชั่นในรัฐบาลบุญญากรรัฐมนตรีทักษิณจะช่วยให้ไทยเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง

ผลของการดำเนินการภายในประเทศของไทยในเรื่องขัดปัญหาคอร์ปชั่นส่งผลกระทบต่อโครงการพัฒนาเศรษฐกิจใหญ่ๆ ของประเทศ ใน การดำเนินการดังกล่าว ได้มีการเปลี่ยนผู้บริหารในหน่วยงานด้านเศรษฐกิจของรัฐวิสาหกิจหลายแห่ง ซึ่งทำให้โครงการบางโครงการที่จีนลงทุนอยู่ด้วยได้รับผลกระทบโดยตรง เช่น กรณีบริษัทหัวเหว่ย กรณีโครงการก่อสร้างโรงงานผลิต

ยาสูบแห่งใหม่ ข้อเสนอของรัฐบาลจีนเรื่องเงินกู้จากจีน 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และโครงการการแลกเปลี่ยนสินค้า (Barter Trade) (ภาคผนวก ข) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไทยเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายและส่งผลกระทบให้เกิดความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 กำหนดของ การวิจัยฉบับนี้คือ นโยบายต่างประเทศของจีนต่อไทยมี “การเปลี่ยนแปลง” หรือเพียง “ชะลอ” ความร่วมมือจนกว่าการเมืองไทยจะมีเสถียรภาพและความต่อเนื่องเหมือนเดิมก่อนเดือนกันยายน ค.ศ. 2006

1.2.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาจึงเพื่อหาคำตอบว่า นโยบายต่างประเทศของจีนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือเพียงชะลอความสัมพันธ์กับไทย โดยการศึกษาผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีน พื้นฐานในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ และทัศนะการมองผลประโยชน์ของไทยที่มีต่อจีน ซึ่งรวมถึงกระบวนการและการกำหนดนโยบายต่างประเทศของจีน

1.2.3 เพื่อมีข้อเสนอแนะต่อทางการของไทยเกี่ยวกับการดำเนินการและทิศทางของรัฐบาลไทยต่อรัฐบาลจีน เพื่อเพิ่มพูนประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่ทั้งสองฝ่ายมากที่สุด

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 การศึกษา นโยบายต่างประเทศของจีนต่อไทยในช่วงปี ค.ศ. 2006 ถึง ค.ศ. 2011

1.3.2 วิธีการดำเนินการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์โดยสถาบันวิชาการ สิ่งตีพิมพ์จากสื่อมวลชน ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจีน และการสังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยและจีน

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในด้านข้อเสนอแนะต่อภาครัฐของไทยในการระบุผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจที่ทั้งไทยและจีนมีระหว่างกัน การทราบนักถึงทัศนคติของจีนต่อไทย และหน่วยงานต่างๆ ของไทยที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการอย่างไรเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อทั้งสองประเทศ

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี: ทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision Making Theory)

ทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision-Making Theory) เป็นการศึกษาระบวนการตัดสินใจซึ่งพิจารณาจากการกระทำการของรัฐว่าเกิดขึ้นจากพฤติกรรมคุณลักษณะ และแรงจูงใจของส่วนต่างๆ โดยมีการแยกเป็นขั้นนำเข้าที่เป็นแรงกระตุ้น (สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก) ว่ามีอะไรบ้าง จากนั้นปัจจัยนำเข้าดังกล่าวต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจโดยผู้มีอำนาจตัดสินใจอ กมาเป็นผลผลิตในรูปของนโยบาย ทั้งนี้การตัดสินใจโดยผู้กำหนดนโยบายนี้ไม่จำเป็นที่ผู้ตัดสินใจจะพิจารณาจากหลักเหตุผลเสมอไป แต่อาจเกิดจากแรงจูงใจด้านอุดมการณ์ จุดมุ่งหมายของชาติ รวมทั้งการวิเคราะห์ของผู้ตัดสินใจจากสภาพแวดล้อมในประเทศและภายนอกประเทศ

ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นทฤษฎีที่ครอบคลุมหลายสาขาวิชา สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้ร่วมรวมและสร้างกรอบทฤษฎีการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ ที่จะนำมาศึกษากรณีนโยบายต่างประเทศในประเทศไทย คือการใช้แนวทางของ Richard C. Snyder

แนวคิดของทฤษฎีการตัดสินใจเกิดขึ้นช่วงกลางทศวรรษ 1950 นักวิชาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลักของทฤษฎีนี้คือ Richard C. Snyder ได้นำแนวทางการตัดสินใจมาทำความเข้าใจการเมืองระหว่างประเทศ โดยศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล และการกระทำการของรัฐเกิดขึ้น เพราะผู้ตัดสินใจเป็นผู้ตัดสินใจ จากนั้นคือการนำข้อตัดสินใจไปปฏิบัติหรือปฏิสัมพันธ์กับรัฐอื่น ทฤษฎีการตัดสินใจจะช่วยให้เข้าใจการกระทำการของรัฐ สาเหตุของการกระทำการดังกล่าว แรงจูงใจที่ทำให้ต้องดำเนินนโยบาย ทั้งนี้ หลักสำคัญของทฤษฎีการตัดสินใจประกอบด้วย ลักษณะพื้นฐานของการหล่อหลอมมาเป็นตัวผู้ตัดสินใจ และกระบวนการขั้นตอนในการตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของนโยบาย

องค์ประกอบสำคัญของทฤษฎีการตัดสินใจ นอกเหนือจากผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ตัดสินใจแล้วคือ การกระทำ (Action) และความสัมพันธ์ในบรรดาสมาชิกของหน่วยนั้นๆ ซึ่งจะแสดงบทบาทของตนภายใต้สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Setting) และสภาพแวดล้อมภายนอก (External Setting)

ในด้านตัวแสดง (Actors) นั้นซึ่งเป็นตัวหลักสำคัญในการกำหนดนโยบาย ซึ่งมีการ

พิจารณาทางเลือกต่างๆ ความคาดหวัง แนวความคิด ความรู้สึก แรงจูงใจ (ที่เป็นผลมาจากการพฤติกรรม) แนวคิด (ทัศนคติของ ค่านิยม และการประเมิน) โดยคุณลักษณะของตัวแสดงนี้ เชื่อมโยงกับสังคมภายใน หน่วยงานที่ตนมีบทบาท (ขอบเขตอำนาจ – การติดต่อสื่อสารภายใน หน่วยและแรงจูงใจ) ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งเรื่องท่าทีทางเลือกต่างๆ ความรับผิดชอบ อำนาจ ความเชี่ยวชาญ ค่านิยม ซึ่งทั้งหมดกลั่นออกมาเป็นการกระทำและความสัมพันธ์ในบรรดาหน่วยงานที่ตัดสินใจ

ส่วนสำคัญในการทำความเข้าใจการกำหนดนโยบายต่างประเทศ คือ สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Setting) และสภาพแวดล้อมภายนอก (External Setting)

(1) สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Setting) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช่มุนษย์ และสังคมซึ่งได้แก่ โครงสร้างและพฤติกรรมต่างๆ ทางสังคม อาทิ (1) ทิศทางค่านิยมที่สำคัญร่วมกันหรือค่านิยมของคนในชาติ (2) แบบแผนสถาบันที่สำคัญ เช่น สถาบันด้านการเมือง สถาบันทางเศรษฐกิจ พระคริสต์นิกาย (3) ลักษณะขององค์กรทางสังคมที่สำคัญ เช่น NGO องค์กรด้านธุรกิจ สหภาพแรงงาน (4) การแยกแยกบทบาทและความเชี่ยวชาญ (5) กลุ่ม แยกตามประเภทและหน้าที่ เช่น กลุ่มพลประโภชน์ กลุ่มทางสังคมต่างๆ กลุ่มการศึกษา พระคริสต์นิกาย กลุ่มเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย ซึ่งแต่ละประเทศจะมีไม่เหมือนกัน (6) กระบวนการทางสังคมที่เกี่ยวข้อง เช่น ประเทศไทยจะมีโอกาสให้ประชาชนเข้ามายield="block"/> เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย

(2) สภาพแวดล้อมภายนอก (External Setting) มีลักษณะเป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่ภายนอกรัฐนั้นๆ การกระทำ และการตอบโต้กันระหว่างรัฐหนึ่งกับรัฐอื่น ปัจจัยภายนอกเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อการตัดสินใจ

การประเมินสถานการณ์ ซึ่งอยู่ในกระบวนการตัดสินใจ คือสถานการณ์ที่เป็นผลมาจากการ ความสัมพันธ์ต่างๆ ประกอบด้วย (1) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (2) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอก (3) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกกับตัวผู้ตัดสินใจ โดยการประเมินเหล่านี้จะพบกับข้อจำกัดต่อการตัดสินใจที่เป็นผลมาจากระบบภายนอกหน่วยงานที่ตัดสินใจ ข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (เหตุการณ์ระหว่างประเทศ การกระทำการของรัฐอื่นๆ ฯลฯ) ข้อจำกัดจากสภาพแวดล้อมภายใน (การขาดข้อมูลตัดสินใจ การขาดการติดต่อประสานงาน ฯลฯ)

อย่างไรก็ตาม การนำทฤษฎีดังกล่าวมาอธิบายนโยบายอินเตอร์ไทยในการศึกษาครั้งนี้เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะจีนมีสังคมและการเมืองปิด แม้ว่าจะสามารถระบุได้ว่าหน่วยงานใด องค์กร

ได้ ผู้นำระดับใดเป็นผู้กำหนดนโยบาย แต่ข้อมูลเรื่องการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้กำหนดนโยบาย และการเลือกใช้ข้อมูลใดมาพิจารณาเป็นสิ่งที่ไม่เปิดเผย ดังนั้น การวิเคราะห์ตัวผู้กำหนดนโยบายจึงต้องอาศัยข้อมูลที่ได้มามาโดยตรงจากนักการเมืองจีน หรือผู้ที่อยู่ในกระบวนการตัดสินใจนโยบาย ต่างประเทศของจีน ซึ่งผู้เขียนยอมรับว่า ข้อมูลที่นำมาใช้ครั้งนี้ต้องอาศัยความเชื่อมโยงจากความคิดของผู้กำหนดนโยบายจีนในระดับผู้นำ มาสู่การกระทำที่เกี่ยวกับประเทศไทยเนื่องจากไม่มีการเปิดเผยเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรใดๆ ที่เกี่ยวกับประเทศไทย อย่างไรก็ตาม เอกสารวิจัยครั้งนี้ อย่างน้อยจะเป็นประโยชน์ในด้านแนวทางการวิเคราะห์ปัจจัยผู้นำจีนที่คิดต่อไทย โดยจะมุ่ง วิเคราะห์ในประเด็นดังนี้

- (1) การมองผลประโยชน์ที่ไทยมีต่อจีน โดยผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศของจีนจากทัศนคติจากสังคม พื้นฐานการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้กำหนดนโยบาย
- (2) ระบุตัวแสดงต่างๆ ใน การกำหนดนโยบายต่างประเทศจีน ทั้งในลักษณะของบุคคลกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมือง หน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ รวมทั้งนักวิชาการ ซึ่งต่างมีบทบาท อำนาจหน้าที่ต่างๆ กัน รวมทั้งมีทัศนคติ การมองและพื้นฐานการศึกษา ค่านิยมในสังคมของจีน ตลอดจนทัศนะการมองสภาพแวดล้อมภายนอกประเทศ ของผู้กำหนดนโยบาย

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานวนนี้ใช้เอกสารทางราชการและสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นโดยผู้เขียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบความสัมพันธ์ไทย-จีน ทั้งในระดับผู้นำและในประเด็นปัญหาต่างๆ ช่วงปี ค.ศ. 2007 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน

บทที่ 3

ผลการศึกษา

ในการตอบคำถามว่า นโยบายต่างประเทศจีนต่อไทยมีการเปลี่ยนแปลง หรือจะลดความสัมพันธ์ไทย-จีน หลังรัฐประหารในไทยในปี ค.ศ. 2006 หรือไม่ อย่างไรนั้น ผลการศึกษาในบทนี้ต้องการสร้างความชัดเจนในประเด็นตามลำดับดังนี้

- (1) ศึกษาผลประโยชน์ระหว่างจีน-ไทย เพื่ออธิบายว่าผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีนมองไทยอย่างไร ไทยเป็นผลประโยชน์ต่อจีนในประเด็นใดบ้าง
- (2) ศึกษาตัวผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีน ซึ่งเป็นการอธิบายบทบาทและอิทธิพลของตัวแสดงในสาขาต่างๆ โดยยกกรณีตัวอย่างของปัญหาและความร่วมมือไทย-จีนในช่วงรัฐประหาร ค.ศ. 2006 ประกอบ
- (3) อธิบายเชิงสรุปเกี่ยวกับพื้นฐานนิสัย/วัฒนธรรมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีน

3.1 ผลประโยชน์ระหว่างรัฐบาลจีน-รัฐบาลไทย

3.1.1 ผลประโยชน์ด้านการเมืองที่ไทยมีต่อจีน

จีนมองสหรัฐอเมริกาว่าในระยะยาวจีนเป็นมหาอำนาจเพียงประเทศเดียวในโลกที่อาจมีนโยบายเป็นศัตรูกับสหรัฐอเมริกาโดยพยายามจะทัดทานอำนาจทางทหารและข้อความงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาทั้งในภูมิภาคและในโลก สหรัฐอเมริกาจึงดำเนินยุทธศาสตร์ปิดล้อมจีนโดยร่วมมือกับญี่ปุ่น ซึ่งเห็นว่าจีนเป็นภัยคุกคามอันดับแรกเช่นกัน สหรัฐอเมริกาได้ร่วมมือกับเกาหลีใต้ และประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อช่วยให้จีนมีพัฒนาการในการเติบโตชาติที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะสหรัฐอเมริกามองว่ารูปแบบระบบเศรษฐกิจ การเมืองของจีนในปัจจุบัน ซึ่งเน้นการปฏิรูปและการเริ่มต้นเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยมีระบบการเมืองที่เป็นอำนาจนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจการเมืองที่จะสามารถแข่งขันท้าทายอิทธิพลของระบบเศรษฐกิจการเมืองแบบเสรีนิยมของกลุ่มประเทศตะวันตกได้อย่างมีประสิทธิภาพหากประสบผลสำเร็จ และจะเป็นรูปแบบที่ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายเกิดความนิยมเลื่อมใสและลอกเลียน อันจะนำไปสู่การแข่งขันระหว่างสองค่ายของระบบเศรษฐกิจการเมือง

เหมือนการแข่งขันในยุคสังคมเรียนที่มีระหว่างระบบเศรษฐกิจไทยกับระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

ดังนั้น เพื่อเป็นการสักดิ้นยุทธศาสตร์ดังกล่าวของสหรัฐอเมริกาและสอดคล้องกับผลประโยชน์ของรัฐบาลจีนในการที่จะปฏิรูปเศรษฐกิจและเปิดประเทศ จีนจึงได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศในมิติการเมืองในภูมิภาคเอเชียด้วยการ (1) ผูกมิตรสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ ในภูมิภาค รวมทั้งไทยและอาเซียน เพื่อเป็นทั้งการส่งเสริมบรรษัทภาพที่เอื้ออำนวยตลอดจนสร้างเงื่อนไขให้การพัฒนาประเทศดำเนินไปอย่างมีเสถียรภาพ (2) มีบทบาทในทางสร้างสรรค์ต่อเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาค และเข้ามาพัวพันอย่างสร้างสรรค์ในเวทีการเมืองภูมิภาค (3) ร่วมมือและให้ความช่วยเหลือแก่กันลุ่มประเทศอาเซียน รวมทั้งแสดงให้เห็นว่า จีนเป็นส่วนหนึ่งและให้ความสำคัญแก่เอเชียตะวันออก เพื่อเน้นถึงการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างจีนกับกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นอำนาจในการต่อรองกับกลุ่มมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป และเป็นการถ่วงดุลอำนาจของสหรัฐอเมริกาได้ระดับหนึ่ง

ปัญหาได้หวน รัฐบาลจีนยังไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ เป็นปัญหาที่จีนยังให้ความสำคัญสูงที่สุด ได้หวนเป็นผลประโยชน์สำคัญของจีนซึ่งต้องการความร่วมมือและการสนับสนุนจากไทยทั้งในภูมิภาคและในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งไทยรับรองรัฐบาลจีนเดียวตั้งแต่สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัฐบาลจีนเมื่อ ค.ศ. 1975 เป็นต้นมา และจำกัดการเดินทางเข้า-ออกของเจ้าหน้าที่ทางการของไทยและได้หวนมาโดยตลอด นอกจากนี้ ปัญหาที่เบตเก็ปเป็นเรื่องของอธิบดีของจีนเข่นกัน ซึ่งจีนต้องการการสนับสนุนจากต่างประเทศ และไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่สนับสนุนผลประโยชน์ของจีนในเรื่องดังกล่าวมาโดยตลอด เช่น การที่ไทยไม่อนุญาตให้องค์ค้าໄล ตามของที่เบตเดินทางเข้าไทยเนื่องจากองค์ค้าໄล ตาม อาจเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อต่อต้านรัฐบาลจีน เป็นต้น

3.1.2 ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจที่ไทยมีต่อจีน

จีนตระหนักถึงประโยชน์ของเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงตอนใต้ของจีน และเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดทิศทางนโยบายต่างประเทศของจีนทั้งในปัจจุบันและอนาคต กล่าวคือ ไทยเป็นประเทศที่จีนใช้ในการระบายน้ำสินค้าจากจีนตอนใต้ (มณฑลยูนาน และมณฑลกว่างซี) เข้าสู่ภูมิภาคของอาเซียน และในขณะนี้ โดยเบรียบเทียนถ้าพิจารณาจากที่ตั้งและความสัมพันธ์ของจีนกับประเทศไทยเพื่อนบ้านในบริเวณเดียวกัน เช่น ลาว พม่า เวียดนาม และ ไทยเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดของจีน เพราะเป็นเส้นทางที่ประดับที่สุด โดยที่ไทยมีเครือข่ายถนนที่ดี และจีนมีความเชื่อมั่นว่ามีความปลอดภัยสูงสุด นอกจากนี้ ที่ตั้งของไทยเป็นประโยชน์ต่อจีนในด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของจีน โดยเฉพาะเป็นศูนย์กลางของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่ม

แม่น้ำโขง 6 ประเทศ ที่ประกอบด้วย กัมพูชา ลาว พม่า ไทย เวียดนาม และมณฑลยูนนานและกว่างซีของจีน หรือที่รู้จักกันคือในนาม Greater Mekong Sub-region (GMS) โดยกรอบความร่วมมือ GMS เริ่มในปี ค.ศ. 1992 ซึ่งได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank-ADB) เพื่อจัดทำกรอบแผนยุทธศาสตร์พัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะเกือกคลกัน บนพื้นฐานของความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของแต่ละประเทศโดยใช้การสนับสนุนทั้งการเงินและวิชาการจาก ADB เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาอนุภูมิภาค โดยเริ่มจากการเชื่อมโยงเครือข่ายระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมส่วนต่อไปและพลังงาน และภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 1997 ประเทศไทย GMS ได้เพิ่มจุดเน้นความร่วมมือตามยุทธศาสตร์ 3Cs (Connectivity Competitiveness Community) โดยเน้นการพัฒนาตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมในพื้นที่ที่มีศักยภาพตามแนวคมนาคม เชื่อมโยงหลัก 3 แนว ได้แก่ (1) แนวเหนือ-ใต้ที่เชื่อมโยงไทย-พม่า/ลาว-จีน (2) แนวตะวันออก-ตะวันตกที่เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม และ (3) แนวตอนใต้ที่เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม

ผลประโยชน์ที่จีนจะได้รับจากการร่วมมือ GMS นี้นอกจากจะเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเรื่องการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน การส่งออกและการลงทุนแล้ว ยังมีด้านการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคอุ่น แม่น้ำโขง ซึ่งเชื่อมโยงไทย-จีนไปยังประเทศไทยอีกด้วย ในอนุภูมิภาค ทั้งหมดนี้ ไทยเป็นจุดศูนย์กลางในทุกสาขา

ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจในด้านการค้าและการลงทุนที่สำคัญในไทย โดยเฉพาะในโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ และการเป็นฐานการผลิตวัสดุคุณภาพเพื่อป้อนกลับไปจีน เช่น จีนลงทุนสร้างโรงงานผลิตเอทานอล รวมทั้งการสร้างโรงงานแปรรูปยางพาราในไทย จึงเห็นได้ว่าการค้าไทย-จีนมีการเติบโตและพัฒนาอย่างมาก โดยมูลค่าการค้ารวมในปี ค.ศ. 2000 มีมูลค่ารวม 6,226 ล้านдолลาร์สหรัฐ (อันดับ 4 รองจากญี่ปุ่น สหราชอาณาจักรและสิงคโปร์ ตามลำดับ) เป็น 57,984 ล้านдолลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 2011 (อันดับ 2 รองจากญี่ปุ่น) ซึ่งมีอัตราการเติบโตขึ้นประมาณร้อยละ 20 ต่อปี

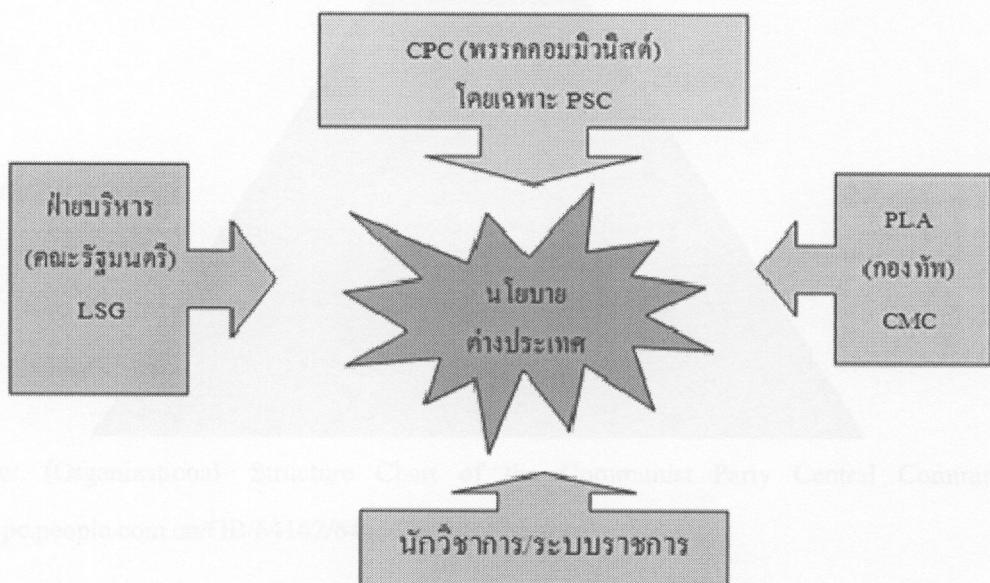
สำหรับการลงทุนนี้ ตามสถิติของสำนักงานส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment of Thailand - BOI) การลงทุนของจีนในประเทศไทยในปี ค.ศ. 2006 มีมูลค่า 82 ล้านдолลาร์สหรัฐ ปี ค.ศ. 2007 (530 ล้านдолลาร์สหรัฐ) ปี ค.ศ. 2008 (115.8 ล้านдолลาร์สหรัฐ) ปี ค.ศ. 2009 (234 ล้านдолลาร์สหรัฐ) ปี ค.ศ. 2010 (577 ล้านдолลาร์สหรัฐ) ปี ค.ศ. 2011 (565 ล้านдолลาร์สหรัฐ) ซึ่งสังเกตได้ว่าตัวเลขไม่แน่นอน เพราะข้อจำกัดของจีนและของไทย กล่าวคือ ฝ่าย

จีนที่มาลงทุนในไทยนั้นมีลักษณะของการร่วมหุ้นมากกว่าการลงทุนของจีนทั้งหมด ดังนั้น ตัวเลข ข้อมูลบางครั้งไม่ได้นับรวมการร่วมลงทุนกับนักธุรกิจไทย ทั้งนี้ ธุรกิจที่จีนลงทุนในไทยมักเป็น เรื่อง โรงงานผลิตภัณฑ์โลหะ โรงงานด้านการผลิตงาน (อิเลคทรอนิกส์และก้าชธรรมชาติ) โรงงานผลิต ยางเปรูรูป โรงงานเคมีภัณฑ์ (สถิติการค้าและการลงทุนไทย-จีน ภาคผนวก ฯ)

3.2 ผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีน

การวิเคราะห์ในเอกสารวิจัยฉบับนี้ใช้เอกสารวิจัยของประเทศไทยวันตกที่นำข้อมูลมาจาก การสัมภาษณ์นักการเมืองจากพรรคอนมิวนิสต์ ข้าราชการและนักวิชาการ ของจีน¹ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปตัวแสดงในการกำหนดนโยบายต่างประเทศจีน

3.2.1 พรรคอนมิวนิสต์จีน

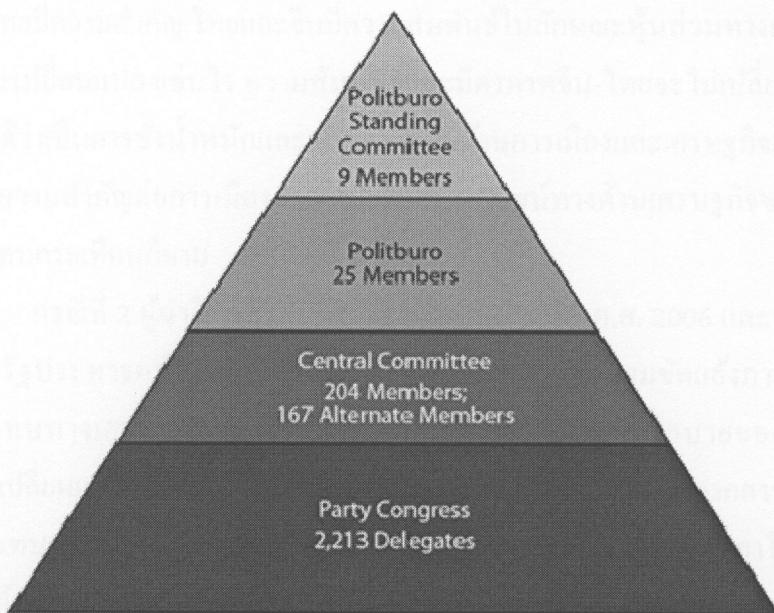
ในระบบการเมืองจีน พรรคราชการเมืองแม้จะมีหลายพรรคร แต่พรรคร ที่ใหญ่ที่สุดคือ พรรคอนมิวนิสต์จีน ส่วนพรรคราชการเมืองอื่นๆ ทั้งในกรุงปักกิ่งและมณฑลต่างๆ เป็นพรรคร ที่เกิดขึ้นจากเชื้อชาติ กลุ่มพลประโภชน์ แต่ทั้งหมดนี้รวมกันเป็นแนวร่วมของพรรคอนมิวนิสต์จีน สำหรับการบริหารประเทศ แม้จะมีประธานาริบดีและนายกรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งสูงสุด และมี คณะกรรมการบริหาร แต่พรรคอนมิวนิสต์มีอำนาจที่แท้จริงในการบริหารประเทศ

¹ Linda Jakobson and Dean Knox, "New Foreign Policy Actors in China," SIPRI Policy Paper No. 26 (September 2010): n. page, online, Available: www.sipri.org.

ภายในพรรคคอมมิวนิสต์ โครงสร้างอำนาจที่สูงสุดคือ Politburo ซึ่งมีจำนวน 25 คน และในจำนวนนี้มีคณะกรรมการบริหารจำนวน 9 คน ซึ่งเรียกว่า Politburo Standing Committee (PSC) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ประชุมทุกๆ 7-10 วันเกี่ยวกับเรื่องสำคัญของประเทศ และเป็นส่วนที่สำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดในการกำหนดคนนโยบายต่างประเทศจีน²

ภาพที่ 2 China's National-Level Communist Party Hierarchy

The Politburo Standing Committee is the Most Powerful Decision-Making Body

Source: (Organizational Structure Chart of the Communist Party Central Committee), <http://cpc.people.com.cn/GB/64162/64163/6418742.html>.

สำหรับการกำหนดคนนโยบายด้านอื่นๆ ก็จะมีการจัดกลุ่มเล็กในกลุ่ม Politburo ด้วย เช่น กลุ่มนโยบายด้านเศรษฐกิจซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีจีนเป็นแกนนำกลุ่ม และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกลุ่มที่พิจารณาผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของจีนแยกออกจาก เรื่องต่างประเทศ ทั้งนี้ กลุ่มด้านเศรษฐกิจจะเน้นผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของจีนในระดับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลประโยชน์ของจีนในองค์การการค้าโลก จึงทำให้ภาพของความสัมพันธ์ ระหว่างรัฐบาลไทยและจีนมีความไม่สอดคล้องกันระหว่างด้านการเมืองกับด้านเศรษฐกิจ กรณีที่สะท้อนให้เห็นเด่นชัดในเรื่องที่ผู้นำจีนให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ทาง

² Susan V. Lawrence and Michael F. Martin, "Understanding China's Political System," Congressional Research Service (May 10, 2012).

การเมืองระหว่างไทยและจีนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่รัฐประหาร เช่น

กรณีที่ 1 การพบปะระหว่างผู้นำไทยและจีน โดยการสนทนากล่าวจาในระดับผู้นำประเทศทุกครั้งตั้งแต่ดีไซน์บีจูบัน (ครอบคลุมช่วงที่ผู้ศึกษาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองเอเชียตะวันออก 3 กรรมการและผู้อำนวยการ ก.ศ. 2007 – ตุลาคม ก.ศ. 2009 ซึ่งมีการเยือนจีนของนายกรัฐมนตรีไทย 4 ครั้ง) ผู้นำจีน เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศฯ) ต่างเน้นย้ำความสัมพันธ์ไทย-จีนที่มีความใกล้ชิดสนิทแน่นแฟ้น ความสัมพันธ์ที่ดีที่พระบรมวงศานุวงศ์ไทย และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำทางการเมืองจีน-ไทยมีความสำคัญ ไทยและจีนมีความสัมพันธ์ในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ และไม่ว่ารัฐบาลจะเปลี่ยนแปลง เช่นไร ความสัมพันธ์และมิตรภาพจีน-ไทยจะไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้ดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นการซึ่งน้ำหนักและผลประโยชน์ด้านการเมืองและเศรษฐกิจแล้ว หมายความว่า ผู้นำจีนให้ความสำคัญต่อการเมืองมาก แม้ว่าผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลจีนจะได้รับผลกระทบกระเทือนกีตาม

กรณีที่ 2 ผู้นำจีนมองว่า รัฐประหารของไทยใน ก.ศ. 2006 และสถานการณ์การเมืองไทยหลังรัฐประหารกว่า 2 ปี ยังขาดเสียรภาพ และยังคงมีความขัดแย้งภายในจากกลุ่มขี้ต่างๆ ผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการต่างๆ ถูกตรวจสอบ นโยบายของไทยขาดความสมำเสมอและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติที่ทำให้จีนขาดความมั่นใจ ผลสืบเนื่องจากการขาดเสียรภาพของไทยที่กระทบต่อผู้นำจีนคือ เมื่อมีการจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนที่พัทยาในเดือนเมษายน ก.ศ. 2009 ซึ่งผู้นำประเทศต่างๆ รวมทั้งนายกรัฐมนตรีจีนอยู่ในเหตุการณ์ที่ถูกปิดล้อมจากผู้ชุมนุมประท้วงในไทย แต่การแสดงข่าวของรัฐบาลจีนกลับไม่รุนแรงเท่าที่ควร (ภาคพนวก ๙) ทั้งที่ในระหว่างเหตุการณ์นั้น ผู้ศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ประสานงานประจำนายกรัฐมนตรีจีนได้รับคำต่อว่าและการแสดงออกซึ่งความไม่พอใจของบุคคลรอบข้างนายกรัฐมนตรีจีน ทั้งจากการต่อต้านประเทศไทย กระทำการพมิชช์ และสถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย แต่คำแสดงของรัฐบาลจีนที่ออกมานี้เป็นการแสดงท่าที่ที่รักษาความสัมพันธ์กับไทยอย่างมากทั้งที่เหตุการณ์ดังกล่าวกระทบต่อผู้นำจีน โดยตรง เหตุการณ์นี้จึงแสดงให้เห็นถึงการแบ่งบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนว่า ประธานาธิบดีและสมาชิกในระดับสูงของ Politburo ที่กรุงปักกิ่งที่เป็นผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลจีน พยายามประคับประคองความสัมพันธ์และทำเรื่องใหญ่ให้เป็นเรื่องเล็ก

จากการตัวอย่าง 2 กรณีข้างต้นนี้ให้เห็นว่าความเห็นของพรรยาการเมืองจีนต่อไทยอยู่ในทางบวก อาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ที่ดียิ่งระหว่างสองประเทศในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา หรือความสำคัญของไทยในด้านที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ จึงมีได้ตอบโต้รัฐบาลไทยอย่างรุนแรงทั้งที่เอกชนและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของจีนได้รับผลกระทบ ในทางตรงกันข้าม รัฐบาลจีนกลับ

ใช้ถ้อยคำที่ประนีประนอมในการกล่าวถึงสถานการณ์ในประเทศไทย โดยคำແດลงของรัฐบาลจีน หลังเกิดสถานการณ์ในไทยมีการจำกัดระดับความรุนแรง (ภาคผนวก ง) และมองว่าปัญหาการเมืองของไทยเป็นปัญหาภายในเท่านั้น แม้ว่ารัฐประหารในไทยได้ส่งผลกระทบต่อเอกชนจีนและผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของจีน (โปรดดูรายละเอียดในข้อ 3.2.2) ในขณะที่ความเห็นในหมู่นักวิชาการที่กำลังพัฒนาเป็น Think Tanks ของจีนในข้อ 3.2.3 คือไม่ได้เป็นไปในทางบวกต่อไทย แต่สิ่งที่เกิดขึ้นมีความชัดเจนว่า การตัดสินใจทางการเมืองเพื่อรักษาความสัมพันธ์ไทย-จีนนี้ ความสำคัญมากกว่าประเด็นทางเศรษฐกิจ

3.2.2 หน่วยงานราชการจีน: ตัวแสดงใหม่ที่เพิ่มบทบาทในการตัดสินนโยบาย

เป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าจีนมีการเมืองภายในที่มั่นคง และการเปิดประเทศของจีน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเข้มข้นส่งผลให้จีนจริงๆ เติบโตอย่างรวดเร็วมาโดยตลอด และกลายเป็น พลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภูมิภาคและโลกโดยรวม จีนค้ายากับชาติตะวันตกซึ่งให้ประโยชน์มากกว่าในเรื่องการค้า การลงทุน เงินทุน เทคโนโลยี องค์ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่ ซึ่งจะช่วยจีนพัฒนาประเทศได้จีนมีศรัทธาในหัวใจที่มีต่อการเจรจาและต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจที่สูง และมีตลาดใหญ่ด้วยประชากรกว่า 1,300 ล้านคน ขณะนี้ จีนมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก ในอนาคตอันใกล้ จีนจะมีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 1 ของโลก การพัฒนาของจีน ดังกล่าวจึงเป็นการยกระดับมาตรฐานของระบบเศรษฐกิจจีนให้สูงยิ่งขึ้น โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบคือหน่วยงานในระบบราชการของจีน ทำให้ลักษณะการบริหารราชการของหน่วยงานรัฐบาลจีนและผู้นำจีน มีการเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

1) จีนได้เปลี่ยนจากการวางแผนเศรษฐกิจจากส่วนกลางที่ผู้นำสั่ง ได้ในอดีต ไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบการตลาดซึ่งมีกฎเกณฑ์เป็นสากลมากขึ้นในการดำเนินธุรกิจการค้ากับต่างประเทศ ดังนั้น การที่ไทยจะขอร้องให้อะลุ่มอ่อนลวยเกี่ยวกับมาตรฐานและการนำเข้าสินค้า จึงเป็นเรื่องที่กระทำได้ยากมากขึ้น

2) จีนพยายามทำให้ระบบราชการมีกฎระเบียบและขั้นตอน (จีนใช้คำว่า Rule of Law) ที่ชัดเจนและกระจายอำนาจในระดับหนึ่งไปสู่หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ถือระเบียบและขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็นหลักสำคัญ ไม่กล้าทำนองกรอบ จึงขาดความยืดหยุ่น เป็นปัญหาเทคนิค เนื่องจากเจ้าหน้าที่ใช้คุลยพินิจที่เคร่งครัด และผู้บังคับบัญชาอาจสั่งลงไปไม่ถึง หรือถ้าถึง ก็อาจไม่ยอมปฏิบัติ หากไม่ถูกกระเบียบกฎเกณฑ์ นอกจากนี้ แต่ละมณฑลของจีนอาจมีแนวปฏิบัติและกฎระเบียบท่องถิ่นที่แตกต่างกัน และยังมีการตีความที่คลุมเครือในกฎระเบียบเกี่ยวกับอำนาจการตัดสินใจระหว่างมณฑลกับรัฐบาลกลาง กฎระเบียบที่ไม่ยึดหยุ่นดังกล่าวจึงไม่เป็นผลดี

ต่อการส่งออกของไทย ทั้งผลิตภัณฑ์ด้านอุตสาหกรรม หรือเกษตรกรรม

3) การที่จีนได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) เป็นปัจจัยที่จีนต้องปรับตัวเองให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการนำเข้าสินค้าต่างๆ ซึ่งบางครั้งถูกใช้เป็นการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barriers) เพื่อปกป้องสินค้าภายในด้วย การส่งออกของไทยจึงประสบอุปสรรคต่างๆ ในเรื่องคุณภาพ ขณะที่ฝ่ายไทยเองก็อาจยังไม่ความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยของจีนในประเด็นนี้อย่างถ่องแท้ และยังคงเน้นการส่งออกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับมาตรฐานสินค้าเหมือนเดิม

การพัฒนาของบทบาทข้าราชการข้างต้นเห็นได้ว่าเป็นสถาบันที่กำลังมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดระเบียบกฎหมายที่ในเรื่องระบบเศรษฐกิจของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง คณะกรรมการด้านการพัฒนาและปฏิรูปฯ ฯลฯ โดยที่หน่วยงานเหล่านี้รับผิดชอบเศรษฐกิจและภาคเอกชนของจีนทั้งในและนอกประเทศ หน่วยงานเหล่านี้จึงเห็นว่ารัฐประหารของไทยส่งผลกระทบต่อภาคเอกชนของจีน กระทบชื่อเสียงและผลประโยชน์ของจีนจากการตรวจสอบครั้งที่ 1 ในโครงการต่างๆ ที่จีนลงทุนในไทย จึงทำให้คำขอความร่วมมือในโครงการต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจของไทยต่อจีนหลังรัฐประหารปี ค.ศ. 2006- ค.ศ. 2011 มีปัญหา เพราะหน่วยงานเศรษฐกิจเหล่านี้เห็นว่าการขาดเสียบริภาพของไทยบันทอนผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของจีน

กรณีตัวอย่างที่จีนได้รับผลกระทบจากรัฐประหารของไทย ดังนี้

1) กรณีบริษัทหัวเว่ย ซึ่งที่เป็นเอกชนยกยื่นให้จีนอาจต้องถูกปรับและเสียชื่อเสียงในวงการระหว่างประเทศ จากการฟ้องร้องการทำธุรกิจที่ได้รับสัมปทานด้านโทรคมนาคมที่ไม่โปร่งใส จนทำให้กระทรวงพาณิชย์จีนและกระทรวงการต่างประเทศจีนต้องแสดงท่าทีความห่วงกังวลถึง 4 ครั้งในช่วงระหว่าง 4 กันยายน ค.ศ. 2007 – 19 ตุลาคม ค.ศ. 2007³ ซึ่งสามารถมองได้ 2 แง่มุม แง่มุมแรกเป็นการส่งสัญญาณล่วงหน้าถึงผลกระทบที่อาจจะต่อความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของ 2 ประเทศในอนาคต หรืออีกแง่มุมคือ กรณีหัวเว่ยกระทบต่อความสัมพันธ์ของ 2 ประเทศแล้ว แต่ผู้นำทางการเมืองของจีนกำลังจำกัดความไม่พอใจไม่ให้ถูกตามไปมากกว่านี้ อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นมา คำขอความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของไทยต่อจีนไม่ได้รับการตอบรับ เพราะกระทรวงด้านเศรษฐกิจยื่นต้องกล่าวว่าจะเกิดเหตุในลักษณะบริษัทหัวเว่ยอีก กรณีข้างต้นแสดงให้เห็นว่า จีนมีระบบการกลั่นกรองคำขอด้านเศรษฐกิจโดยกระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งมีความเห็นทางลบต่อไทย เรื่องในลักษณะนี้อยู่ในขอบเขตของระบบราชการ โดยฝ่ายการเมืองจะเข้ามายุ่งเกี่ยว

³ เอกสารรายงานผลการพบปะหารือระหว่างกระทรวงพาณิชย์จีน บริษัท Huawei Technologies Co. Ltd. สำนักงานกรุงปักกิ่ง กับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง

ก็ต่อเมื่อส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ซึ่งเสียงของประเทศ

2) กรณีที่รัฐบาลจีนนิ่งเฉยต่อคำขอของรัฐบาลไทยในการจัดประชุมหารือกลไกความร่วมมือทวิภาคีด้านเศรษฐกิจ ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2005 โดยรัฐบาลจีนควรจัดขึ้นในปี ค.ศ. 2006 แต่กระทรวงพาณิชย์จีนได้บ่ายเบี่ยงและเลื่อนออกไปโดยไม่ให้คำตอบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระทรวงพาณิชย์จีนเป็นตัวแสดงหลักในด้านเศรษฐกิจและมีบทบาทเพียงหน่วยงานเดียวในด้านเศรษฐกิจกับไทย จึงต้องการจะลดความร่วมมือกับไทยต่อไป

3) กรณีคำขอของรัฐบาลไทยที่ขอซื้อปุ๋ยจากรัฐบาลจีนก่อนการเยือนของนายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2008 การดำเนินการดังกล่าวเป็นการทابบทามและดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการเพื่อปูทางไปสู่ความร่วมมือเมื่อมีการเยือนของนายกรัฐมนตรีไทย โดยนายกรัฐมนตรีไทยประสงค์จะเพิ่มผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยจากปุ๋ยที่จีนพัฒนาขึ้นเนื่องจากจีนสามารถปลูกข้าวได้ถึง 3 ครั้ง/ปี แต่ได้รับการปฏิเสธด้วยเหตุผลว่าจีนยังไม่สามารถผลิตปุ๋ยได้พอเพียงไว้ใช้ในประเทศไทย จึงไม่พร้อมจะขายให้อย่างไรก็ตาม ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่า เป็นการพิจารณาของหน่วยราชการระดับกระทรวงเกษตรของจีนหรือเป็นผลการพิจารณาจากระดับ Politburo ที่ปฏิเสธคำขอของไทย แม้ว่าเรื่องปุ๋ยไม่ใช่เรื่องที่สำคัญยิ่งของรัฐบาลจีน แต่การปฏิเสธก่อนการเยือนของนายกรัฐมนตรีทันทีไม่ใช่วิสัยที่ผู้กำหนดนโยบายจีนในระดับสูงพึงจะปฏิบัติตั้งแต่เดี๋ย การปฏิเสธเช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่ามาจากความเห็นในระดับกระทรวงหรือต่ำกว่าระดับ Politburo เป็นผู้พิจารณา และอนุญาตได้ว่าคงได้พิจารณาในเชิงธุรกิจ ในเชิงระเบียบกฎหมายที่ระบบราชการกำหนดไว้ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐบาลไทยต้องทราบก่อนดำเนินการให้ดีว่าจีนกำลังพัฒนาไปในลักษณะของระเบียบกฎหมายที่มากยิ่งขึ้น

3.2.3 นักวิชาการจีน

นักวิชาการเป็นตัวแสดงหนึ่งในผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีนต่อไทยในลักษณะของข้อเสนอแนะ แม้ว่าจะมีน้ำหนักไม่มาก แต่ก็ไม่รวมมองข้าม เพราะจะมีแนวโน้มที่จะมีบทบาทสูงมากขึ้นในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ เนื่องจากกลุ่มนักวิชาการนี้มาจากข้าราชการผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ หลังเกษียณแล้วส่วนใหญ่เปลี่ยนสถานะมาเป็นนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญซึ่งก่อตัวได้ว่าอาจจะมีอิทธิพลในระดับหนึ่งต่อการผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศและนโยบายเศรษฐกิจของจีน

สถาบันของนักวิชาการในจีนที่เป็น Think Tanks ที่ให้คำปรึกษาเฉพาะเรื่องหรือมีความเกี่ยวโยงกับผู้กำหนดนโยบายของจีนมีหลายแห่ง⁴ ดังนี้

⁴ Thomas Bondiguel and Thierry Kellner, "The impact of China's foreign policy think tanks," Global Think Tank Summit, Asia Paper, Brussels Institute of Contemporary China Studies, July 2 – 4, 2009.

ตารางที่ 1 Top Think Tanks in China

Rk	Name	Est.	Location
1.	* Chinese Academy of Social Sciences (CASS)	1977	Beijing
2.	Development Research Centre of the State Council (DRC)	1981	Beijing
3.	Chinese Academy of Sciences (CAS)	1949	Beijing
4.	† Chinese Academy of Military Sciences	1958	Beijing
5.	* China Institute of International Studies (CIIS)	1956	Beijing
6.	* China Institutes of Contemporary International Relations	1980	Beijing
7.	* China National Committee for Pacific Economic Cooperation Council	1986	Beijing
8.	China Association for Science and Technology (CAST)	1958	Beijing
9.	† China Institute for International Strategic Studies	1979	Beijing
10.	* Shanghai Institutes for International Studies (SIIS)	1960	Shanghai

* Think tanks focus on the study of foreign policy

† Military Decision-making think tanks

Source: Zhang, Yuchen (August 10, 2009), “Think tank scholar has more fresh ideas than old shoes”, Global Times.

นักวิชาการได้แสดงความห่วงกังวลต่อสถานการณ์ในไทยในระดับที่มากขึ้น จากการสัมมนาทางวิชาการเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 2008 เรื่อง “ประเทศไทยเป็นอะไรไป—วิเคราะห์สถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน” ที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง โดยเชิญนักวิชาการด้านไทยศึกษาและด้านรัฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของจีนมาร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองไทย (ภาคผนวก 1) โดยศูนย์ฯ พยากรณ์ให้เป็นการสัมมนาที่เปิดกว้างและใช้ความเห็นทางวิชาการเป็นหลัก โดยในงานสัมมนา ผู้ที่ร่วมการอภิปรายได้วิเคราะห์ถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองไทยในเรื่องเหตุปัจจัยของปัญหาในปัจจุบัน ซึ่งสรุปอนาคตของการเมืองไทยว่าในระยะสั้นจะเกิดภาวะที่ประนีประนอมและสมานฉันท์ชั่วคราว แต่ในระยะยาว รัฐประหารอาจเกิดขึ้น ได้อีกหากว่าประชาธิปไตยของไทยยังไม่สุกอม ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายซึ่งในปีที่ไทยเป็นประธานอาเซียนนั้น แทนที่ไทยจะแสดงบทบาทนำในภูมิภาค กลับต้องมาแก้ไขปัญหาภายใน อีกทั้งยังทำให้ประเทศอื่นๆ ในอาเซียนเริ่มมีปฏิริยาในทางลบต่อนบทบาทของไทยด้วย

ประเด็นที่น่าสังเกตและมีความสำคัญพอที่จะกล่าวได้ว่านักวิชาการมีส่วนเรื่องโภคและสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายต่างประเทศจีนในระดับหนึ่งคือ หนึ่งในนักวิชาการที่กล่าวในการสัมมนา คือ นายเฉิน ปิน เจ้าหน้าที่กระทรวงวิเทศสัมพันธ์ พรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งเป็นนักคิดที่มีความรู้ภาษาไทย-จีน และเป็นล่ามประจำ衙หัวง เจียรุย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิเทศสัมพันธ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในการเยือนไทยหลายครั้ง นายหัวง เจียรุยเป็นตัวแสดงที่สำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์และร่วมอยู่ด้วยในการประชุมของคณะกรรมการ PSC จำนวน 9 คน ที่ร่วมกำหนดนโยบายต่างประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของนักวิชาการจีนกับพรรคคอมมิวนิสต์ ตลอดจนข้อมูลทางวิชาการในการสัมมนาถ่ายเป็นข้อมูลที่เข้าไปสู่การประชุมของ PSC

การที่นักวิชาการข้างต้นมีความเห็นต่อการเมืองไทยอย่างตรงไปตรงมาในเชิงลบ และคาดการณ์ด้วยว่าในอนาคตปัญหาความขัดแย้งในไทยจะยังคงเกิดขึ้นอีก ขณะเดียวกันก็มีส่วนเรื่องโภคกับ PSC ของ Politiburo ด้วย แต่ปฏิกริยาของรัฐบาลจีนไม่ได้สะท้อนความเห็นนักวิชาการเลย ซึ่งเป็นการพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า กลุ่มนักวิชาการยังมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศไม่นัก

3.2.4 ฝ่ายบริหาร

คณะทำงานกลุ่มเล็กด้านการต่างประเทศ (Leading Small Groups – LSGs) ซึ่งเป็นส่วนของฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยสมาชิกบางส่วนของพรรค (PSC) และหน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีมนตรีแห่งรัฐซึ่งเป็นตำแหน่งระดับสูงกวารัฐมนตรีเป็นประธาน ในขณะนี้คือ นายได้ปีก้าว สำหรับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องมีหลายกระทรวงที่สำคัญ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิเทศสัมพันธ์พรรคคอมมิวนิสต์ฯ

คณะรัฐมนตรี (State Council) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และรัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ เช่น การตัดสินใจออกมายื่นรูปของติดคณะรัฐมนตรี สำหรับกระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทในส่วนนี้ แต่โดยที่บทบาทของจีนขยายออกไปกว้างไกลครอบคลุม ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจต่างๆ ทั่วโลก กระทรวงการต่างประเทศจึงไม่ได้มีบทบาทสำคัญและอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศลดลง สังเกตได้จากตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศมีอันดับอาวุโสในลำดับ 5-6 เท่านั้น นอกจากนั้น ยังมีหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้านเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ เช่น กระทรวงพาณิชย์ สถาบันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฯ

3.2.5 กองทัพ (People's Liberation Army – PLA)

นับตั้งแต่การปฏิรูปประเทศไทยในสมัยประธานาธิบดี เต็ง เสี่ยวผิง ในช่วงปี ค.ศ. 1978 บทบาทของกองทัพได้เปลี่ยนแปลงไปในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา โดยการพัฒนาประเทศมีบทบาท

นำการทหาร โดยบทบาทของทหารเน้นการพัฒนาเพื่อบรรเทาภัยพิบัติ ทั้งนี้ หน่วยงานสำคัญที่สุดของกองทัพคือ คณะกรรมการธิการทหาร (Central Military Commission – CMC) ซึ่งมีประธานาธิบดี ดำรงตำแหน่งประธานเนื่องจากเป็นจอมทัพของจีน ดังนั้น ในช่วงเวลาที่ผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญของจีนในเรื่องการทหาร มุறฎภาพแห่งคืนแคน ได้รับผลกระทบกระเทือน เช่น กรณีได้หัวนข้อพิพาทกับญี่ปุ่นเรื่องการอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะ รวมทั้งการอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะที่ใกล้กับพิลิปปินส์ บทบาทของกองทัพถูกมาเป็นบทบาทนำ โดยอาจแสดงท่าทีแข็งกร้าวและการญี่ปุ่นใช้กำลัง

ปัจจุบัน เหตุการณ์การญี่ปุ่นใช้กำลังมีโอกาสเกิดขึ้นอย่าง แต่ในด้านยุทธศาสตร์ การทหารที่จีนมักกังวลเรื่องการปิดล้อมโดยสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ยังคงอยู่ในผลประโยชน์ แห่งชาติของจีน และโดยที่สหรัฐอเมริการิบเข้ามายึดทบทาเพิ่มขึ้นในเอเชีย รวมทั้งอาเซียน ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ทำให้บทบาทของกองทัพจีนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

กรณีตัวอย่างของคำขอของไทยในการจัดซื้อเรือดำน้ำ เป็นเรื่องในขอบเขตอำนาจ ของคณะกรรมการธิการทหารที่ประธานาธิบดีจีน เท่า รับผิดชอบโดยตรง เป็นการพิจารณาแยกออก จากนโยบายต่างประเทศเนื่องจากเรื่องเรือดำน้ำเป็นเรื่องพิเศษที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางทหารที่ จีนไม่ประสงค์จะเปิดเผย และจีนก็เพิ่งเริ่มพัฒนาศักยภาพทางทหารในด้านนี้ จึงยังไม่มีความมั่นใจ อย่างเพียงพอที่จะถ่ายทอดเทคโนโลยี และประสบการณ์ให้ประเทศอื่นได้ เพราะกลัวว่า สหรัฐอเมริกาจะล่วงรู้เทคโนโลยีด้านเรือดำน้ำของจีนหรือเกิดเหตุความเข้าใจผิดหรือความ บาดหมางระหว่างประเทศที่จีนไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเรือดำน้ำ ที่จีนขายไปนั้น ไปเกยตื้นในน่านน้ำประเทศที่จีนขัดแย้งอยู่ในบริเวณทะเลจีนใต้ ย่อมไม่ใช่ ผลประโยชน์ของรัฐบาลจีน ด้วยเหตุนี้ ประธานาธิบดีจีน และรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมของจีนจึง ปฏิเสธความร่วมมือเรื่องเรือดำน้ำจากรัฐบาลไทยในช่วงนายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช เยือนจีน เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2008

3.3 พื้นฐานนิสัย/วัฒนธรรมทางสังคมของผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศ

ระบบการกำหนดนโยบายของรัฐบาลจีนเป็นสิ่งที่สะท้อนมาจากระบบสังคม ภายในประเทศ ในส่วนของจีน ลักษณะความคิดและทัศนะของนักการเมือง ผู้นำและผู้กำหนด นโยบายประเทศมีลักษณะดังนี้

3.3.1 หลักการตัดสินใจในลักษณะ collective leadership

หลักการกำหนดนโยบายต่างประเทศและเรื่องสำคัญต่างๆ ของการเมืองจีนที่ สำคัญคือความเห็นชอบจากส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเรื่องที่ตกล落ตามทางสังคมจีนเพื่อ

หลักเลี่ยงความขัดแย้ง และให้มีการประนีประนอมกันและเดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสมัยของประธานาธิบดี เต็ง เสี่ยวผิง ซึ่งต่างไปจากยุคก่อนหน้านั้นที่ประธานาธิบดีเป็นผู้ตัดสินใจคนเดียว ยับตั้งแต่ยุคของประธานาธิบดี เต็ง เสี่ยวผิงเป็นต้นมา ลักษณะของการตัดสินใจ เป็นหมู่คณะ (collective leadership)⁵ ผู้นำจีนรุ่นใหม่จึงใช้ระบบการตัดสินใจในลักษณะนี้ และมี การปรึกษาภันในกลุ่มอย่างเป็นระบบ ต่างจากผู้นำจีนรุ่นก่อนที่สามารถตัดสินใจคนเดียว นอกจากราชานี้ ผู้นำจีนรุ่นใหม่รับมือระดับตัวเพื่อปัญหาภาพลักษณ์การทุจริตในหมู่ผู้นำ ดังนั้น ในปัจจุบัน จึงระมัดระวังท่าทีในการเจรจาหารือไม่ให้ดูว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อน

3.3.2 ค่านิยมระบบความสัมพันธ์ในลักษณะส่วนตัว

นอกจากการใช้ระบบการตัดสินใจในลักษณะ collective ภายใต้การคุมมิวนิสต์และหน่วยราชการต่างๆ ซึ่งเริ่มในสมัยประธานาธิบดี เต็ง เสี่ยวผิงในทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา ระบบความสัมพันธ์ส่วนตัวในกระบวนการการตัดสินใจในองค์กรของจีนก็เป็นสิ่งที่แทรกซึมอยู่ในสังคมจีนและมีผลต่อการตัดสินใจในระดับผู้นำด้วย ความสัมพันธ์ส่วนตัวดังกล่าวมี ได้หลายลักษณะ ทั้งการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน การเป็นญาติกัน ระบบเจ้านาย-ลูกน้อง และ เป็นระบบที่ทำให้เกิดความเชื่อใจกันแม้ว่าจะเกิดผลเสียในด้านความโปร่งใสก็ตาม

3.3.3 พื้นฐานการศึกษา

พื้นฐานการศึกษาของสมาชิกพรรคการเมืองในระดับสูงส่วนใหญ่จะเป็นด้าน วิศวกรรม และปัจจุบัน สมาชิก PSC จำนวน 9 คน มีจำนวนเพียง 2 คนที่จบการศึกษาในระดับ ปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์และด้านกฎหมาย ในสมาชิกคณะกรรมการกลางของพรรค คุณมิวนิสต์ 204 คนนั้น จำนวน 172 คน (ร้อยละ 85) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนที่เหลือ เป็นระดับปริญญาโทและปริญญาเอก และส่วนใหญ่ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีก็มาจาก โรงเรียนของพรรคคุณมิวนิสต์ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องอุดมการณ์คุณมิวนิสต์มาโดยตลอด⁶

ผลกระทบพื้นฐานการศึกษาดังกล่าวทำให้เกิดความขัดแย้งกันในตนเอง กล่าวคือการ เลือกเห็นความสำคัญที่จีนจะมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศซึ่งจำเป็นต้องมีการ ไว้เนื้อเชื่ोใจ และ การเคารพซึ่งกันและกัน ในขณะเดียวกันก็ถ่ายทอดให้สมาชิกพรรคด้วยความเจ็บปวดในอดีตใน ยุคอาณานิคม ทั้งจากประเทศตะวันตกและจากญี่ปุ่น ทั้งนี้ก็เพื่อให้สมาชิกพรรคมีจิตสำนึกใน ชาตินิยม

ในระยะหลัง สมาชิกพรรครุ่นใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมาจากการสมัยประธานาธิบดี เต็ง เสี่ยว ผิง เปิดประเทศและการส่งคนจีนไปศึกษาในต่างประเทศถึง 1.4 ล้านคน ประมาณ 390,000 คน ได้

⁵ Susan V. Lawrence and Michael F. Martin, อ้างแล้ว.

⁶ Linda Jakobson and Dean Knox, อ้างแล้ว.

กลับเข้ามายังในระบบราชการและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสำคัญของประเทศไทย สำหรับในด้านการต่างประเทศ คือส่วนของฝ่ายบริหาร (LSG ภายใต้คณะกรรมการต่างประเทศ)

การที่จีนพัฒนาประเทศไทยเติบโตจนเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจและให้ความสำคัญกับปัญหาในระดับโลก และมหาอำนาจอื่นๆ ถูงยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันผลประโยชน์ต่างๆ เศรษฐกิจของไทยที่มีต่อจีนลดน้อยลง โดยเปรียบเทียบ ประกอบกับรัฐประหารเมื่อปี ค.ศ. 2006 ที่ผลประโยชน์ต่างๆ ทางเศรษฐกิจของจีนได้รับผลกระทบ แต่ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศจีน สรุปได้ดังนี้

1) แม้ว่าผลประโยชน์ต่างๆ ทางเศรษฐกิจของจีน ได้รับผลกระทบจากรัฐประหารของไทย แต่ไทยมีผลประโยชน์ต่อจีนในด้านอื่นที่สำคัญมากกว่า เช่น ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ในระดับผู้นำ/พระราชนครอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ศูนย์กลางการค้าของผู้นำจีนในทางบวก ทำให้รัฐบาลจีนไม่มีปฏิกริยาในทางลบต่อไทยในช่วงรัฐประหาร และไม่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2) ในการเมืองจีน มีการแบ่งระดับเรื่องทางการเมือง และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยระบบราชการของจีนมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการบริหารประเทศ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ เข้าสู่การพิจารณาในระดับกระทรวงที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจก่อน และหากความร่วมมือนั้นมีได้ส่งผลต่อการเมืองและความสัมพันธ์ในระดับสูง เรื่องดังกล่าวจะไม่เข้าสู่การพิจารณาในระดับผู้นำประเทศหรือ PSC ระบบดังกล่าวนี้สามารถอธิบายสาเหตุที่จีนไม่ตอบรับความร่วมมือด้านเศรษฐกิจกับไทย (กรณีกระทรวงพาณิชย์จีนไม่จัดประชุม JC ด้านเศรษฐกิจ) แต่เมื่อเรื่องเศรษฐกิจบางเรื่อง (กรณีบริษัทหัวเหว่ยถูกฟ้องร้อง) ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย จึงเป็นเรื่องที่ระดับผู้นำการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งในที่สุดเรื่องก็ได้เจรจาโดยไม่มีการตอบโต้จากจีนอีก เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าเรื่องใดที่มีการพิจารณาในกรอบทางการเมืองหรือสูงกว่าระบบราชการ

3) ดังนั้น การที่จีนมีท่าทีไม่ตอบสนองความร่วมมือกับไทยหลังรัฐประหารนั้น สรุปได้ว่าเป็นการละความร่วมมือกับไทย เป็นขอบเขตอำนาจของกระทรวงที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ไม่กระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการแบ่งขอบเขตอำนาจการดำเนินการภายในระบบจีน

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

นโยบายต่างประเทศจีน เอกเช่นนโยบายต่างประเทศของทุกประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานเดียวกันคือ การดำเนินการต่างประเทศเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดในการรักษาและเพิ่มพูนผลประโยชน์ภายในประเทศ ดังนั้น เมื่อไทยตอบสนองต่อผลประโยชน์ของจีนน้อยลงโดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ภูมิภาคอื่น ย่อมทำให้จีนให้ความสนใจกับไทยและสนับสนุนไทยน้อยลงเป็นธรรมชาติ

เมื่อไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยรัฐประหารในปี ค.ศ. 2006 ทำให้ไทยขาดเสถียรภาพทางการเมือง เกิดความไม่แน่นอนและขาดความต่อเนื่องทางด้านนโยบาย ส่งผลให้รัฐบาลจีนลังเลและไม่แน่ใจว่าความสัมพันธ์กับไทยจะสนองประโยชน์ต่อจีนได้มาก แต่โดยที่พื้นฐานความสัมพันธ์ไทย-จีนมีความแข็งแกร่ง ผู้นำจีนต่างมีทัศนะคติที่คิดต่อไทย ส่งผลให้นโยบายต่างประเทศของจีนจึงมีลักษณะของการช่วยเหลือความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจกับไทยเพื่อดูท่าทีหรืออาจรอจังหวะที่ไทยมีเสถียรภาพมากขึ้นก่อน ขณะเดียวกันยังคงการสนับสนุนไทยทางด้านการเมืองระหว่างประเทศต่อไป

4.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการและพิจารณาของรัฐบาลไทยต่อรัฐบาลจีน

ผลการศึกษาข้างต้นยังคงชี้ชัดไม่ได้ว่าไทยสูญเสียหรือเสียโอกาสในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากจีน เพราะช่วงหลังรัฐประหารในไทยเป็นช่วงของปัญหาเศรษฐกิจโลกที่มีปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจของสาธารณรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ซึ่งจีนมีผลประโยชน์เกี่ยวพันกับโลกตะวันตกทั้งสิบค้าส่งออก การลงทุนในจีนของประเทศไทยตะวันตก และการลงทุนของจีนในด้านการเงินการธนาคารอันสืบเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศสูงที่สุดในโลก

ดังนั้น โอกาสของรัฐบาลไทยจึงมีได้หมดไป แต่ขึ้นอยู่กับการปรับตัวของรัฐบาลไทยในอนาคต สิ่งที่สำคัญที่สุดในการเมืองระหว่างประเทศในยุคปัจจุบันคือความร่วมมือกัน เพราะจะเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ไทย-จีนซึ่งยังมีทั้งโอกาสและผลประโยชน์ที่จะร่วมมือกันได้อีกมาก ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับฝ่ายไทย (รัฐบาล หน่วยงานราชการที่

เกี่ยวข้อง) ดังนี้

4.2.1 การตระหนักรถีผลประโยชน์ร่วมไทย-จีน

ผลประโยชน์ไทย-จีนมีความสอดคล้องกันทั้งในเรื่องที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ทั้งเรื่องความเป็นมาในอดีต ความผูกพันทางเชื้อชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไทยไม่เคยก่อความขัดแย้งหรือความไม่พอใจต่อจีนเลย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งเป็นจุดแข็งที่ไทยควรใช้ประโยชน์ หากพิจารณาประเดิมนี้ เป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ไทย-จีนแล้ว อาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยเป็นเพียงปรากฏการณ์ในระยะสั้นชั่วขณะนั่งที่จีนรอให้ความมั่นคงภายในประเทศของไทยสูงขึ้น ทำให้จีนมั่นใจมากขึ้น จากนั้น นโยบายต่างประเทศของจีนจะกลับมาให้ความสำคัญกับไทย แต่ก็ไม่สามารถคาดหวังได้ว่าจะมีความสำคัญเช่นเดิมเนื่องจากผลประโยชน์ของจีนหลายด้านและพึงพา กับประเทศตะวันตกมอย่างมหาศาลแล้ว

ความคาดหวังของไทยต่อจีนในฐานะมหาอำนาจ นอกจากการสนับสนุนไทยในเวทีระหว่างประเทศแล้ว ยังอาจเสริมบทบาทของไทยในการแก้ไขปัญหากับประเทศเพื่อนบ้านด้วย ตลอดจนเป็นตลาดขนาดใหญ่สำหรับการขยายตัวสู่ต่างประเทศของไทย โดยเฉพาะสินค้าเกษตรและผลไม้ การเป็นแหล่งรายได้ต่อไทยในด้านการท่องเที่ยวของชาวจีน

4.2.2 การดำเนินการในระยะสั้น (ระยะ 5 ปี)

ปรับแนวคิดของผู้บริหารประเทศไทยต่อจีน ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของจีนในปัจจุบันในลักษณะที่ไม่หลอกตนเองว่าไทยสำคัญต่อจีนอย่างยิ่งขาด หมายความว่า ไทยควรต้องตั้งต้นการพิจารณาจีนอย่างที่เป็นจริง ซึ่งจะทำให้แนวทางการดำเนินนโยบายต่อจีนเห็นผลเป็นรูปธรรมมากที่สุด เมื่อฝ่ายต่างๆ ของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักการเมืองผู้บริหารประเทศในไทย เข้าใจและเห็นภาพจีนในปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนไปจากเดิม โดยจีนมีสถานะของประเทศที่สูงขึ้น มีมิติประเทศให้เลือกสัมพันธ์มากขึ้น มีความเป็นสากลมากขึ้น มีความเป็นระบบระเบียบมากขึ้น ดังนั้น เครื่องมือการดำเนินนโยบายของไทยนอกจากจะใช้ประโยชน์จากทุนภู่ที่ไทยมีความสำคัญต่อจีน อันทำให้เกิดบรรยายการเจรจาที่ดีแล้ว จำต้องมี “เนื้อหา” การเจรจาที่เป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย มิใช่ “การขอ” แต่ฝ่ายเดียว

ทำการเมืองภายในประเทศให้นิ่ง ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่เกินกว่าผู้เขียนจะสามารถวิเคราะห์การดำเนินการได้ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับพัฒนาการเมือง การพัฒนาประชาชน การพัฒนาความคิดทางการเมืองของประชาชนชาวไทยทุกคน และเมื่อการเมืองมีเสถียรภาพแล้ว ก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ทำให้ต่างชาติเชื่อมั่นในความต่อเนื่องของนโยบายของไทยเอง

ใช้ประโยชน์จากจุดอ่อนของจีน จากระบบการเมืองจีน ปัญหาสิทธิมนุษยชน ซึ่งจีนถูกโจมตีจากประเทศตะวันตก ทำให้จีนต้องพึงพาการสนับสนุนจากไทยในเวทีระหว่างประเทศ

ปัญหาได้หัวน้ำที่จีนต้องการความสนับสนุนในเรื่องนโยบายจีนเดียวจากไทย หรือปัญหาความขัดแย้งระหว่างจีนกับหลายประเทศในอาเซียนในเรื่องทะเบียนได้จีน จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยไทย เป็นตัวกลางในการอ้อมในการเจรจาและสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจกับประเทศต่างๆ สำหรับได้หัวน้ำทางการไทยอาจต้องเตรียมปรับนโยบายให้สอดคล้องกับพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างจีน-ได้หัวน้ำที่ส่งเสริมการไปมาหาสู่ระหว่างชาวจีนสองฝ่ายที่มากขึ้นอย่างมหาศาลในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ไทยอาจต้องทบทวนการดำเนินการต่อได้หัวน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของจีนและได้หัวน้ำด้วยการจัดระบบหน่วยงานไทยให้มีเอกภาพ

1) หน่วยงานส่วนกลางทั้งภาครัฐและเอกชนของไทยทุกแห่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์กับจีน ต้องปฏิบัติภารกิจอย่างมีเอกภาพ ซึ่งปัจจุบันไม่มีหน่วยงานใดที่เหนือกว่าหน่วยงานใดในการวางแผนและดำเนินภารกิจด้านต่างประเทศกับจีน เนื่องจากทุกหน่วยงานมองหน่วยตนเองเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก และขาดหน่วยงานกลางที่จะสั่งการได้

2) ปัจจุบัน คณะกรรมการระดับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-จีนจัดตั้งเมื่อปีค.ศ. 2005 โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด ชาตุศรีพิทักษ์) เป็นประธาน และกระทรวงพาณิชย์ เป็นฝ่ายเลขานุการ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายทางด้านเศรษฐกิจของไทย ต่อจีน ให้เป็นเอกภาพ และพิจารณาผลประโยชน์ของไทยทางด้านเศรษฐกิจและแนวทางความร่วมมือกับจีน แต่ในทางปฏิบัติ หน่วยงานดังกล่าวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุผลทางการเมืองที่มีผลประโยชน์ขัดกัน หรือความไม่ต่อเนื่องทางการเมือง แต่ผลที่ตามมาคือ การไม่ปฏิบัติภารกิจความสัมพันธ์กับจีนในทิศทางเดียวกัน

3) นอกเหนือจากการกิจที่ปฏิบัติกันอย่างไม่มีเอกภาพแล้ว แต่ละหน่วยได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ทำให้ผลการปฏิบัติหน้าที่นอกจากต่างหน่วยต่างทำแล้ว แต่ละภารกิจยังไม่สำเร็จอย่างเต็มที่ด้วย เพราะปัญหาการขาดงบประมาณ

4) สิ่งที่รัฐบาลไทยควรทำคือ การจัดโครงสร้างการดำเนินความสัมพันธ์ไทย-จีน ใหม่ ที่กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบายและทิศทางการทำงาน ตลอดจนงบประมาณของทุกหน่วยงาน ซึ่งน่าจะแก้ไขปัญหาการทำงานช้าช้อนและใช้งบประมาณไปคนละทิศคนละทางในปัจจุบัน ทั้งนี้ พระราชบัญญัติบริหารราชการที่มีอยู่ได้วางพื้นฐานการดำเนินงานในลักษณะเช่นนี้อยู่แล้ว แต่ขาดการริเริ่มที่จะปรับโครงสร้างใหม่

5) การปฏิบัติภารกิจต้องครอบคลุมไปถึงหน่วยราชการในต่างประเทศด้วย ปัจจุบันที่นิประเทศไทยทำงานในลักษณะที่มีบูรณาการด้านการประสานงานเท่านั้น แต่บูรณาการด้านแผนงานและโครงการยังไม่เกิดขึ้น ผู้เขียนเป็นส่วนหนึ่งของทีมประเทศไทย นครเชียงไฮ-

เชื่อว่า ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามแผนงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ หากสามารถบูรณาการ แผนงานและงานประมาณของหน่วยงานทีมประเทศไทยได้ จะช่วยให้งานบรรลุเป้าหมายได้มากกว่า ปัจจุบัน โดยอาจเริ่มเป็นบางแห่งอย่างจริงจังก่อน ไม่จำเป็นต้องเริ่มทั้งหมด จากนั้น จึงขยายผล ต่อเนื่องไปจนครบสำนักงานทั้ง 9 แห่งในสิ้น

4.2.3 ระยะกลางและระยะยาว (ระยะ 5-10 ปี)

ใช้ประโยชน์จากที่ตั้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ของไทยในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค การเชื่อมโยงเครือข่ายคมนาคม/การท่องเที่ยว ในกรอบของ GMS และ East-West Corridor โดยการ เข้ามีบทบาทอย่างแข็งขันเพื่อเป็นผู้นำของภูมิภาคในด้านดังกล่าว อาทิ การพัฒนาพื้นที่เพื่อเป็น โครงสร้างพื้นฐานรองรับการขนส่ง การผ่านแดน และอาจรวมถึงการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ พร้อมกันไป ซึ่งจะทำให้ไทยมีอำนาจการต่อรองสูงในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ได้ ซึ่งจะทำให้ จีนซึ่งมีผลประโยชน์และต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในอนุภูมิภาคนี้อยู่แล้วเห็นความสำคัญของไทย มากยิ่งขึ้น ในอนุภูมิภาคดังกล่าว การดำเนินการในประเด็นนี้ เป็นการดึงจีนเข้ามาเกี่ยวพันกับไทย โดยธรรมชาติของที่ตั้ง

ผูกพันจีนให้มีส่วนร่วม/ส่วนได้ส่วนเสียกับไทย ซึ่งเป็นแนวคิดที่กำลังดำเนินอยู่ ในปัจจุบันคือ การพัฒนาไปสู่ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (strategic partnership) โดยเฉพาะ ด้านเศรษฐกิจและการค้า โดยการสนับสนุนนโยบายปฏิรูปทางเศรษฐกิจและเปิดประเทศของจีน เพื่อให้จีนมีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และมีเสถียรภาพทางการเมืองที่มั่นคง เพราะจีนที่มี มั่นคงและเจริญรุ่งเรืองย่อมจะเป็นปัจจัยส่งเสริมเสถียรภาพ สันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค เอเชียตะวันออก นอกจานี้ แสวงหาความร่วมมือด้านใหม่ๆ อาทิ อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด ความปลอดภัยในการเดินเรือแม่น้ำโขง ฯลฯ เพื่อผูกพันให้จีนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นต่อไป ขณะเดียวกัน ต้องรักษาดุลยภาพระหว่างความสัมพันธ์ไทย-จีน กับความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกาและ ไทยกับประเทศอาเซียนอีกด้วย และความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศไทยอีกด้วย พร้อมกันไป

สร้างความรู้จัก คุ้นเคยกับผู้นำจีนใน PSC จำนวน 9 คนที่เป็นกลุ่มเล็กใน คณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งหน่วยราชการไทยดำเนินการเข่นนี้มาตลอดอยู่แล้ว และควรดำเนินการต่อไป ดังเช่นที่กระทรวงการต่างประเทศพยายามเชิญนายสี จีนผิง รอง ประธานาธิบดีจีน และนายหลี่ เค่อเฉียง รองนายกรัฐมนตรีจีน เยือนไทยเพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคย เนื่องจากในปี ค.ศ. 2013 บุคคลทั้งสองจะเข้าไปดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี และนายกรัฐมนตรี ตามลำดับ กรณีเช่นนี้ควรขยายไปยังคณะกรรมการกลาง (Politburo) ทั้ง 25 คน ซึ่งรัฐบาลไทยไม่มี สิ่งใดจะเสีย แต่เพื่อความสัมพันธ์และการเรียนรู้ซึ่งกันและกันให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระบบจีนที่ให้ความสำคัญอย่างมากต่อระบบความสัมพันธ์ส่วนตัว

นอกเหนือจากผู้นำทางการเมืองแล้ว หน่วยราชการของจังหวัดที่กำลังเป็นแนวโน้มสำคัญในการกำหนดนโยบายค่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงพาณิชย์จังหวัด ซึ่งหน่วยราชการไทยที่เป็นคู่เจรจา (กระทรวงพาณิชย์) ก็ไม่ควรละเลยและควรต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์และแสดงให้เห็นความสำคัญของไทย หรือใช้จุดอ่อนของจังหวัดเป็นประโยชน์ต่อไป

4.2.4 ระยะยาวยา (ระยะ 10-20 ปี)

ส่งเสริมการศึกษาเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพของส่องประเทศไทยในเชิงกว้างและเชิงลึก ปัจจุบัน มีการดำเนินการในลักษณะเช่นนี้อยู่แล้ว แต่ควรเน้นให้มีต่อไปและต่อเนื่อง เพื่อขยายชีวภาพของทั้ง ส่องประเทศไทยจะเป็นผู้บริหารประเทศไทยต่อไปในอนาคต การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจกันและกันในระยะยาว อีกทั้งเป็นการเตรียมบุคลากรในการรองรับการดำเนินความสัมพันธ์ กับจังหวัดเป็นระบบ

ใช้เครื่องมือทางการทูตทางด้านวัฒนธรรมและประชานิพัทธ์เพื่อเพิ่มพลังงานของไทย ให้เป็นประโยชน์เพื่อสร้างความไว้เนื้อเชื่ोใจในระดับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เครื่องมือ ดังกล่าวเป็นการดำเนินการระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อการเมืองไทยไม่นิ่ง การแก้ไข ภาพลักษณ์ทางการทูตโดยตรงไม่เป็นประโยชน์เนื่องจาก โลกในปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยี การสื่อสาร การข่าวไร้พรมแดน ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นจริงภายในประเทศอยู่แล้ว การแก้ไข ภาพลักษณ์มากเกินไปอาจสร้างผลกระทบด้านลบ ทำให้ความน่าเชื่อถือทางการทูตของไทยลดลงได้ แต่เครื่องมือทางวัฒนธรรมดังกล่าว ในรูปแบบของโครงการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ซึ่งปัจจุบันมิใช่ เพียงแค่การส่งเสริมอาหาร การแสดงฟ้อนรำตามวัฒนธรรมประเพณีแล้ว แต่รวมไปถึงการส่งเสริม ภาพนิตร์ ละคร และคารา ซึ่งขณะนี้เริ่มเข้าตลาดจังหวัด ได้รับความนิยมอย่างค่อยเป็นค่อยไป จาก เครื่องมือนี้ ผลประโยชน์ที่ได้รับในเชิงรุก จะสร้างรายได้แก่ประเทศไทยในรูปของการท่องเที่ยว การซื้อสินค้าของไทย ความนิยมต่อละคร ภาพนิตร์และอาหารไทย ส่วนผลประโยชน์ในเชิงรับ นั้น การทูตด้านวัฒนธรรมและประชานิพัทธ์จะช่วยเป็นผู้อนปัญหาต่างๆ ของไทยมิให้กลายเป็น ประเด็นใหญ่ ซึ่งท่ากับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในยามวิกฤตของไทย

พยายามเปลี่ยนภาพลักษณ์ของพรรคการเมืองไทย กล่าวคือ ตลอดช่วงที่รัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร บริหารประเทศไทย (ค.ศ. 2001 – ค.ศ. 2006) ได้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับจังหวัด ทำให้มีพื้นฐานความร่วมมือที่แข็งแรง มีการเอื้ออำนวยประชานิพัทธ์ทางด้านเศรษฐกิจให้เจริญสูง ใช้ ความคล้ายคลึงกันทางด้านเชื้อชาติจังหวัดเป็นจุดเชื่อมโยงทางด้านวัฒนธรรม ทำให้รัฐบาลจังหวัดมีความ เชื่อมั่นและมั่นใจในรัฐบาลทักษิณ สิ่งที่สังเกตได้ชัดเจนในช่วงรัฐประหาร ค.ศ. 2006 คือ เมื่ออดีต นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร เดินทางเข้าจังหวัดครั้ง ได้รับการต้อนรับจากรัฐบาลจังหวัดในฐานะมิตร ก่อ โดยมีเงื่อนไขของการพำนักในจังหวัดไม่เคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งจะทำให้รัฐบาลจังหวัด

ลำบากใจ ย่อมสังเกตได้ว่า เมื่ออดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณฯ ฟันักอยู่ในจีน ไม่เคยมีการติดต่อสื่อสารกับพระรัชทรีอกลุ่มสนับสนุนในการชุมนุม ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาพระรัชทรีชี้ปัจจัยที่จีนเห็นว่าในอดีตเคยทำให้จีนเกิดความเคลื่อนแคลงใจใน 3 ประเด็น คือ (1) การอนุญาตให้องค์ค้าໄล ตาม พร้อมผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ เดินทางเข้าไทยเมื่อ ค.ศ. 1993 (2) การอนุญาตให้ประธานาธิบดี หลี เต็งชูของไต้หวัน เดินทางเข้าไทยเมื่อ ค.ศ. 1994 (3) หลักการของพระรัชทรีชี้ปัจจัยที่สนับสนุนสิทธิมนุษยชน ซึ่งจีนมองว่าเป็นท่าทีคล้ายคลึงกับประเทศตะวันตกที่โงมตีจีนในประเด็นนี้มาโดยตลอด แม้รัฐบาลจีนไม่เคยพูดถึงและอาจอยู่ในทศนะการมองไทย อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลจีนชะลอการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับไทยได้ รัฐบาลไทยไม่น่าจะละเลยประเด็นนี้

ท้ายนี้ ผู้เขียนเห็นว่าจีนเป็นประเทศมหาอำนาจและจะมีบทบาทสูงขึ้นต่อไปในอนาคต ซึ่งไทยน่าจะเรียนรู้และปรับตัวเองให้ทันต่อสภาพการณ์ดังกล่าว ข้อเสนอแนะข้างต้นจึงน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติการกิจในส่วนที่เกี่ยวกับจีนไม่น่าก็น้อย

บรรณานุกรม

บทความ

Bondiguel, Thomas and Thierry Kellner. The Impact of China's Foreign Policy Think Tanks.

Global Think Tank Summit. Asia Paper. Brussels Institute of Contemporary China Studies (July 2009): 3-28.

Jacobson, Linda and Dean Knox. New Foreign Policy Actors in China. Stockholm

International Peace Research Institute Policy Paper No. 26 (September 2010): 1-64.

Lawrence, Susan and Michael Martin. Understanding China's Political System. In Congressional Research Service, 7-33. 2012.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Chinese Government. "Ministries and Commissions under the State Council." [Online].

Available: http://english.gov.cn/2005-08/05/content_20741.htm 2012.

Economist Intelligence Unit. "Country Profile 2009 China (2009)" [Online]. Available: www.eiu.com.

The Information Office of the State Council, China's Cabinet. "China's Peaceful Development." [Online]. Available: http://english.gov.cn/official/2011-09/06/content_1941354.htm 2011.

อ้างอิง

สุรพงษ์ ชัยนาม. 30 ปี ความสัมพันธ์ไทย - จีน: (1). มติชนรายสัปดาห์. (8 กรกฎาคม 2548): 26.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

กรณีคำขอของไทยที่จีนปฏิเสธหลังรัฐประหาร ปี ค.ศ. 2006

ก) กรณีการจัดหาเรือดำน้ำจากจีน โดยนายกรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช ได้ยกเรื่องนี้ขึ้นหารือกับผู้นำจีน ในการเยือนจีนอย่างเป็นทางการ (30 มิถุนายน – 3 กรกฎาคม ค.ศ. 2008) แสดงความประสงค์จะสั่งซื้อเรือดำน้ำใหม่จำนวน 2 ลำ โดยให้เหตุผลว่าสถานการณ์บริเวณช่องแคบไต้หวันมีพัฒนาการที่ดีขึ้นระดับหนึ่งแล้ว จึงไม่น่าจะเป็นภาระกับรัฐบาลจีนที่จะจัดสรหรือขายให้รัฐบาลไทย ซึ่งเรื่องนี้ ผู้นำจีนได้ตอบรับ แต่่ายเบียง ไปในลักษณะที่จีนเองก็อยู่ระหว่างพัฒนา ยังไม่มีความก้าวหน้าเพียงพอ ประกอบกับเรือดำน้ำมีนัยละเอียดอ่อนทางการเมืองระหว่างประเทศสูง

ข) กรณีปูยีจีน โดยรัฐบาลไทยในสมัยนายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช ได้ทابานตามขอให้รัฐบาลจีนช่วยเหลือด้านการเกษตรของไทยในขณะนั้นซึ่งขาดแคลนปูย และปูยในไทยราคาเริ่มสูงขึ้น เพื่อเป็นมาตรการช่วยชาวนาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรไทย จึงประสงค์จะขอซื้อปูยจากจีนในระดับรัฐบาล-รัฐบาล ซึ่งฝ่ายจีนได้ตอบปฏิเสธด้วยเหตุผลว่าจีนก็ขาดแคลนเช่นกัน (1)

ค) กรณีโครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟในไทย โดยรัฐบาลภายใต้นายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้พยายามทابานตามรัฐบาลจีนให้มาลงทุนด้านการพัฒนาเส้นทางรถไฟในไทย ซึ่งขณะนั้นไทยพิจารณาว่าเรื่องรถไฟเป็นโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การลงทุนย่อมจะเป็นมาตรการการกระตุ้นเศรษฐกิจของไทยในระยะยาว (2) เรื่องนี้รัฐบาลแสดงความพยายามกว่า 1 ปี แม้ว่าจะเป็นการยกขึ้นหารือในระดับนายกรัฐมนตรี (การเยือนจีนในปี ค.ศ. 2009) เพราะรัฐบาลจีนจัดเรื่องนี้ให้รัฐมนตรีรถไฟเป็นผู้ดูแล และเข้าสู่ระบบการพิจารณาตามกระบวนการและขั้นตอนของทางราชการ ซึ่งผิดกับอดีตที่ผู้นำตอบรับทันที

1. เอกสารการเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน – 3 กรกฎาคม 2551

◎ การเดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการครั้งนี้ (30 มิ.ย. – 3 ก.ค. 2551) เพื่อสานต่อความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างกันเพื่อประโยชน์ที่เกื้อกูลซึ่งกันและกันในระดับทิวภาคีและในเวทีระหว่างประเทศ

◎ จีนเป็นประเทศแรกในกลุ่มประเทศอาเซียนที่นายกรัฐมนตรีเยือน และนายกรัฐมนตรีไทยเป็นแขกคนแรกของนายกรัฐมนตรีเวิน เจียเป่า หลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่มณฑลเสฉวน อีกทั้งการเยือนจีนครั้งนี้ตรงกับวันที่ 1 กรกฎาคม 2551 ซึ่งเป็นวันครบรอบ 33 ปี (ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2518) ของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีนอีกด้วย จึงเป็นการตอกย้ำความพันธภาพที่สนิทแน่นแฟ้นระหว่างกันอีกด้วย

◎ การเยือนจีนครั้งนี้ทั้งสองประเทศจะกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย-จีน (Joint Action Plan) ซึ่งกำหนดกรอบของความร่วมมือใน 15 สาขาวิชาระหว่างไทย-จีนในช่วง 5 ปี (2550-2554)

◎ สำหรับการหารือกับนายกรัฐมนตรีจีน มีประเด็นที่สำคัญประกอบด้วย

1. การแสดงความเสียใจต่อเหตุการณ์ภัยพิบัติจากแผ่นดินไหวในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีอีกวันที่ 12 พฤษภาคมที่ผ่านมาในพื้นที่กว่าครึ่งหนึ่งของประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มณฑลเสฉวน ส่งผลให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างมากมาก ทั้งประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีจีน ได้แสดงความข้อในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่ทรงมีข้อความพระราชสาส์นแสดงความเสียใจและห่วงใยในเหตุการณ์แผ่นดินไหว รวมทั้งความช่วยเหลือพระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเพลตรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้ขอบคุณรัฐบาลไทยที่ได้มอบความช่วยเหลือในฐานะมิตรประเทศจำนวน 500,000 គอลาร์ ลาร์ จีน อีกทั้งการบริจาคเงินและสิ่งของจากประชาชน/สมาคมคนไทยทั้งในประเทศไทยและในจีโนีกด้วย (ซึ่งคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 7.8 ล้านหยวน)

2. การย้ำความสัมพันธ์ไทย-จีนที่แน่นแฟ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับพระราชวงศ์ ซึ่งจีนมีความยินดีที่จะถ่ายการต้อนรับสมเด็จพระเพลตรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่จะเสด็จมาร่วมพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกในเดือนสิงหาคม 2551 และยินดีให้การต้อนรับนายกรัฐมนตรีในการเข้าร่วมพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกของนายกรัฐมนตรีด้วย

3. ความร่วมมือด้านการเกษตร ในโอกาสที่จีนจะเป็นเจ้าภาพกีฬาโอลิมปิกในเดือนสิงหาคม ศกนี้ นายกรัฐมนตรี จะเสนอฝ่ายจีนให้นำเข้าผลไม้ไทยเพื่อใช้ในโอกาสตั้งกล่าวด้วย และโดยที่ทั้งไทยและจีนเป็นประเทศเกษตรกรรม และปัจจุบันสถานการณ์ด้านความมั่นคงทางอาหารโลกกำลังเป็นเรื่องที่

ทั่วโลกห่วงกังวล ไทยและจีนจึงน่าจะร่วมมือกันในด้านเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตผลทางการเกษตร การซื้อปุ๋ยจากจีน เพื่อร่วมกันพัฒนาและเพิ่มพูนผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับนอกจากจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนภายในประเทศไทยแล้ว ยังช่วยบรรเทาปัญหาความมั่นคงทางอาหารของโลกได้พร้อมกันไป

4. เป้าหมายทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว นั้น จะร่วมกันยืนยันเป้าหมายที่จะเพิ่มนูลค่าการค้าส่งฝ่ายให้ถึง 50,000 ล้านдолลาร์สหรัฐ ในปี 2553 การลงทุนส่งฝ่ายให้ถึง 6,500 ล้านдолลาร์สหรัฐ และจำนวนนักท่องเที่ยว 4 ล้านคน ภายในปีเดียวกัน ทั้งนี้ ในส่วนของนูลค่าการค้ารวมนั้น เห็นได้ชัดว่ามีอัตราการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ต่างกว่าร้อยละ 20 ต่อปี ดังนั้น ทั้งส่งฝ่ายจีนมั่นใจว่า จะสามารถบรรลุเป้าหมายการค้าระหว่างกัน 50,000 ล้านдолลาร์สหรัฐ ในปี 2553 ได้ (ปัจจุบันตัวเลขการลงทุนรวมมีจำนวน 6,536 ล้านдолลาร์สหรัฐ และตัวเลขนักท่องเที่ยวรวมไทย-จีนในปี 2550 ประมาณ 1.42 ล้านคน โดยไทยไปจีน 0.42 ล้านคน และจีนมาไป 1 ล้านคน) สำหรับด้านการท่องเที่ยวนั้น นายกรัฐมนตรีจะเชิญชวนให้ชาวจีนมาท่องเที่ยวไทยมากขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าจำนวนนักท่องเที่ยวรวม จำนวน 4 ล้านคน ในอีก 2 ปีครึ่งข้างหน้า

5. ความร่วมมือด้านคมนาคม ประกอบด้วย

- เส้นทางรถไฟ เพื่อร่วมกันพัฒนาและสร้างเส้นทางรถไฟในการเชื่อมโยงจีน-ลาว-ไทย-พม่า จนถึงเมืองทวย ซึ่งต่อไปจะพัฒนาเป็นท่าเรือน้ำลึกในอนาคต โดยเรื่องดังกล่าวได้ถูกบรรจุอยู่ในแผนของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) ตามที่ได้ตกลงกันเมื่อปลายเดือนมีนาคม 2551

- การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางถนนเชื่อมโยง เชียงราย-ลาว-คุนหมิง (เส้นทาง R3E) ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จและจัดพิธีเปิดในระหว่างการประชุม GMS Summit เมื่อปลายเดือนมีนาคม 2551 ที่ผ่านมา และเมื่อสะพานข้ามแม่น้ำโขง (เชียงของ-ห้วยทราย) ระหว่างไทย-ลาว ก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2554 ก็จะเชื่อมโยงจีน-ลาว-ไทย

- การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในประเทศสมาชิก GMS ตามแนวคิดเรื่อง Tourism Route Initiative ซึ่งได้เสนอไว้แล้วในที่ประชุม GMS เมื่อเดือนมีนาคม 2551 โดยจะเป็นการเชื่อมโยง 22 เมืองท่องเที่ยว (ไทย-พม่า-จีน-กัมพูชา-เวียดนาม)

6. ในโอกาสที่ไทยและจีนความความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นทั้งในระดับรัฐบาลและในระดับประชาชน รัฐบาลทั้งสองฝ่ายจึงได้ทำความสะอาดศึกษาระหว่างกัน โดยเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2550 ได้มีการลงนามความตกลงด้านการรับรองมาตรฐานศึกษาระหว่างกันเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับชาวไทยและชาวจีนสามารถศึกษาต่อหรือทำงานในแต่ละประเทศไทยและในปี 2551 นี้ ไทยและจีนจะลงนามความตกลงความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อเป็นกรอบความร่วมมืออย่างเป็นระบบในการ

แลกเปลี่ยนนักเรียน อาจารย์ ระหว่างกัน นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ในระดับประชาชนได้สะท้อนให้เห็นจากการร่วมกันจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมของแต่ละฝ่าย ซึ่งได้ลงนามระหว่างกันเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2550 โดยทั้งสองฝ่ายจะได้จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมซึ่งประชาชนแต่ประเทศสามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. เอกสารสรุปผลการเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรีระหว่างวันที่ 24-27 มิถุนายน 2552

1. การหารืออย่างเป็นทางการกับประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีจีน

นายกรัฐมนตรีได้เข้าเยี่ยมคารวะและหารือกับนายหุ้นจินเทา ประธานาธิบดีจีน (วันที่ 26 มิถุนายน) ซึ่งได้สันธานาในประเด็นที่เป็นภาพกว้างของความสัมพันธ์ระดับทวิภาคีและภูมิภาค สำหรับการหารือกับนายเวิน เจียงเป่า นายกรัฐมนตรีจีน (วันที่ 24 มิถุนายน) นั้น ได้ลงรายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ สรุปสาระสำคัญของการหารือกับผู้นำทั้งสองได้ดังนี้

1.1 การเดินทางเยือนจีนของพระบรมวงศานุวงศ์

ในการเยือนครั้งนี้ นายกรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีจีนได้เป็นสักขีพยานการลงนามความตกลงร่วมกัน 3 ฉบับ ได้แก่ (1) ความตกลงการขยายความร่วมมือทวิภาคีทางเศรษฐกิจ และการค้าในเชิงกว้างและ เชิงลึก (2) ความตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา 3) พิชาร่วมด้วยข้อกำหนดการตรวจสอบและกักกันโรค สำหรับการขนส่งผลไม้ไทยที่ส่งผ่านประเทศที่สามสู่สาธารณรัฐประชาชนจีนที่เมืองผิงเสียงของเขตปกครองตนเองกว่างสีฯ โดยความตกลงทั้ง 3 ฉบับ ดังกล่าว จะเป็นพื้นฐานในการขยายความร่วมมือทางการค้าและการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อไป

1.2 การเชิญนายกรัฐมนตรีจีนเยือนไทย

นายกรัฐมนตรีได้ขอบคุณรัฐบาลจีนที่เข้ามาเยือนประเทศไทยเพื่อเข้าร่วมประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน+3 ในเดือนตุลาคม 2552 ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้เชิญนายกรัฐมนตรีจีนเยือนไทยด้วย ซึ่งอาจเป็นช่วงก่อนหรือหลังการประชุมฯ

1.3 ความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

แม้วิกฤตเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อการค้าทวิภาคีในครั้งปีแรกของปีนี้ลดลง แต่สองฝ่ายจะพยายามรักษาปริมาณการค้าระหว่างกันให้พัฒนาอย่างมีเสถียรภาพต่อไป ไทยได้แสดงความพร้อมที่จะร่วมมือกับจีนเรื่องสินค้าเกษตร โดยเฉพาะ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง และผลไม้ และขอให้ฝ่ายจีนช่วยดูแลแก้ไขปัญหาด้านศุลกากรและมาตรการด้านสุขอนามัย ผู้นำจีนได้แจ้งว่า จีนให้ความสำคัญกับการค้าที่เท่าเทียมกันภายใต้กรอบ WTO และสินค้าที่มีคุณภาพตาม

มาตรฐานสากล และเห็นว่า รัฐบาลไทยควรใช้ข้อเด่นของสินค้าไทยเพิ่มการโฆษณาประชาสัมพันธ์ สินค้าไทยให้เป็นที่รู้จักในจีน เพื่อขยายสัดส่วนการตลาดในจีนต่อไป

นอกจากนี้ ฝ่ายไทยได้เชิญชวนให้จีนเข้ามีส่วนร่วมลงทุนในโครงการ ต่าง ๆ ตามแผนมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศภายใต้โครงการ “ไทยเข้มแข็ง” การลงทุนในโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การลงทุนในระบบขนส่ง โดยเฉพาะระบบขนส่งมวลชนทางรางซึ่งจีนมีความเชี่ยวชาญ โดยฝ่ายจีนแจ้งว่า จะสนับสนุนให้ภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจจีนที่มีศักยภาพไปลงทุนและดำเนินธุรกิจในไทย และโดยที่จีนมีเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญในเรื่องรถไฟฟ้ารถจักร โทรศัมนาคม พลังงาน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ จึงยินดีเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของไทย ซึ่งรวมถึงรถไฟฟ้ามahanak

ฝ่ายจีนได้ยืนยันความพร้อมที่จะให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกจากจีน จำนวน 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งฝ่ายไทยเห็นว่า อาจพิจารณาข้อเสนอเรื่องนี้ควบคู่ไปกับเรื่องระบบขนส่งมวลชนทางรางและความร่วมมือในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องรถไฟจะเน้นในเรื่องการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมระหว่างจีนกับอาเซียน

นอกจากนี้ สองฝ่ายยังเห็นพ้องที่จะพยายามเร่งความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สองฝ่ายได้วางไว (4 ล้านคนภายในปี 2553) โดยฝ่ายไทยให้ความมั่นใจในความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวชาวจีน และได้ขอให้รัฐบาลจีนพิจารณาส่งเสริมให้ชาวจีนมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

1.4 การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม

ฝ่ายไทยแสดงความยินดีที่จีนจะจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมจีนประจำประเทศไทย และฝ่ายจีนพร้อมจะสนับสนุนหากไทยจะก่อตั้งศูนย์วัฒนธรรมไทยในจีน นอกจากนี้ สองฝ่ายได้แสดงความยินดีต่อการตกลูกของหนี้แพนด้าในประเทศไทย และได้มอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสองฝ่ายไปหารือในรายละเอียดเกี่ยวกับการขยายความร่วมมือในด้านนี้ต่อไป

1.5 ทั้งสองฝ่ายได้หารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในเรื่องสถานการณ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคในเรื่องพม่า คาบสมุทรเกาหลี และความร่วมมือระหว่างจีนกับอาเซียน

2. การหารืออย่างเป็นทางการกับผู้นำ盥หลวงวงศ์ตุ้ง (27 มิถุนายน 2552)

นายกรัฐมนตรีได้พบหารือกับนายวาง หยาง เลขาธิการพรร同胞มิวนิสต์ประจำ盥หลวงวงศ์ตุ้ง โดยทั้งสองฝ่ายแสดงความยินดีที่กรุงเทพมหานครและนគរាភ ใจจะลงนามสถาปนาความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้อง และได้เห็นพ้องที่จะขยายความร่วมมือทางการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวระหว่างกัน รวมทั้ง การจัดตั้งกลไกความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับ盥หลวงวงศ์ตุ้งตามข้อเสนอของฝ่าย盥หลวงวงศ์ตุ้ง และสนับสนุนการขยายการลงทุนด้านยางพาราใน

ประเทศไทย นอกจากนี้ เลขาธิการพรรคฯ ได้เชิญนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมงานพิธีเปิดการแข่งขันกีฬา เอเชียนเกมส์ที่นครกว่างโจวจะเป็นเจ้าภาพในปี 2553 และพร้อมจะสนับสนุนเรื่องการบริการ พล.ไม้ไทยในงานการแข่งขันกีฬาฯ ด้วย

นอกจากนี้ นายหัว หัวหัว ผู้ว่าการมหาลักษณะ ตุ้ง ได้หารือและเป็นเจ้าภาพอาหาร กลางวันเพื่อเป็นเกียรติแก่นายกรัฐมนตรีและคณะ โดยผู้ว่าการฯ ได้เชิญหน่วยงานด้านการ ท่องเที่ยวของไทยเข้าร่วมงานนิทรรศการด้านการท่องเที่ยว และเชิญผู้ว่ากรุงเทพมหานคร เข้าร่วม ประชุมบ้านพื้นเมืองน้องทั่วโลก ซึ่งมหาลักษณะตุ้งจะเป็นเจ้าภาพในเดือนพฤษภาคม 2553 กับ ยืนยันเจตนารมณ์ที่จะส่งเสริมความร่วมมือบ้านพื้นเมืองน้องระหว่างกรุงเทพมหานครกับนครกว่าง โจว เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-จีนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

3. การลงนามความตกลงระหว่างไทย-จีน

ในการเยือนครั้งนี้ นายกรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีจีน ได้เป็นสักขีพยานการลงนาม ความตกลงร่วมกัน 3 ฉบับ ได้แก่ (1) ความตกลงการขยายความร่วมมือทวิภาคีทางเศรษฐกิจ และ การค้าในเชิงกว้างและ เชิงลึก (2) ความตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา 3) พิธีสารว่าด้วยข้อ กำหนดการตรวจสอบและกักกันโรค สำหรับการขนส่งผลไม้ไทยที่ส่งผ่านประเทศไทยสู่ สาธารณรัฐประชาชนจีนที่เมืองผิงเสียงของเขตปกครองตนเองกว่างสีฯ โดยความตกลงทั้ง 3 ฉบับ ดังกล่าว จะเป็นพื้นฐานในการขยายความร่วมมือทางการค้าและการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อไป

4. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อประเทศไทย

ในระหว่างการเยือน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนไทยได้จัดงานแสดงสินค้าเกษตร “China Thailand Commerce’s Network” เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2552 โดยนายกรัฐมนตรีเป็น ประธานเปิดงาน เพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรไทยในจีน ณ โรงแรมเจดับบลิว แมริ ออท กรุงปักกิ่ง และนายกรัฐมนตรีได้กล่าวสุนทรพจน์ในงาน “Amazing Thailand, Amazing Value” แก่นักธุรกิจจีนทั้งที่กรุงปักกิ่ง (เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน) และนครกว่างโจว (วันที่ 27 มิถุนายน) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยในทุกมิติ โดยเฉพาะเรื่องการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ซึ่งมีผู้สนใจทั้งชาวจีนและชาวต่างชาติเข้าร่วมรับฟังอย่างกว้างขวาง

5. การกล่าวสุนทรพจน์ต่อสมาคมผู้สื่อข่าวต่างประเทศประจำประเทศไทยและการให้ สัมภาษณ์สื่อมวลชนจีน

เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2552 นายกรัฐมนตรีได้กล่าวสุนทรพจน์ต่อชุมชนผู้สื่อข่าว ต่างประเทศประจำประเทศไทยที่กรุงปักกิ่ง โดยอธิบายพัฒนาการของการเมืองไทยช่องอยู่ในช่วงของ การแก้ไขปัญหาตามวิถีทางประชาธิปไตยและระบบกฎหมาย พร้อมทั้งชี้แจงมาตรการต่างๆ ใน การกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ตลอดจนบทบาทในฐานะประธานอาเซียน และความร่วมมือ

ระหว่างอาเซียนกับจีน เพื่อที่จะลดผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ ความมั่นใจที่จะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนในเดือนตุลาคม ศกนี้ เป็นต้น นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรียังได้ให้สัมภาษณ์พิเศษกับสื่อมวลชนจีน ได้แก่ CCTV1 หนังสือพิมพ์ China Daily สำนักข่าวซินหัว หนังสือพิมพ์ Global Times และรายการวิทยุ CRI ภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เว็บไซต์ www.sina.com และให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนท้องถิ่นในการเยือนมณฑลกว่างตูง (27 มิถุนายน) ด้วย

นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรียังเป็นเจ้าภาพงานเลี้ยงอาหารค่ำแก่ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทชั้นนำของจีนจำนวน 13 ราย เพื่อหารือถึงโอกาสและลู่ทางการลงทุนในประเทศไทย และยังได้พบและมอบนโยบายแก่ทีมประเทศไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตลอดจนพบประชุมชนไทยและนักเรียนไทยในกรุงปักกิ่ง ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่งด้วย

ภาคผนวก ข

กรณีความไม่ต่อเนื่องของรัฐบาลไทยหลังรัฐประหาร ปี ค.ศ. 2006

1. กรณีบริษัทหัวเหว่ย

ในปี ค.ศ. 2005 บริษัท Huawei Technologies (Thailand) ได้รับประมูลจากบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ให้ดำเนินโครงการ CDMA มูลค่าประมาณ 7.1 พันล้านบาท โครงการได้ดำเนินการผ่านระยะแรก (ครบ 1 ปี) มาแล้ว แต่ในระยะที่ 2 เมื่อบริษัท Huawei ได้ส่งมอบโครงการระยะ 2 ให้แก่บริษัท กสท.ฯ คณะกรรมการ (บอร์ด) ของบริษัท กสท.ฯ เห็นว่า การดำเนินการของบริษัท Huawei ยังไม่สมบูรณ์จึงไม่ลงนามตรวจรับ แต่ได้ให้บริษัท Huawei เปิดใช้ให้บริการได้ และต่อมาในช่วงเดือนสิงหาคม 2550 กสท.ฯ ได้ประกาศผ่านสื่อมวลชนว่าจะปรับงบบริษัท Huawei เป็นจำนวนที่สูงกว่ามูลค่าของโครงการ (ตามสัญญา ค่าปรับวันละ 90 ล้านบาท โดย 70 ล้านบาทเป็นค่าเสียโอกาส และ 20 ล้านบาทเป็นค่าผิดสัญญา) หรือประมาณ 2 หมื่นล้านบาท ด้วยเหตุผลว่าบริษัท Huawei มิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาโครงการฯ (ปัจจุบัน ค่าปรับอยู่ที่ประมาณ 3 หมื่นล้านบาท)

ในเดือนกันยายน ค.ศ. 2010 สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำประเทศไทย จึงได้ขอกระทำการต่างประเทศ ช่วยประสานกับบริษัท กสท.ฯ เพื่อขอให้บริษัท Huawei เข้าพบผู้บริหารของบริษัท กสท.ฯ ในโอกาสแรก เกี่ยวกับการแก้ไขข้อพิพาท

เรื่องดังกล่าวทำให้รัฐบาลจีนไม่พอใจ และได้ถูกถามจากปัญหาข้อพิพาททางธุรกิจไปเป็นระดับรัฐบาล โดยกระทำการต่างประเทศจีน กระทำการณฑ์จีน ได้ยกเรื่องดังกล่าวกับผู้นำทางการเมือง และข้าราชการประจำของไทยในทุกระดับ เรื่องการดำเนินการที่ไม่เป็นธรรมแก่บริษัทเอกชนของจีน ซึ่งถือว่าเป็นบริษัทระดับระหว่างประเทศ และอาจส่งผลกระทบเสียซึ่งกันและกันในวงการระหว่างประเทศด้วย

แม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะจบลงในที่สุด โดยศาลปกครองกลางยังคงคดีบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ยื่นฟ้อง บริษัท หัวเหว่ย เทคโนโลยี (ประเทศไทย) เป็นผู้ถูกฟ้อง เรื่องละเมิดสัญญา แต่ผลประโยชน์ของจีนได้ถูกกระบวนการทบทวนแล้ว ทำให้รัฐบาลจีนขาดความมั่นใจในประเทศไทยและลังเลที่จะลงทุนเพิ่มในโครงการใหญ่ๆ ของไทย

2. กรณีโครงการก่อสร้างโรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่

คณะกรรมการติดตามประเมินค่า เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 2003 และวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ. 2004 ให้โรงงานยาสูบ กระทำการคลัง ดำเนินการ โครงการก่อสร้างโรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่ ที่จังหวัด

เชียงใหม่ โดยวิธีจัดหาผู้รับจำเบรร์รูบานาลต่อรัฐบาล ระหว่างประเทศไทยกับจีน ซึ่งได้ให้บริษัท China Yunnan Corporation for International Techno – Economic Cooperation (CYC) เป็นผู้ดำเนินโครงการฯ

ในปี ค.ศ. 2007 (หลังรัฐประหาร ค.ศ. 2006) กระทรวงการคลังได้เสนอขอทบทวนมติคณะกรรมการรัฐมนตรี ซึ่งคณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ยกเดิกการดำเนินการก่อสร้างโรงงานยาสูบของบริษัท CYC รวมทั้งยกเดิกการค้าต่างตอบแทนสำหรับโครงการดังกล่าว ด้วยเหตุผลว่า การดำเนินโครงการก่อสร้างโรงงานผลิตยาสูบแห่งใหม่ที่จังหวัดเชียงใหม่ไม่คีบหน้า ซึ่งในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการเริ่มโครงการก่อตั้งโรงงานยาสูบ ที่ขัดกับหลักการของกระทรวงการคลัง แต่ด้วยเป็นนโยบายการเมืองในขณะนั้น จึงต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อเนื่องจนกระทั่งการเกิดรัฐประหารในไทย จึงสามารถทบทวนได้ ประกอบกับกระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในไทยซึ่งคัดค้านการก่อสร้างโรงงานในเมืองใหญ่ที่อาจก่อผลกระทบในเมืองใหญ่ได้

ผลเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องของบริษัท CYC ที่ได้เริ่มลงทุนและออกแบบโรงงานไปแล้ว สำหรับท่าที่ของทางการจีน (สถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายพาณิชย์ และกระทรวงการต่างประเทศจีน) เห็นว่า ในหลักการรัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ไทย-จีนในภาพรวม ไม่ต้องการให้ปัญหานี้บัญหาได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์โดยรวม แต่การแจ้งขอยกเลิกโครงการร่วมมือจากฝ่ายไทย ฝ่ายจีนรู้สึกเป็นเรื่องผิดพลันและเหนื่อยความคาดหมาย อย่างไรก็ดี ไม่มีการดำเนินการอย่างใจกรรภูบานจีน

3. ข้อเสนอของรัฐบาลจีนเรื่องเงินกู้จากจีน 400 ล้านдолลาร์สหรัฐ

ในการเยือนจีนอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี พลเอกสุรยุทธ์ ลุลานนท์ (28-29 พฤษภาคม ค.ศ. 2007) นายกรัฐมนตรีจีนได้เสนอที่จะให้ไทยเงินกู้คอกเบี้ยต่ำ (Preferential Export Buyer's Credits) มูลค่า 400 ล้านдолลาร์สหรัฐ เพื่อใช้ในกิจการด้านคมนาคม โครงสร้างพื้นฐาน และพลังงาน

แม้ว่าเป็นข้อเสนอของจีน แต่ฝ่ายไทยโดยกระทรวงการคลัง ใช้เวลาในการพิจารณาเงินกู้ดังกล่าวนานมากจนรัฐบาลจีนเป็นฝ่ายห่วงด้านความคีบหน้าหลายครั้งตลอดช่วงเวลา 4 ปี รวมทั้งในระดับผู้นำด้วย (ในการเยือนจีนของนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ฯ ค.ศ. 2009) ด้วยเหตุผลว่าเป็นเงินกู้แบบมีเงื่อนไขซึ่งไม่เข้าหลักเกณฑ์การกู้ของรัฐบาลไทย ข้อมูลล่าสุด รัฐบาลไทยอาจใช้เงินกู้ดังกล่าวในโครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟ

รัฐประหารของไทยส่วนหนึ่งทำให้ขึ้นตอนและกระบวนการพิจารณาล่าช้า เพราะต่างฝ่ายต่างมั่นใจว่างการตรวจสอบคือรั่ปชั่นในการกู้เงิน หรือบริหารเงินกู้จากต่างประเทศ ทำให้ฝ่ายจีน

รู้สึกถึงความไม่จริงจังของรัฐบาลไทยในการพัฒนาความสัมพันธ์กับจีน

4. โครงการการแลกเปลี่ยนสินค้า (Barter Trade)

โครงการสำคัญซึ่งได้เคยมีการทดลองในระหว่างการประชุมคณะกรรมการร่วมด้านการค้าการลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-จีน (Joint Committee on Trade, Investment, and Economic Cooperation -JC) ครั้งที่ 2 ที่ จ.เชียงใหม่ เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2005 คือ ความร่วมมือด้านการค้าแลกเปลี่ยน (Barter Trade) ได้แก่ (1) การจัดหาระบบตรวจสอบตู้คอนเทนเนอร์สินค้า (2) โครงการจัดหารถจักรยานไฟฟ้า (3) โรงงานยาสูบในจังหวัดเชียงใหม่ (4) โครงการรถไฟฟ้าห้องคู่ชายนั่งหัวตะเข็บ อะเชียงเทรา-ศรีราชา-แหลมฉบัง (5) โครงการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (MRT) (6) โครงการถังก๊าซ เอ็นจีวี

คณะกรรมการรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2007 ให้ยกเลิกระเบียบเกี่ยวกับการค้าต่างดอนแทนและการค้าแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งหมายความว่า โครงการ 6 โครงการข้างต้นได้รับผลกระทบในลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปมา ส่วนหนึ่งมาจากความเห็นที่ขัดกันกับรัฐบาลทักษิณฯ เมื่อหนึ่งรัฐบาลทักษิณฯ จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการการค้ากับจีนในโครงการใหญ่ทั้ง 6 นี้

แม้ว่าโครงการทั้ง 6 ยังเดินหน้าต่อไป ยกเว้นวิธีการการจ่ายเท่านั้น แต่การดำเนินการของรัฐบาลไทยดังกล่าว และเมื่อร่วมกับปัญหาอื่นๆ หลายโครงการ ทำให้จีนไม่เชื่อมั่นในรัฐบาลไทย และถังเดิมที่จะร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจกับรัฐบาลไทยในโครงการในอนาคต เพราะความไม่เชื่อมั่นว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดอีกบ้างที่จะทำให้ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของจีนได้รับผลกระทบกระเทือน

ภาวะการลงทุนโดยตรงจากจีนในประเทศไทยปี 2554

ภาวะเศรษฐกิจของจีนในปี 2554

จากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติจีนในปี 2554 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของจีนอยู่ที่ร้อยละ 9.6 โดยไตรมาส 4 ขยายตัวร้อยละ 8.9 ลดลงจากร้อยละ 9.1 ในไตรมาส 3 เป็นผลจากมาตรการควบคุมเงินเพื่อและการแทรกซุกจีนให้ก้าวขั้นตอนต่อไป

ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมของจีนในปี 2554 อยู่ที่ร้อยละ 13.9 ลดลงจากร้อยละ 15.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากโรงงานทั่วประเทศจีนต้องการลูกค้าที่ลดลง เนื่องจากคลาดวันซึ่งสืบต่อกันมาตั้งแต่เดือนกันยายน ทำให้จีนผลิตได้น้อยลง

ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ของปี 2554 ปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 5.4 เมื่อเทียบกับเดือนก่อน การผลิตและราคาสินค้าอุปโภคบริโภคของจีนปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สังเกตให้แรงงานและค่านหุนสินค้าเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ธนาคารกลางจีนจึงได้ประกาศเพิ่มอัตราเงินสำรองสำหรับธนาคารพาณิชย์ และเพิ่มอัตราดอกเบี้ย เพื่อ抑制การเพิ่มขึ้นของระดับราคาสินค้าและอัตราเงินเพื่อ รวมทั้งได้ออกมาตรการคุ้มเข้มการปล่อยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ในจีนด้วย

ในปี 2554 มูลค่ารวมของการค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคของจีนอยู่ที่ 18,122.6 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยธุรกิจประมงอาหารและเครื่องดื่ม และธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นใหญ่ที่สุด ขณะที่ธุรกิจเครื่องนุ่งหุ่นมีการชะลอตัวเนื่องจากໄกว้รับผลกระทบจากค่าവัสดุคุ้นและค่าแรงงานที่สูงขึ้น

การลงทุนในสินทรัพย์สาธารณะในปี 2554 มีมูลค่าทั้งสิ้น 30,193.3 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมขั้นปฐมภูมิ ชั้นาทุคัญ และชั้นต้นภูมิ เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ร้อยละ 27.3 และร้อยละ 21.1 ตามลำดับ และมีการลงทุนจากภาครัฐและจากบริษัทที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ 10,748.6 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

กระทรวงพาณิชย์และความมั่นคงสังคมของจีน รายงานว่า อัตราการเข้าจ้างงานในเขตเมืองในปี 2554 อยู่ที่ร้อยละ 4.1 เท่ากับปี 2553 ในปีนี้รัฐบาลจีนได้เพิ่มมาตรการเชิงรุกเพื่อกระตุ้นการเข้าจ้างงาน โดยตั้งเป้าหมายอัตราการว่างงานในเมืองไม่เกินร้อยละ 5 นอกจากนี้ยังขยายระบบประกันบำนาญให้ครอบคลุมประชากรในเขตเมืองและชนบทด้วย

เงินทุนสำรองต่างประเทศของจีนในปี 2554 มีมูลค่าทั้งสิ้น 3,181.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 11.7 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เงินหยวนแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของรัฐบาลจีน รวมทั้งเป็นผลมาจากการลงทุนการค้าระหว่างประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้เงินทุนสำรองต่างประเทศของจีนยังคงเป็นอันดับหนึ่งของโลกอยู่ อย่างไรก็ตามเพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโตและแก้ปัญหาการขาดดุลทางการค้า

ภาคผนวก ค
สถิติการค้าไทย-จีน

หน่วย: พันล้านдолลาร์สหรัฐฯ

ปี ค.ศ.	มูลค่าการค้ารวมจีน-ตปท	มูลค่าการค้าร่วมจีน-ไทย	อัตราส่วนการค้าจีน-ไทย ในการค้ารวมของจีน-ตปท
2011	3,642	57.9	1.58
2010	2,973	45.7	1.53
2009	2,207	36.3	1.64
2008	2,561	33.1	1.29
2007	2,173	31.0	1.42
2006	1,760	25.3	1.43
2005	1,421	20.3	1.42
2004	1,154	15.2	1.31
2003	851	11.6	1.36
2002	325	8.4	0.98
2001	509	6.56	1.28
2000	473	6.22	1.31

ที่มา: 1. องค์การการค้าโลก

2. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

เศรษฐกิจของการส่งออกจากยุโรป และสหรัฐฯ รัฐบาลจึงได้ประกาศลดปริมาณเงินสดสำรองในธนาคารเป็นครึ่งแรกในรอบ 3 ปี ในเดือนธันวาคม 2554 เพื่อช่วยเหลือศูนย์กลางการค้าต่างประเทศ

ตารางที่ 1: ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจีน

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	2553		2554	
	มูลค่า	การเติบโต (ร้อยละ)	มูลค่า	การเติบโต (ร้อยละ)
พื้นที่ (ล้านตารางกิโลเมตร)	9.6	-	9.6	-
จำนวนประชากร (ล้านคน)	1,340.0	-	1,347.4	-
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พันล้าน RMB)	40,151.3	10.4	47,156.4	9.2 ¹
รายได้ประชาชาติ่อหัวในเขตเมือง (RMB)	19,109.0	7.8 ²	21,100.0	8.4 ³
รายได้ประชาชาติ่อหัวในเขตชนบท (RMB)	5,919.0	10.9 ⁴	6,977.0	11.4 ⁴
การลงทุนในสินทรัพย์คงที่ (พันล้าน RMB)	24,141.5	24.5	30,193.3	23.8
มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวม ⁵ (พันล้าน RMB)	-	15.7 ⁶	-	13.9 ⁶
มูลค่าขายปลีกสินค้าอาโปรดับเบิลยูไนเต็ด (พันล้าน RMB)	15,455.4	18.4	18,122.6	17.1
ดัชนีราคาสินค้าทั่วไป	-	3.3	-	5.4
อัตราการว่างงานในเขตเมือง (ร้อยละ)	4.1	-	4.1 ⁷	-
การส่งออก (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	1,577.9	31.3	1,898.6	20.3
การนำเข้า (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	1,394.8	38.7	1,743.5	24.9
คุณภาพดี (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	+ 183.1	-	+ 155.1	-
การลงทุนที่ยังคงต่อไป				
- จำนวนเงินลงทุน (utilized amount) (US\$ bn)	105.7	17.4	103.8 ⁸	13.2
เงินทุนสำรองต่างประเทศ (พันล้าน USD)	2,847.3	18.7	3,181.2	11.7

ที่มา The National Bureau of Statistics, Ministry of Commerce and General Administration of Customs

Note ¹ Real Growth ² Urban investments in fixed assets

³ All state-owned and other types of enterprises with annual sales over RMB 5 Million

⁴ As of September 2011 ⁵ Jan-Nov 2011

การค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศของจีนในปี 2554 มีมูลค่าทั้งสิ้น 3,642.1 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 22.5 โดยเป็นมูลค่าการส่งออก 1,898.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.3 และมูลค่าการนำเข้า 1,743.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน จีนได้คุณภาพดีรวม 155.1 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของจีน ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐฯ ออสเตรีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเชก และ ไนจีเรีย ตามลำดับ

การค้าระหว่างจีนและออสเตรียมีมูลค่าการค้ารวม 36.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน จีนเป็นคู่ค้าอันดับที่ 1 ของออสเตรีย และออสเตรียเป็นคู่ค้าอันดับที่ 3 ของจีน นอกจากนี้ ออสเตรียเป็นแหล่งลงทุนที่ได้รับความนิยมจากจีนมากที่สุด คู่ค้าที่สำคัญของจีนในออสเตรีย ได้แก่ มาเลเซีย (ร้อยละ 21.3) ไทย (ร้อยละ 22.3) สิงคโปร์ (ร้อยละ 11.2) อินโดนีเซีย (ร้อยละ

41.6) เวียดนาม (ร้อยละ 33.6) และฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 16.2) ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เข้ามาหลักทรัพย์ เครื่องจักรไฟฟ้าและสินค้าการเกษตร

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องกลและໄไฟฟ้าข่ายก้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน สินค้าไออก้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.5 อุปกรณ์ประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติและชิ้นส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.6 เสื้อผ้าสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.1 และเส้นค้ายี่ห้อและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.9 ตามลำดับ สินค้าน้ำชาที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรกลและໄไฟฟ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.1 สินค้าไออก้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.2 น้ำมันคินเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.3 และเหล็กเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.9 และเม็ดกระดาษ เพิ่มขึ้น 35.3 ตามลำดับ

การค้าระหว่างไทยและจีนในปี 2554 มีมูลค่าการค้าทั้งสิ้น 58 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยจีนนำเข้าจากไทยมูลค่า 27.4 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.6 ขณะที่จีนส่งออกไปอังกฤษ 30.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.1 ส่งผลให้จีนขาดดุลการค้ากับไทยจำนวน 3.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2554 จีนถือเป็นคู่ค้ารายใหญ่อันดับ 2 ของไทย รองจากญี่ปุ่น และจีนเป็นตลาดส่งออกอันดับหนึ่งของไทยและเป็นประเทศที่ไทยนำเข้าสินค้านำเข้าที่สุดเป็นอันดับสอง รองจากญี่ปุ่น

สินค้าที่จีนนำเข้าจากไทย ได้แก่ ยางพารา (ร้อยละ 18.6) เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (ร้อยละ 15.7) เคมีภัณฑ์ (ร้อยละ 9.9) เม็ดพลาสติก (ร้อยละ 8.9) และผลิตภัณฑ์ยาง (ร้อยละ 6.6) เป็นต้น ขณะที่สินค้าสำคัญที่จีนส่งออกมากยังไง ได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ (ร้อยละ 13) เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (ร้อยละ 12.5) เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน (ร้อยละ 9.4) เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ (ร้อยละ 9.3) และเคมีภัณฑ์ (ร้อยละ 7.4) เป็นต้น

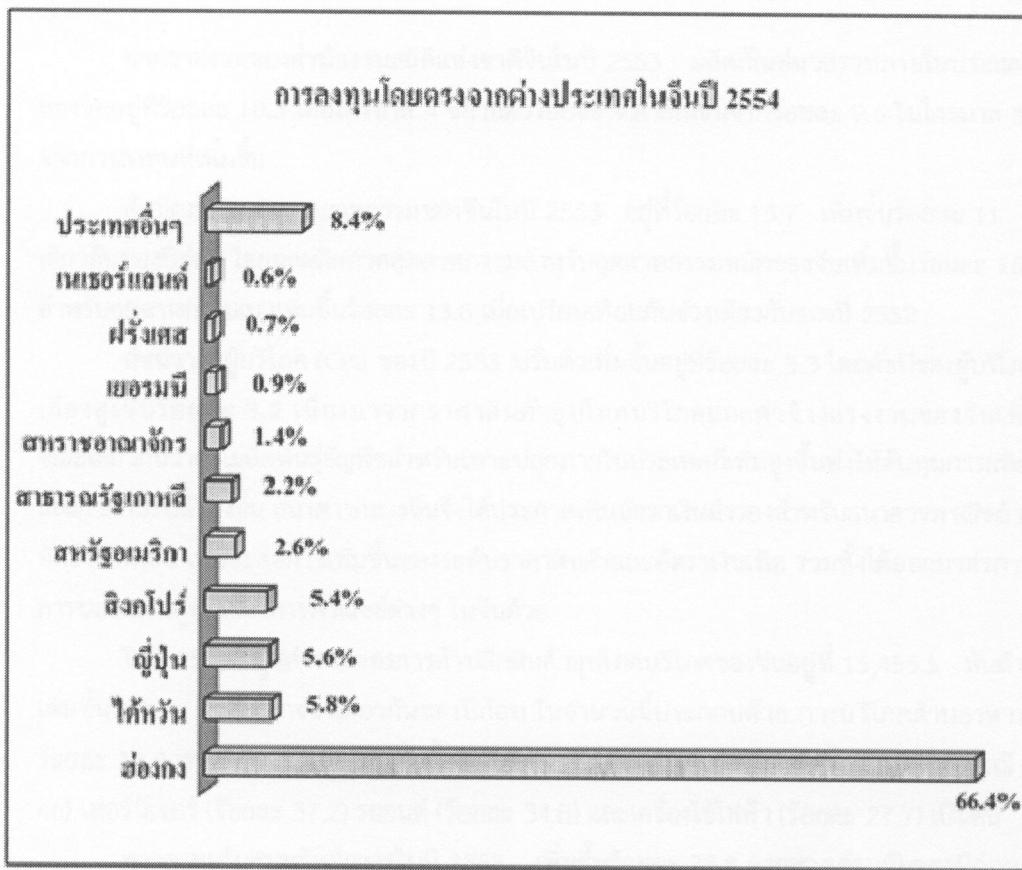
จากรายงานดังกล่าวพบว่า มูลค่าการค้าระหว่างไทย-จีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งออกของไทยสู่ภาคธุรกิจขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น สินค้าหลายรายการของไทยมีการขยายตัวและส่วนแบ่งในภาคธุรกิจมากขึ้นด้วย ถือว่าเป็นโอกาสทางการค้าสำหรับผู้ประกอบการของไทยในการขยายตลาดสินค้าไทยเข้าสู่จีนต่อไปในอนาคต

ในปี 2554 รัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลการนำเข้าและการส่งออก โดยสนับสนุนการนำเข้าสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงและหลังงาน ในขณะเดียวกันก็เพิ่มการนำเข้าจากบรรดาประเทศที่ขาดดุลการค้ากับประเทศไทยอย่างมีการปรับลดภาระการนำเข้าของสินค้าน้ำมันริโภค และการส่งเสริมให้รัฐบาลและวิสาหกิจท่องเที่ยวดำเนินการส่งเสริมการค้าต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้จีนรักษาดุลการค้าระหว่างประเทศไทย

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

จากรายงานสถิติของกรมการลงทุนต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (MOFCOM) ของจีนระบุว่าในปี 2554 การลงทุนจากต่างชาติในจีนเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนโครงการและมูลค่าเงินลงทุน คิดเป็นร้อยละ 1.1 และร้อยละ 9.7 ตามลำดับ นักลงทุนที่เข้าไปลงทุนในจีนมากที่สุด ได้แก่ ฮ่องกง (ร้อยละ 66.4) ให้หัน

(ร้อยละ 5.8) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 5.6) สิงคโปร์ (ร้อยละ 5.4) สาธารณรัฐเชก (ร้อยละ 2.6) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 2.2) สาธารณรัฐอาเซอร์เบยาน (ร้อยละ 1.4) เมอร์มัน尼 (ร้อยละ 0.9) ฟรีชเชส (ร้อยละ 0.7) เมเชอร์แอนด์ (ร้อยละ 0.6) และอื่นๆ (ร้อยละ 8.4) ตามลำดับ

ที่มา : Foreign Investment Department of the Ministry of Commerce (MOFCOM)

การลงทุนโดยตรงของจีนในไทยปี 2554

จากข้อมูลธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (Net Flows of Foreign Direct Investment) จากจีนในปี 2554 มีมูลค่าทั้งสิ้น 4,223.6 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 80.2 จากช่วงเดียวกันของปี 2553 ที่มีมูลค่า 21,340 ล้านบาท

ในปี 2554 จากสถิติการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ผ่านมากของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ปริมาณการลงทุนที่มีการถือหุ้นจากจีนเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันนิยร่องการท่องเที่ยวในชั้นนำของโลกและชั้นนำของภูมิภาค ซึ่งมีผลต่อการลงทุนจากจีนลดลงเล็กน้อยในชั้นนำของภูมิภาค ส่วนใหญ่เป็นโครงการลงทุนในสาขาผลิตภัณฑ์โลหะและเครื่องจักร เกษตรกรรมและผลิตภัณฑ์เกษตร อุตสาหกรรมเบา เหมืองแร่และรีมิกส์ เป็นต้น

ภาวะการลงทุนโดยตรงจากจีนในประเทศไทยปี 2553

ภาวะเศรษฐกิจของจีนในปี 2553

จากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติจีนในปี 2553 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของจีนอยู่ที่ร้อยละ 10.3 โดยไตรมาส 4 ขยายตัวร้อยละ 9.8 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.6 ในไตรมาส 3 เป็นผลจากการลงทุนที่เพิ่มขึ้น

ด้านผลผลิตภาคอุตสาหกรรมของจีนในปี 2553 อยู่ที่ร้อยละ 15.7 เพิ่มขึ้นร้อยละ 11 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยผลผลิตภาคอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมหนักของจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.5 และสำหรับอุตสาหกรรมเบาเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.6 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2552

ด้านราคาผู้บริโภค (CPI) ของปี 2553 ปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 3.3 โดยดัชนีของผู้บริโภคในเขตเมืองสูงขึ้นร้อยละ 3.2 เนื่องมาจากราคาน้ำมันดิบอุปโภคบริโภคและค่าจ้างแรงงานของจีนเพิ่มสูงขึ้นขณะเดียวกันราคามาลีตันถังถุงยังพื้นที่สำหรับเบ้าปะ沽กากะในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นและราคายังสูงขึ้น ธนาคารกลางจีนจึงได้ประการเพิ่มอัตราเงินสำรองสำหรับธนาคารพาณิชย์ และเพิ่มอัตราดอกเบี้ย เพื่อ抑制การเพิ่มขึ้นของระดับราคาน้ำมันดิบและอัตราเงินเพื่อ รวมทั้งให้ออกมาตรการควบเข้มการปล่อยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ในจีนด้วย

ในปี 2553 มูลค่ารวมของการค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคของจีนอยู่ที่ 15,455.5 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ในจำนวนนี้ประกอบด้วย การบริโภคด้านอาหารเพิ่มขึ้นร้อยละ 18 การบริโภคด้านค้าปลีกเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.5 ได้แก่ ศินค้าประเภทเครื่องประดับอัญมณี (ร้อยละ 46) เฟอร์นิเจอร์ (ร้อยละ 37.2) รถยนต์ (ร้อยละ 34.8) และเครื่องใช้ไฟฟ้า (ร้อยละ 27.7) เป็นต้น

การลงทุนในสินทรัพย์สาธารณะในปี 2553 เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นมูลค่าการลงทุนในสินทรัพย์สาธารณะในขนาดพื้นที่ 24,141.5 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.5 และมูลค่าการลงทุนในสินทรัพย์สาธารณะขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

เงินทุนสำรองต่างประเทศของจีนในปี 2553 มีมูลค่าทั้งสิ้น 2,847.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 18.7 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เงินหยวนแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของรัฐบาลจีน รวมทั้งเป็นผลมาจากการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีนที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้การสำรองเงินทุนต่างประเทศของจีนยังคงเป็นอันดับหนึ่งของโลกอยู่

ตารางที่ 1: ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจีน

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	2552		2553	
	มูลค่า	การเติบโต (ร้อยละ)	มูลค่า	การเติบโต (ร้อยละ)
พื้นที่ (ล้านตารางกิโลเมตร)	9.6	-	9.6	-
จำนวนประชากร (ล้านคน)	1,334.7	-	1,334.7	-
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคในประเทศ (พันล้าน RMB)	34,090.3	9.2 ¹	39,798.3	10.3 ¹
รายได้ประชาชาติต่อหัวในเขตเมือง (RMB)	17,175.0	9.8 ¹	19,109.0	7.8 ¹
รายได้ประชาชาติต่อหัวในเขตชนบท (RMB)	5,153.0	8.5 ¹	5,0919.0	10.9 ¹
การลงทุนในสินทรัพย์คงที่ (พันล้าน RMB)	19,413.9	30.5	24,141.5	24.5
ยอดขายของผลผลิตของภาครวม ² (พันล้าน RMB)	-	11.0 ¹	-	15.7 ¹
มูลค่าขายปลีกสินค้าอุปโภคบริโภค (พันล้าน RMB)	13,267.8	15.5	15,455.4	18.4
ตัวเรวคาดันบริโภค	-	- 0.7	-	3.3
อัตราการว่างงานในเขตเมือง (ร้อยละ)	4.3	-	4.2 ³	-
การส่งออก (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	1,201.7	- 16.0	1,577.9	31.3
การนำเข้า (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	1,005.6	- 11.2	1,394.8	38.7
ดุลการค้า (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	+ 196.0	-	+ 183.1	-
การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ				
- จำนวนเงินลงทุน (utilized amount) (US\$ bn)	90.0	- 2.6	105.7	17.4
เดือนก้ารของต่างประเทศ (พันล้าน US\$)	2,399.2	23.3	2,847.3	18.7

ที่มา The National Bureau of Statistics, Ministry of Commerce and General Administrative of Customs

Note ¹ Real Growth ² Urban investments in fixed assets

³ All state-owned and other types of enterprises with annual sales over RMB 5 Million

⁴ As of Jun 2010

การค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศของจีนในปี 2553 มีมูลค่าทั้งสิ้น 2,972.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 34.7 โดยเป็นมูลค่าการส่งออก 1,577.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.3 และมูลค่าการนำเข้า 1,394.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 38.7 จากทั่วเที่ยวกันของปีก่อน จีนได้ดุลการค้ารวม 183.1 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

เนื่องจากการส่งออกของจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการนำเข้าสินค้าไว้ต่อติดเป็นจำนวนมากเพื่อรับค้าส่งที่ออกจากต่างประเทศ โดยเฉพาะสินค้าที่สร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น สินค้าเทคโนโลยีขั้นสูง และสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ประกอบกับรัฐบาลจีนมีการปรับค่าเงินหยวนให้แข็งค่าขึ้น ทำให้สินค้าส่งออกของจีนนั้นห้อได้เปรียบด้านราคาที่ลดลงในตลาดโลก

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรกลและเครื่องใช้ไฟฟ้า มีมูลค่าการส่งออก 933.4 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 59.2 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด ในจำนวนนี้เครื่องใช้ไฟฟ้าและสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ มีมูลค่าของการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.1 เครื่องจักรอุปกรณ์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.4 ส่วนผ้าสำเร็จรูปและการส่องออก เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.9 ผ้าฝ้ายและเส้นด้าย เพิ่มขึ้นร้อยละ 28.4 เป็นต้น

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ แร่เหล็ก นำเข้าทั้งสิ้น 620 ล้านตัน (ลดลงร้อยละ 1.4) หัวเหลือง นำเข้า 54.8 ล้านตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 28.8) เครื่องจักรและเครื่องใช้ไฟฟ้า 660 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.4) ในจำนวนนี้มีการนำเข้าร้อยละ 75.4 ที่มาจากจีน เพิ่มขึ้นร้อยละ 93.4 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ประเทศไทยค้าที่สำคัญของจีน ได้แก่ ถ่านหิน นำเข้าได้ ได้หัววัน และสหราชอาณาจักร เป็นต้น โดยประเทศไทยเป็นคู่ค้าอันดับที่ 14 ของจีน และเมื่อเปรียบเทียบเฉพาะในอาเซียน ไทยเป็นคู่ค้าอันดับ 3 ของจีน รองจากมาเลเซียและสิงคโปร์ ตามลำดับ ตลาดส่งออกที่สำคัญของจีน ได้แก่ สหราชอาณาจักร ถ่านหิน นำเข้า เป็นต้น สำหรับไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 15 ของจีน สำหรับนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ถ่านหิน นำเข้าได้ ได้หัววัน ถ่านหินและนำเข้าอันดับที่ 10 ของจีน

การค้าระหว่างไทยและจีนในปี 2553 มีมูลค่าการค้าทั้งสิ้น 45.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยจีนนำเข้าจากไทยมูลค่า 21.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.2 ขณะที่จีนส่งออกไปยังไทย 24.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.3 ส่งผลให้จีนได้ดุลการค้ากับไทยจำนวน 2.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2553 สินค้าที่จีนนำเข้าจากไทย ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (ร้อยละ 23.5) ยางพารา (ร้อยละ 11.4) เคมีภัณฑ์ (ร้อยละ 8.3) เม็ดพลาสติก (ร้อยละ 7.6) ผลิตภัณฑ์ยาง (ร้อยละ 6.6) เป็นต้น ขณะที่สินค้าสำคัญที่จีนส่งออกมากยังไทย ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (ร้อยละ 13.9) เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ (ร้อยละ 13.3) เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน (ร้อยละ 8.8) เครื่องจักรและส่วนประกอบ (ร้อยละ 8.8) เคมีภัณฑ์ (ร้อยละ 6.9) เป็นต้น

ในขณะนี้ ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 เพื่อลดภาษีนำเข้าสินค้าส่วนใหญ่ระหว่างกันให้เหลือร้อยละ 0 ได้ผ่านมาครบ 1 ปีเต็ม ในภาพรวมส่งผลให้การค้าจีน-อาเซียนขยายตัวเป็นอย่างมาก และส่งผลให้อาเซียนกลับเป็นคู่ค้าอันดับ 4 ของจีน (รองจากสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น ตามลำดับ) และยังส่งผลให้การค้าจีน-อาเซียน มีมูลค่ารวม 292.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 37.5 ในจำนวนนี้เป็นส่วนของ การค้าจีน-ไทย มูลค่า 52.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 38.6 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

จากรายงานสถิติของกรมการลงทุนต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (MOFCOM) ของจีนระบุว่าในปี 2553 การลงทุนจากต่างชาติในจีนเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนโครงการและมูลค่าเงินลงทุน คิดเป็นร้อยละ 16.9 และร้อยละ 17.4 ตามลำดับ นักลงทุนที่เข้าไปลงทุนในจีนมากที่สุด ได้แก่ สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 63.8) ได้หัววัน (ร้อยละ 6.3) สิงคโปร์ (ร้อยละ 5.4) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 4) สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 3.8) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 2.5) สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 1.5) ฝรั่งเศส (ร้อยละ 1.1) เนเธอร์แลนด์ (ร้อยละ 0.9) เมอร์มัน (ร้อยละ 0.8) และอื่นๆ (ร้อยละ 9.9) ตามลำดับ

ภาวะการลงทุนโดยตรงจากจีนในประเทศไทยปี 2552

ภาวะเศรษฐกิจของจีนในปี 2552

จากรายงานสำนักงานสถิติแห่งชาติจีนในปี 2552 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในไตรมาสที่ 3 และไตรมาส 4 ของปี 2552 อยู่ที่ร้อยละ 8.9 และร้อยละ 10.7 ตามลำดับ ขณะที่ GDP ทั้งปี 2552 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 8.7 ลดลงร้อยละ 0.9 จากปี 2551

ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ในปี 2552 ปรับตัวลดลงอยู่ที่ร้อยละ -0.7 เนื่องมาจากราศินค้าอุปโภคบริโภคลดลง เช่น เครื่องมือหั่น ตีบ่านสีและโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ปรับตัวลดลงร้อยละ 2 และร้อยละ 2.4 ตามลำดับ การปรับตัวลดลงของราศินค้าช่วยให้ภาคธุรกิจประยุกต์ค่าใช้จ่ายด้านทุนส่วนหนึ่ง ลดลงช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคออกมานั่งจ่ายใช้สอยมากขึ้น

ด้านการบริโภคในปี 2552 จีนมียอดค้าปลีกทั้งสิ้น 12,534.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (ร้อยละ 15.5) เพิ่มขึ้น 1,685.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ จากปี 2551 เนื่องมาจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจทางด้านรัฐบาลจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนด้านสาธารณูปโภคและการคมนาคมส่งค่าจ่าฯ ศินค้าที่รัฐบาลจีนออกมาตรการส่งเสริมการบริโภค ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า และรถบัส เป็นต้น

การลงทุนในสินทรัพย์ด้วยเงินในปี 2552 ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.1 เนื่องจากการลงทุนในสินทรัพย์ด้วยเงินเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 และ 6 ตามลำดับ ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีการลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.8 และร้อยละ 33 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลมาจากการประกาศใช้แผนกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่เน้นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ด้านห่วงโซ่อุปทาน และสาธารณูปโภคทั่วทุกอณูนัด

เงินทุนสำรองต่างประเทศของจีนในปี 2552 มีมูลค่าทั้งสิ้น 2,399.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2551 ติดเป็นร้อยละ 23.3 ทำให้จีนเป็นประเทศที่มีเงินทุนสำรองต่างประเทศสูงที่สุดในโลก

สำนักงานท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรายงานว่า ในปี 2552 มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 10 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2551 ขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในจีนลดลงร้อยละ 3 เนื่องมาจากผลกระทบจากวิกฤตการเงินและการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาในปี 2009

ในภาพรวมกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจจีนปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น นับจากที่ประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอยู่ในช่วงปลายปี 2551 ที่ผ่านมา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ และมาตรการกระตุ้นกำลังซื้อของผู้บริโภคของรัฐบาลจีนใช้ได้ผล

ค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนที่สำคัญ

ค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนที่สำคัญ	2551		2552	
	มูลค่า	การเติบโต (%)	มูลค่า	การเติบโต (%)
ทั้งที่ (ล้านบาท)	9.6	-	9.6	-
จำนวนประชากร (ล้านคน)	1,328	-	1,328	-
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พันล้าน RMB)	31,404.5	9.6 ^a	33,535.3	8.7 ^b
รายได้ประชาชาติอ่าวหัวในเขตเมือง (RMB)	15,781	8.4 ^c	17,175.0	9.8 ^d
รายได้ประชาชาติอ่าวหัวในเขตชนบท (RMB)	4,761	8.0 ^c	5,153.0	8.5 ^d
การลงทุนในสินทรัพย์คงที่ (พันล้าน RMB)	14,816.7	26.1	22,484.6	30.1
มูลค่าเพิ่มของผลิตอุดมสាងรวม ^e (พันล้าน RMB)	-	12.9 ^f	-	11.0 ^f
มูลค่าขายปลีกสินค้าอุปโภคบริโภค (พันล้าน RMB)	10,848.8	21.6	12,534.3	15.5
ค่านิรภัยทุบติดโภค	-	5.9	-	-0.7
อัตราการว่างงานในเขตเมือง (ร้อยละ)	4.2	-	4.3 ^g	-
การส่งออก (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	1,428.6	17.2	1,201.7	-16.0
การนำเข้า (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	1,133.1	18.5	1,005.6	-11.2
คุณภาพดี (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	+295.5	-	+196.0	-
การลงทุนที่อยู่อาศัยจากต่างประเทศ				
- จำนวนเงินลงทุน (utilized amount) (US\$ bn)	92.4	23.6	90.0	-2.6
เงินทุนส่วนของต่างประเทศ (พันล้าน US\$)	1,946.0	27.4	2,399.2	23.3

ที่มา The National Bureau of Statistics, Ministry of Commerce and General Administrative of Customs

Note: ^a Real Growth ^b Urban investments in fixed assets

^c All state-owned and other types of enterprises with annual sales over RMB 5 Million

^d As of September 2009

การค้าระหว่างประเทศ

ในปี 2552 จีนได้คุณภาพดีคิดเป็นมูลค่า 196 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า คิดเป็นมูลค่า 99.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือลดลงร้อยละ 33.7 โดยมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวม 2,207.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เป็นมูลค่าการส่งออก 1,201.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 16 และมูลค่าการนำเข้า 1,005.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 34.2

การส่งออกของจีนยังคงประสบปัญหาการชะลอตัวอย่างท่อเนื่องเป็นผลโดยตรงจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ดังนั้น ทางการจีนได้ออกนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่คาดว่าจะรักษาระดับค่าเงินหยวนไม่ให้แข็งค่ามากนัก และมาตรการปรับอัตราคืนภาษีส่งออกที่จะช่วยส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมของจีนมีทันทุนทางการเงินที่ต่อสู้ ส่งผลให้การส่งออกสินค้าของจีนสามารถเบ่งบันในตลาดโลกได้

การนำเข้าของจีนมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี 2552 เนื่องจากแรงกระตุ้นจากมาตรการกระตุ้นของทางการจีนที่อัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและมาตรการช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรมสำคัญ เช่น ยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ประเทศไทยถือว่าเป็นภูมิภาคที่สำคัญของจีน โดยในปี 2552 มีมูลค่าการค้าทั้งสิ้น 33,152.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยจีนนำเข้าจากไทยมูลค่า 16,123.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 4.1 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2551 ขณะที่จีนส่งออกไปปัจจุบัน 17,028.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 12.7 สำหรับไตรมาส 4 ได้คุณการค้าถึง 77.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

จีนเป็นตลาดนำเข้าอันดับที่ 2 ของไทย สินค้านำเข้าเพิ่มขึ้น ได้แก่ เคมีภัณฑ์ (ร้อยละ 66.4) เม็ดพลาสติก (ร้อยละ 66) พลิติกแพ็คเจร์มันสำปะหลัง (ร้อยละ 133) พลิติกแพ็คเจร์ยาง (ร้อยละ 63.2) ในไประดับภัณฑ์ไม้ (ร้อยละ 39.6) สินค้าที่นำเข้าส่วนใหญ่ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ (ร้อยละ 10.2) ยางพารา (ร้อยละ 19.7) แผงวงจรไฟฟ้า (ร้อยละ 5.8) น้ำมันสำเร็จรูป น้ำมันดิน (ร้อยละ 43.9) และน้ำมันดิน (ร้อยละ 55.7) เป็นต้น

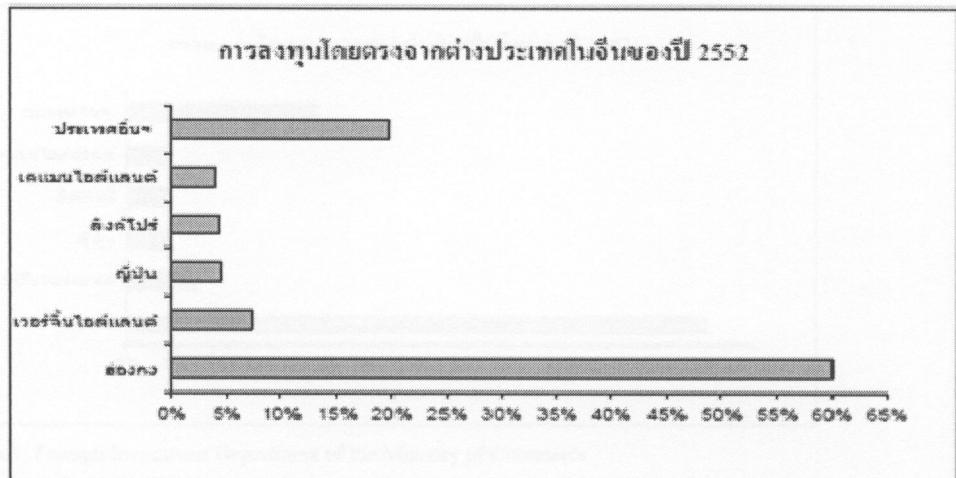
จีนเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 3 ของไทย สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ (ลดลงร้อยละ 1) เครื่องใช้ไฟฟ้า (เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2) เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน (ลดลงร้อยละ 9.1) เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ (ลดลงร้อยละ 13.8) เคมีภัณฑ์ (ลดลงร้อยละ 22) และอื่นๆ (ลดลงร้อยละ 12)

อุตสาหกรรมที่ไทยสนใจลงทุนในจีน ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิต เช่น ชิ้นส่วนรถยนต์ สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป วัสดุก่อสร้างและอุปกรณ์ตกแต่งภายใน เครื่องจักรกลการเกษตร สินค้าอุปโภคบริโภค การผลิตยาสมุนไพร การบรรจุหินห่อ และภาชนะบริการ เช่น ร้านอาหารไทย และการลงทุนในภาคอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างสาธารณูปโภค

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

จากรายงานสถิติของกรมการลงทุนต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (MOFCOM) ของจีน ในปี 2552 ปรากฏว่าการลงทุนจากต่างชาติในจีนลดลงร้อยละ 14.8 แต่มูลค่าเงินลงทุนของโครงการลงทุนเล็กน้อยเพิ่มร้อยละ 2.6 แสดงให้เห็นแนวโน้มการลงทุนในจีนเน้นการส่งเสริมการลงทุนในโครงการลงทุนขนาดใหญ่มากกว่าโครงการขนาดกลางหรือขนาดเล็ก ประเทศไทยเป็นจุดลงทุนในจีนมากที่สุด ได้แก่ ซ่องกง (ร้อยละ 60) ไห้หนัน (ร้อยละ 7.3) นิวปูน (ร้อยละ 4.6) สิงคโปร์ (ร้อยละ 4.3) และสหราชอาณาจักร (ร้อยละ 4) ตามลำดับ

สำหรับการลงทุนของไทยในจีนจากสถิติของ MOFCOM สำหรับปี 2552 การลงทุนไทยลดลงทั้งมูลค่าเงินลงทุนและจำนวนโครงการ โดยไทยลงทุนในจีนทั้งสิ้น 26 โครงการ เป็นมูลค่าการลงทุน 11.26 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือร้อยละ 0.03 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2551 ซึ่งมีจำนวน 31 โครงการ มูลค่าการลงทุน 35.66 ล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 0.07 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมดของจีนในปีแรกของปี 2552

ที่มา : Foreign Investment Department of the Ministry of Commerce

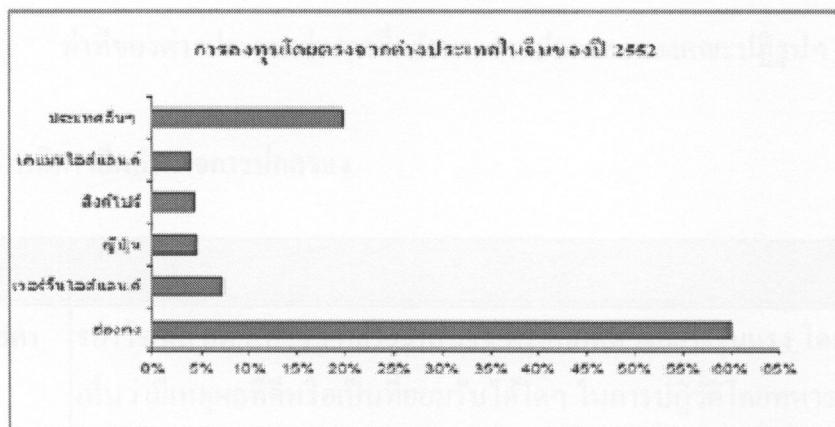
การลงทุนโดยตรงของอีนเดียในไทยปี 2552

จากข้อมูลธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (Net Flows of Foreign Direct Investment) ของอีนเดียในปี 2552 มีมูลค่าทั้งสิ้น 803.22 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 3.84 ของมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศทั้งหมด (188.55 พันล้านบาท)

จากสถิติการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในปี 2552 พบว่าปริมาณการลงทุนที่มีการถือหุ้นจากอีนเดียเพิ่มขึ้นทั้งแบบจำนวนโครงการและมูลค่าการลงทุน ทั้ง ในชั้นการถือหุ้นจากการส่งเสริมและชั้นอนุมัติโครงการ ส่วนใหญ่เป็นโครงการลงทุนในสาขาวิศวกรรมและสาธารณูปโภค

1. **ปริมาณการลงทุน** การลงทุนที่มีการถือหุ้นจากอีนเดียในชั้นอนุมัติมีมูลค่าการลงทุนเพิ่มขึ้นทั้งในแง่จำนวน โครงการและมูลค่าการลงทุน

- **จำนวน** จำนวนโครงการลงทุนจากอีนเดียที่เขียนขอรับการส่งเสริมมีทั้งสิ้น 25 โครงการ เพิ่มขึ้น 4 โครงการ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19 โดยมีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 43,189.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเกือบสามสิบ เท่าตัวจากปี 2551 สูงที่สุดในรอบ 5 ปี

ที่มา : Foreign Investment Department of the Ministry of Commerce

การลงทุนต่างประเทศของอีร์ป้าในไทยปีที่แล้ว

จากข้อมูลรายงานการแห่ระดมทุนโดยตรงจากต่างประเทศค่าต่างประเทศสุทธิ (Net Flows of Foreign Direct Investment) 6 ภาคในปี 2552 มีมูลค่าทั้งสิ้น 803.22 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 3.84% ของมูลค่าการลงทุนโดยตรงสูงกว่าค่าต่างประเทศทั้งหมด (188.55 พันล้านบาท)

จากสถิติการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของต่างกันกันและกันรวมกันส่วนใหญ่ในปี 2552 พบว่าปริมาณการลงทุนที่มีการถือหุ้นมากขึ้นเท่านั้นที่มีส่วนแบ่งของท่านในทางการและมูลค่าการลงทุนที่สูงขึ้นในการซื้อขายการซื้อขายและซื้อขายหุ้นโดยการซื้อขายหุ้นเป็นไตรมาสเดือนในเดือนธันวาคมและเดือนธันวาคม

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมลงทุนแห่งประเทศไทย

สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศ

ภาคผนวก ง

ท่าทีของต่างประเทศต่อการยึดอำนาจการปกครองของคณะปฏิรูปฯ

1. กลุ่มตัวหนนิการยึดอำนาจการปกครอง

ประเทศ	ท่าที
สหรัฐอเมริกา	<p>รอง โอมาก กต. สหรัฐฯ กล่าวว่า สหรัฐฯ รู้สึกผิดหวังอย่างรุนแรง โดยสหภาพฯ ไม่เห็นว่า มีเหตุผลที่ดีหรือเป็นที่ยอมรับได้โดยฯ ในการปฏิรูปโดยทหาร และเห็นว่า เป็นการทำให้ประชาชนป่วยก้าวถอยหลัง และเรียกร้องให้ทางคณะปฏิรูปฯ คืนอำนาจแก่ประชาชน โดยเร็ว และกล่าวว่า ความช่วยเหลือต่างๆ ที่ให้กับไทยอาจจะได้รับการทบทวนซึ่งขึ้นกับความคงอยู่ของประชาธิปไตยของไทย สหรัฐฯ ต้องการเห็นการแก่ปัญหาที่อิงกับกระบวนการทางประชาธิปไตยและให้นำการปกครองด้วยหลักกฎหมายกลับคืนมา โดยเร็ว แต่ก็ไม่ได้เรียกร้องให้อดีต นรน. ทักษิณกลับมา</p> <p>รมว. คลังของสหภาพฯ ได้กล่าวแสดงความ<u>ผิดหวัง</u>ที่ทหารยึดอำนาจ และว่า เหตุการณ์การยึดอำนาจมีผลกระทบน้อยมากต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนในตลาดของไทย และการไหลออกของตลาดเงินทุนในโลก ทั้งนี้ โดยภาพรวม ไม่ได้กระทบต่อเศรษฐกิจไทยมากนัก</p>
สาธารณรัฐอาณาจักร	<p>รมว. กต. กล่าวว่า สาธารณรัฐอาณาจักร ไม่ได้สนับสนุนการคืนสู่อำนาจของอดีต นรน. ทักษิณฯ และว่า การตัดสินใจเดินทางมายังกรุงลอนדון ไม่มีความหมายทางการเมือง ขณะเดียวกัน รมว. กต. ยังกล่าวว่า รัฐบาลอังกฤษรู้สึกผิดหวังต่อการยึดอำนาจการปกครองของคณะปฏิรูปฯ และหวังว่า จะมีการเลือกตั้งในเดือน ต.ค. ตามกำหนดการเดิม</p>
EU	<p>นรน. พินเนลันด์ ในฐานะประธาน EU แสดงความ<u>ผิดหวัง</u>เป็นอย่างยิ่งการล้มล้างรัฐบาลโดยกองกำลังทหาร และให้รัฐบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งขึ้นมาไม่อำนวย แทน นอกจากนี้ ยังหวังว่า ประเทศไทยจะกลับคืนสู่ระบบประชาธิปไตยโดยเร็ว</p>
นิวซีแลนด์	<p>นรน. นิวซีแลนด์ <u>ประณาม</u>กระบวนการโดยฯ ที่ล้มรัฐบาล โดยไม่เป็นไปตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ และวิถีทางประชาธิปไตย และกล่าวว่า นิวซีแลนด์เรียกร้องให้ฝ่ายทหารและฝ่ายการเมืองร่วมกันแก้ไขปัญหาความแตกต่าง โดยสันติวิธี และปฏิบัติตามหลักการระบบของประชาธิปไตย</p>

ประเภท	ท่าที
ญี่ปุ่น	รmv.กต. กล่าวว่า เป็นที่น่าผิดหวังที่กองกำลังติดอาวุธได้ใช้กำลังยึดอำนาจควบคุมประเทศไทย ญี่ปุ่นติดตามเหตุการณ์ด้วยความห่วงใย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ประเทศไทยจะกลับคืนสู่สภาวะปกติและมีการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยโดยทันที
เดนมาร์ก	รmv.กต. กล่าวว่า การยึดอำนาจจว่ำเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้อย่างสื้นเชิง และเปรียบเทียบประเทศไทยเป็นเสมือนประเทศที่ไม่มีเชื่อมแม่ปะ และหวังว่า สถานการณ์จะไม่จบลงด้วยความรุนแรง และประเทศไทยจะกลับคืนสู่ระบบอนประชาธิปไตยอีกรั้งหนึ่ง
ออสเตรเลีย	นrm. ออสเตรเลียแสดงความกังวลอย่างยิ่ง รวมทั้งกล่าวว่า การยึดอำนาจเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ และว่าเป็นการถอยหลังเข้าคลองไปสู่ยุคเผด็จการทหาร และต้องการให้นำประชาธิปไตยกลับคืนมาโดยเร็ว
สวีเดน	รmv. กต. กล่าว <u>ประมาณการ</u> ยึดอำนาจโดยกลุ่มทหาร และหวังว่าประเทศไทยจะกลับคืนสู่ระบบอนประชาธิปไตยในไม่ช้า ทั้งนี้ จนท.ของสวีเดนฝ่าจับตาดูเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด
แอฟริกาใต้	รmv. กต. แอฟริกาใต้กล่าวว่า ไทยเพิ่งได้ร่วมประประชุม NAM ซึ่งสมาชิกได้ให้คำนั้นว่าจะยึดหลักประชาธิปไตย และการปกครองโดยหลักกฎหมาย แต่การยึดอำนาจดังกล่าวเป็นการไม่ดำเนินการให้คำนั้นดังกล่าว อย่างไรก็ตาม <u>หวังว่าไทยจะนำรัฐธรรมนูญและการใช้หลักกฎหมายกลับมาโดยเร็ว</u>

2. กลุ่มแสดงความห่วงกังวลและหวังว่าจะดำเนินการตามระบบประชาธิปไตย

ประเภท	ท่าที
แคนาดา	รนว.กต. ได้ออกแถลงการณ์แสดงความห่วงกังวลอย่างยิ่งต่อเหตุการณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาอย่างสันติและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ รวมทั้งเห็นว่าประเทศไทยมีความคืบหน้าในการให้ความเคารพต่อหลักสิทธิ มนุษยชนและกฎหมาย และแคนาดาขอเรียกร้องให้ทุกฝ่ายสนับสนุนต่อ ค่านิยมดังกล่าวด้วย
เนเธอร์แลนด์	โอมyx กต. กล่าวว่า รnmw.กต. มีความห่วงกังวลอย่างมากต่อสถานการณ์ดังกล่าว อย่างมาก แต่ไม่ได้แสดงความคิดเห็นใดๆ
เกาหลีใต้	โอมyx กต. เรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสงบและเดือน ให้ชาวเกาหลีใต้หลีกเลี่ยงจุดเสียงกัย นอกจากนี้ ยังหวังว่าประเทศไทยจะกลับคืน สู่ความสงบภายในได้กระบวนการทางกฎหมาย
อินโดนีเซีย	รnmw.กต. กล่าวว่า รัฐบาลอินโดนีเซียได้ติดตามพัฒนาการต่างๆ ในประเทศไทย ด้วยความห่วงกังวล และว่า ในฐานะสมาชิกอาเซียน รัฐบาลอินโดนีเซียหวังว่า หลักการประชาธิปไตย และกลไกสำคัญต่างๆ ของประเทศอาเซียนซึ่งได้เห็น พ้องร่วมกันแล้ว จะคงมีผลใช้บังคับ นอกจากนี้ อินโดนีเซียหวังว่า วิกฤตการณ์ ทางการเมืองในไทยจะคลี่คลายลงด้วยวิถีทางประชาธิปไตย
มาเลเซีย	นrm.มาเลเซียได้แสดงความรู้สึกตกใจอย่างมากต่อการยึดอำนาจของคอมปูริป ฯ และเรียกร้องให้กลับสู่การปกครองตามระบบประชาธิปไตยและมีการ เลือกตั้งในเวลาที่เหมาะสม
สิงคโปร์	รnmw.กต. แสดงความตကใจและห่วงกังวลอย่างมากต่อการยึดอำนาจในไทย และ เรียกร้องให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันเพื่อจัดตั้งรัฐบาลภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยเร็วที่สุด โอมyx กต. สิงคโปร์กล่าวว่า ไทยเป็นปท.สำคัญในภูมิภาค แต่หากสถานการณ์ใน ไทยมีความไม่แน่นอนเป็นเวลานาน ก็จะไม่เป็นผลดีต่อไทยและภูมิภาค โดยรวม อย่างไรก็ดี หวังว่าสถานการณ์ในไทยจะกลับสู่สภาวะปกติโดยเร็วและสิงคโปร์ ยังคงเฝ้าจับตามองเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด
เวียดนาม	โอมyx กต. เวียดนาม กล่าวว่า รัฐบาลเวียดนามกำลังติดตามสถานการณ์ในไทย ด้วยความสนใจ และหวังว่าสถานการณ์จะมีเสถียรภาพ โดยเร็ว และหวังว่าทั้ง สองประเทศจะรักษาความสัมพันธ์ที่มีต่อไป ไม่ว่าวิกฤตการณ์ทางการเมืองจะมี

ประเภท	ทำที่
	ผลเช่นไดกีต้าม
ผู้รั่งเศส	กต. เรียกร้องให้ประเทศไทยกลับคืนสู่ระบบประชาธิปไตยผ่านวิถีทาง โดยสันติทั้งนี้ กต. <u>ฝ่าติดตามดูสถานการณ์อย่างใกล้ชิด</u>
ชลี	กต. ชลีได้แสดงความผิดหวังที่มีการขัดขวางการปกครองตามระบบของประชาธิปไตยในไทย และขอให้ประเทศไทยกลับสู่กฎแห่งนิติธรรมและเสรีภาพทางการเมืองและพลเรือน โดยเร็วที่สุด
รัสเซีย	โழยก กต. กล่าวว่า นักการทูตของรัสเซียได้ติดตามพัฒนาการของเหตุการณ์การยึดอำนาจอย่างใกล้ชิด และดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่านักท่องเที่ยวรัสเซียในไทยปลอดภัย
ปากีสถาน	โழยก กต. กล่าวว่าปากีสถานห่วงว่าประเทศไทยจะอยู่ในความสงบและปราศจากความรุนแรง นอกจากนี้ ปากีสถานต้องการเห็นความมั่นคงทางการเมืองในประเทศไทย
อินเดีย	โழยก กต. อินเดีย กล่าวว่าทางการอินเดียกำลังติดตามพัฒนาการของสถานการณ์ในไทยและขอให้คณะปฏิรูปฯ คืนอำนาจให้แก่ประชาชนโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ ได้ย้ำว่าอินเดียให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับไทยเป็นอย่างมาก
เนปาล	นรม.เนปาลกล่าวว่าการยึดครองอำนาจของฝ่ายทหารในไทยเป็นเรื่องที่ <u>น่าเสียดาย</u> (<u>unfortunate</u>) อย่างไรก็ตาม ได้ย้ำว่าจะไม่เกิดสถานการณ์ดังกล่าวในเนปาลอย่างแน่นอน

3. กลุ่มที่เห็นว่าการยึดอำนาจเป็นเรื่องภายในประเทศไทย

ประเทศ	ท่าที
สาธารณรัฐประชาชนจีน	รmv.กต. กล่าวว่าชาวจีนในประเทศไทยควรที่จะระมัดระวังตัวและหลีกเลี่ยงการออกไปข้างนอก ทั้งนี้ รmv.กต. จีนกล่าวว่าสถานการณ์ปัจจุบันเป็นเรื่องภายในของประเทศไทย และจีนยึดมั่นในหลักการไม่干涉ภายในของประเทศไทย อีก นอกจากนี้ รmv.กต. จีนเน้นว่าจีนและไทยเป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกัน และหวังให้ประเทศไทยมีความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรือง และหวังว่าจะพัฒนาความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างกันต่อไป
ฟิลิปปินส์	เอกสารราชทูตฟิลิปปินส์ประจำประเทศไทยกล่าวว่า การยึดอำนาจเป็นเรื่องการเมืองภายในของไทย และควรรายงานก่าวิกฤติการณ์นี้จะคลี่คลายไปก่อนที่จะมีการออกແຄลงการณ์ใดๆ อนึ่ง กต. ฟป. ได้ออกແຄลงการณ์ว่าฟป. ยังคงติดตามพัฒนาการทางการเมืองในไทยอย่างใกล้ชิดและหวังว่าสถานการณ์จะคลี่คลายโดยสันติ
ลาว	โມyx กต. กล่าวว่า การยึดอำนาจเป็นเหตุการณ์ภายในของประเทศไทย และไม่ขอแสดงความคิดเห็นใดๆ แต่ได้มีการติดตามเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด
กัมพูชา	โມyx กรุณาลและ รmv. กระทรวงฯ สารของกัมพูชา กล่าวว่า การยึดอำนาจการปักครองของคณะปฏิรูปฯ เป็นเรื่องภายในของทางการไทยและขึ้นอยู่กับทางการไทยที่จะแก้ไขสถานการณ์นี้โดยสันติ ทั้งนี้ ทางการกัมพูชากำลังติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด อนึ่ง จะไม่เกิดเหตุการณ์ยึดอำนาจการปักครองในกัมพูชา

4. กลุ่มอื่นๆ

องค์กรระหว่างประเทศ	ท่าที
กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)	โอมาก IMF ได้กล่าวในระหว่างการประชุม IMF และ World Bank ประจำปี 49 ที่สิงคโปร์ว่า ขณะนี้ยังเร็วเกินไปที่จะประเมินถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในตลาดการเงิน ภายหลังการยืดอستانของคณะปฏิรูปฯ
องค์กรระหว่างประเทศ	ท่าที
NGOs	ท่าที
Asian Human Rights Commission	กล่าวว่ากลุ่มทหารต้องกีนอำนาจให้กับรัฐบาลรักษาการ โดยรวมเรื่อง
Human Rights Watch	เรียกร้องให้กองทัพไทยรักษาสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานและให้ความคุ้มครองต่อผู้ที่ใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นภายหลังการยืดอำนาจ และการประกาศกฎหมาย Brad Adams ผู้อำนวยการฝ่ายเอเชีย กล่าวว่า ไทยจะต้องยุติปัญหาด้วยวิถีทางผ่านกฎหมายนิติธรรม และประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกผู้นำของตนเอง
Freedom House	จะได้รับการยอมรับว่า มีสิทธิอันชอบธรรมจากรัฐบาลประชาธิปไตยของปท. ต่างๆ
บริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจในไทย	ท่าที
บริษัท Ford Motor Co.	ต่อการดำเนินการของบริษัทฯ ซึ่งรวมถึงสนง.ของบริษัทฯ ในกรุงเทพฯ นอกจากนี้ สนง.ใหญ่ของบริษัทฯ ได้รับความมั่นใจจากสนง.ในกรุงเทพฯ ว่า สถานการณ์ต่างๆ จะกลับเข้าสู่ระบบธุรกิจตามปกติภายในวันที่ 20 ก.ย. 49
บริษัท La-Z-Boy Inc. (LZB)	เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินของบริษัทฯ กล่าวว่า ขณะนี้ยังเร็วเกินไปที่จะกล่าวถึงผลกระทบที่อาจมีต่อการดำเนินการของบริษัทฯ ในไทย
บริษัท Oil Giant Chevron Corp (CVX)	โอมากของบริษัทฯ กล่าวว่า ตนยังไม่รู้สึกว่ามีผลกระทบต่อบริษัทฯ ในการยืดอำนาจในทันที อย่างไรก็ดี ไม่คิดว่าเหตุการณ์นี้จะส่งผลกระทบต่อการผลิตน้ำมันของบริษัทฯ

บริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจในไทย	ท่าที
บริษัทโตโยต้า มอเตอร์ จำกัด	ประธานบริษัทโตโยต้าฯ กล่าวว่า ขณะนี้กำลังติดตามคุณสถานการณ์อย่างไรก็ตาม เชื่อว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อบริษัทฯ

แหล่งที่มา: ผลการณ์ของรัฐบาล และสำนักข่าวต่างประเทศอาทิ AFP, CNN, BBC, Reuters และอื่นๆ กองประมาณและวิเคราะห์ข่าว กรมสารนิเทศ

ภาคผนวก จ

สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง

“ประเทศไทยเป็นอะไรไป-วิเคราะห์สถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน”

วันเสาร์ที่ 13 ธันวาคม 2551 เวลา 09.00-12.30 น. ณ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง

เมื่อวันเสาร์ที่ 13 ธ.ค. 51 ศูนย์แลกเปลี่ยนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรมศิรินธร ม. ปักกิ่ง ได้จัดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ประเทศไทยเป็นอะไรไป-วิเคราะห์สถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน” ที่อาคารหมินจุ่ม. ปักกิ่ง โดยเชิญนักวิชาการด้านไทยศึกษาและด้านรัฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของจีนมาร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองไทย โดยศูนย์ฯ พยายามเน้นให้เป็นการสัมมนาที่เปิดกว้างและใช้ความเห็นทางวิชาการ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. หัวข้อ “ประเดิ่นปัญหาของสถานการณ์การเมืองไทย” โดย ศ. จา ซีเจ็น ภาควิชาการเมืองระหว่างประเทศ คณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ม. ปักกิ่ง

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา สถานการณ์มีความไม่สงบมาตลอด อยู่ในภาวะวิกฤติ จนถึงขณะนี้ ปัญหาเกิดขึ้นมาเรื่อยๆ ไม่จบ และมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้อีก โดยหากจะวิเคราะห์เหตุปัจจัยของปัญหา ลูกโซ่ที่เกิดขึ้น ก็พอกจะสรุปโดยสังเขปได้ว่าเกิดมาจาก (1) โครงสร้างของชนชั้นในสังคม (2) สถานการณ์ของวัฒนธรรมทางการเมือง และ (3) ระบบการเมือง

ในส่วนของโครงสร้างของชนชั้นในสังคมไทยนั้น สังคมไทยเป็นสังคมที่มีรากฐานมาจากระบบศักดินา ตั้งแต่ในสมัยอดีต กลุ่มนบุคคลในพระราชวงศ์และชนชั้นสูงจะมีสถานะทางสังคมสูงกว่าคนธรรมดา (และมีที่ดินทำกินมากกว่า) กล้ายเป็นวัฒนธรรมของสังคมที่ทุกคนยอมรับว่า ในสังคมมีชนชั้นที่ไม่เท่ากัน คนที่มีสถานะทางสังคมต่ำกว่าก็มักจะยอมรับและยอมทำตามคนที่มีสถานะสูงกว่า ในขณะที่คนที่มีสถานะทางสังคมสูงกว่าก็จะมีบุญคุณหรือให้ประโยชน์กับคนที่มีสถานะต่ำกว่า¹ ซึ่งในช่วงของการเลือกตั้งที่ผ่านมา ก็มีการนำแนวคิดนี้มาใช้อย่างเต็มที่ เช่นกัน (การใช้เงินในการเลือกตั้ง) เช่น อดีต นรม. ทักษิณฯ ก็ได้ใช้วิธีนี้ในการเข้าถึงกลุ่มชาวนา แต่อีกคน ก็ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชนชั้นชาวนาจริงๆ เมื่อก่อนกัน ดังนั้น คนไทยส่วนใหญ่จึงไม่ได้เลือกตั้งโดยพิจารณาถึงตัวบุคคลหรือหลักการ แต่พิจารณาจาก connection/relation ที่มีกับคน/พรรคการเมืองนั้นๆ

¹ เป็นการวิเคราะห์บนพื้นฐานของความเข้าใจของนักวิชาการจีนที่มีต่อระบบศักดินา กล่าวคือ แบ่งเกณฑ์ของผู้ที่มีสถานะต่างๆ ในสังคมตามปริมาณการครอบครองที่ดินทำกิน คนที่มีฐานะสูงกว่าจะโอบอุ้มคนที่มีฐานะต่ำกว่า ในขณะที่คนที่มีฐานะต่ำกว่าก็จะเข่อฟังคนที่มีฐานะสูงกว่า ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ของสังคมจีนก่อน จะได้รับการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบบสาธารณรัฐในปี ก.ศ. 1911

การต่อต้านรัฐบาลที่เกิดขึ้นในไทย ตั้งแต่สมัยของอดีต นรน. ทักษิณฯ จนถึงนายสมัครฯ และนายสมชายฯ ก็ เพราะว่าทุกคนเป็นตัวแทนของอดีต นรน. ทักษิณฯ ดังนั้น จึงเกิดการต่อต้าน ขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก

ตนเคยพบกับกลุ่มคนไทยที่มาเยี่ยมเยือน ม. ปักกิ่ง กลุ่มคนไทยได้ถามตนว่า การเลือกตั้งการคำนึงถึงอะไรมากที่สุด ตนได้ตอบไปว่า ควรเลือกจากความสามารถและคุณธรรมเป็นหลัก ต่อมาก หลังจากไปเมืองไทยหลายครั้ง จึงได้รู้ว่า คนไทยเลือกคนจากคุณธรรมและความจริงใจมากกว่าความสามารถ นี้จึงเป็นคำตอบที่ว่าทำไม่คัน ไทยถึงยอมรับอดีต นรน. ทักษิณฯ ไม่ได้ เพราะอดีต นรน. มีความสามารถ แต่ขาดคุณธรรม โดยเฉพาะในวงวิชาการ ไทย นักวิชาการยินดีให้ประเทศก้าวหน้าข้างหน่อย แต่ขอให้ผู้นำมีคุณธรรม คนจึงยอมรับอดีต นรน. ชวนฯ มากกว่า เพราะมีคุณธรรมกว่า แม้จะมีความสามารถน้อยกว่า แต่ก็ต้องพิจารณาเหมือนกันว่า อดีต นรน. ชวนฯ มีคุณธรรม แต่คนรอบข้างมีด้วยหรือไม่

นักการเมืองไทยนำแนวคิด “ประชาชนนิยม” มาใช้ เน้นการเข้าถึงคนหมู่มาก ใช้พลังปชช. เป็นหลัก ไม่สนใจ กม. ดca อดีต นรน. ทักษิณฯ กิจกรรมนี้ จึงพยายามทำความต้องการของคนหมู่มาก จนกระทั่งได้แรงสนับสนุนจากชนชั้นเกษตรกร แต่ตอนนี้ รัฐบาลก็โคนต่อต้าน สิ่งที่ผู้ประท้วงต้องการในตอนนี้ไม่ใช่ระบบประชาชนนิยม แต่คือการกลับไปสู่ระบบเก่าก่อนจะเข้าสู่ยุคทักษิณ

ระบบการเมืองของไทยมีความโดยเด่นตรงที่เป็น “ประชาธิปไตยแบบไทย” ประเทศไทย ได้พัฒนาระบอบนี้มานานนับร้อยปีบนพื้นฐานการพัฒนาของประเทศ ตต. จึงหมายความว่าจะมีส่วนราชการ สถาบันทางการเมือง ศรษฐกิจ ฯลฯ ที่ต้องทำงานร่วมกัน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่การยกระดับทั้งระบบมาใช้กับประเทศไทย ใช่ว่าจะเหมาะสม เสมอไป² ความจริงแล้วระบบนี้มีความอ่อนแอมาก และไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของสังคมจริงๆ แต่ขึ้นอยู่กับการกำหนดของคน

ประเทศไทยไม่เหมาะสมกับการเล่นในเกมส์ (ประชาธิปไตย) นี้ คนไทยควรมีสิทธิที่จะแสดงความเห็น ได้อ่าย เป็นอิสระและเท่าเทียมกัน ไม่ใช่รับความคิดทางการเมืองของประเทศอื่นมา การจะเป็นประชาธิปไตยได้ ทุกคนต้องเข้าใจและเล่นตามกติกาของเกมส์ แต่ไทยยกระดับนี้มาโดยไม่ปรับให้เข้ากับประเทศไทย กีเล่นไปไม่ได้

การเมืองไทยส่งผลกระทบต่อราชวงศ์เช่นกัน พระราชวงศ์ไทยไม่เหมือนกับอังกฤษ

² นักวิชาการและชนชั้นบริหารของจีนเชื่อว่า ระบบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับประเทศไทย แต่ไม่เหมาะสมกับประเทศตต. เพราะมีภูมิหลังการพัฒนาและโครงสร้างของสังคมต่างกัน จึงไม่ควรย้ายระบบประชาธิปไตย ยกมาใช้ทั้งระบบ ซึ่งนี้ก็เป็นที่มาของจุดยืนที่จีนเน้นเสมอว่า จีนจะปฏิรูประบบการเมืองของจีนอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามสภาพสังคมที่แท้จริงของจีน

หรือญี่ปุ่นที่พระราชวงศ์แยกจากการเมืองโดยเด็ดขาดเลย หลายปีที่ผ่านมา พระราชวงศ์ยังมีบทบาทที่สำคัญต่อการเมืองไทย เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นความสงบสุข แต่คราวนี้ สถานการณ์ไม่เอื้ออำนวยนี่เองจากครั้งนี้ เส้นแบ่งระหว่างกลุ่มคนที่ขัดแย้งกันสองฝ่ายไม่มีความชัดเจนเหมือนในอดีต เมื่อก่อนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงส่งสัญญาณเพื่อยุติความขัดแย้ง ได้ เพราะมีความชัดเจนตอนที่อดีต นร. ทักษิณฯ ลงจากตำแหน่งพระเกิดการปฏิวัตินั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงเห็นด้วย แต่การลงจากตำแหน่งนั้นก็ไม่ได้แก้ไขปัญหา หลังจากนั้น เส้นแบ่งความขัดแย้งยังพร่าเลือนมากขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นด้วยกับการที่ พช. ต่อต้านรัฐบาล ต่อต้านการคอร์รัปชัน แต่ก็ไม่ทรงเห็นด้วยกับการกระทำที่ผิด กม. ในขณะที่แม่พระองค์จะไม่ทรงโปรดรัฐบาล แต่รัฐบาลที่มาจากอดีต นร. ทักษิณฯ ก็เป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตาม กม. จึงเป็นคำตอบว่าทำไม่ในครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนิ่งเฉย ไม่ทรงสามารถแสดงบทบาททางการเมืองได้

อย่างไรก็ดี ตอนนี้วิเคราะห์ถึงบทบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ยากมาก เมื่อวันเฉลิมพระชนมพรรษา ก็ไม่เสด็จฯ ออกเพื่อทรงมีพระราชดำรัสเหมือนเช่นทุกปี เพราะเมื่อจะทรงพระประชวรจริง ก็ทรงมีพระราชหัตถเลขาอกรมาก็ได้ แต่ดูเหมือนจะยังทรงลังเลมากกว่าจะทรงแสดงบทบาทเช่นไร

ในอนาคต คาดว่า ภายใน 3 ปีนี้ สถานการณ์น่าจะสงบลง ได้บ้าง เพราะ (1) ตอนนี้ก็เป็นไปตามที่ พช. ต้องการ คือ ผู้บริหารประเทศไม่ได้เป็นตัวแทนของอดีต นร. ทักษิณฯ (2) ฝ่าย นปช. ไม่มีแกนนำที่ชัดเจนเหมือนกับ พช. และไม่มีสถานีโทรทัศน์ของตัวเอง

คำถามที่น่าสนใจก็คือ (1) พระครูประชาธิปัตย์จะทำอย่างไรกับ พช. ซึ่งมีพุทธิกรรมที่ละเอียด กม. จะยืนฟ้องใหม่ (2) จะมีการแก้ไข รธน. หรือไม่ หากมี จะแก้ไขอย่างไร

2. หัวข้อ “แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยแบบไทย” โดย รศ. เหริน อีสัง สุนย์ไทยศึกษา ม. ปักกิ่ง

คำถามที่คนทั่วไปถามถึงไทยในขณะนี้ก็คือ (1) ไกรก่อความวุ่นวาย (2) ก่อความวุ่นวายเพื่ออะไร (3) ก่อความวุ่นวายยังไง

การเมืองไทยเปลี่ยนไปมากในช่วง 32 ปีที่ผ่านมา ค่านิยมของสังคมและกลุ่มผลประโยชน์ในไทยเปลี่ยนไปจากการนิยม ชนชั้นสูง (พระราชวงศ์/เชื้อสายระดับสูง) → กลุ่มอำนาจ (ทหาร ตำรวจ) → กลุ่มที่ร่ำรวย

ในช่วง 32 ปีก่อน ค่านิยมในไทยทำให้คนที่มีเชื้อสายเท่านั้นถึงจะเป็นใหญ่เป็นโตได้ ต่อมาก็ตั้งแต่ปี 1992 คนไทยเปลี่ยนมาบังคับก็คือคนที่มีอำนาจ โดยเฉพาะทหารและตำรวจ อย่างเช่นจะเห็นได้ว่า สมัยก่อน เวลาไม่มีปัญหาอะไร หากสามารถเชิญนายทหารหรือนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่มาได้ เรื่องก็จะจบ แม้แต่อดีต นร. ทักษิณฯ เองก็เป็นทหาร/ตำรวจและใช้ประโยชน์จากอำนาจทหาร/

ตำราเวช์กัน

ต่อมาในยุคหลังสิ่งครามเย็น ไทยเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ พึงพากการส่งออกเป็นหลัก จนต่อมากลายเป็นหนึ่งในประเทศ NICs ที่เศรษฐกิจเติบโตอย่างมาก ค่านิยมคนไทยจึงเปลี่ยนไป อีกครั้ง หันมานิยมความรู้ร่วม

ความขัดแย้งในปัจจุบันจึงไม่ใช่ความขัดแย้งด้านอุดมการณ์เหมือนกับที่เกิดขึ้นในการเมืองไทยในอดีต แต่เป็นความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ คนที่สร้างปัญหาคือ คนที่เสียผลประโยชน์ ฝ่ายค้านได้ชี้ความผิดของอดีต นรน. ทักษิณฯ 2 ข้อ ได้แก่ การแสวงประโยชน์จากตำแหน่ง นรน. ใช้ตำแหน่งอื่นประโภช์ให้ตัวเองและญาติพี่น้อง และการคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกประเทศและก่อให้เกิดการต่อต้านมาก การซื้อขายหุ้นราคากว่า 1,900 ล้านдолลาร์ สหรัฐกับ Temasek นั้น ต่อให้คนธรรมชาติทั่วไปไม่เข้าใจระบบการเสียภาษี แต่ พอ. สรรพากรก็ควรจะรู้ดีที่สุด

ความขัดแย้งในการเมืองไทยสมัยก่อนมีความชัดเจน ฝ่ายหนึ่งถือปืน (มืออาชญา) อีกฝ่ายหนึ่งชูอุดมการณ์ จึงมีการปราบปรามกันอย่างรุนแรง แม้เมืองไทยจะเป็นเมืองพุทธ เป็นสยามเมืองยิ่ง แต่การปราบปรามทางการเมืองที่เคยเกิดขึ้นในอดีตก็รุนแรง คนไทยเองก็มีทั้งภาพที่สุภาพอ่อนโยน แต่ก็ต้องไม่ลืมว่ากีฬาหลักของไทยคือ นวยไทย และไทยยังมีกีฬาที่ใช้ความรุนแรงอื่นๆ ด้วย เช่น ไก่ชน ปลากัด

ปัญหาหลักของไทยตอนนี้ก็คือ ประชาธิปไตยไม่มีความสุกงอม (maturity) ความขัดแย้งไม่ชัดเจนเหมือนเมื่อก่อนที่ฝ่ายหนึ่งแข็งและฝ่ายหนึ่งอ่อน ไปเลย ตอนนี้ทั้งสองฝ่ายต่างต้องหาทางลงให้กับตัวเองแล้ว พชม. ก่อเรื่องนานเกินไปคือต้องหาทางออกให้ตัวเองเหมือนกัน

ทหารได้ใช้โอกาสปฏิวัติไปแล้วเมื่อ 19 ก.ย. ซึ่งความจริงตอนนี้ทหารก็พยายามหาโอกาสอีกเหมือนกัน หากหาได้ ก็คงจะแทรกแซงการเมืองไปแล้ว แต่ยังหาไม่ได้

ด้านพระราชวงศ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ยาวนานที่สุดในโลก พูดกันตามจริงว่า แม่พระองค์จะทรงเป็นที่รักและทรง charming แต่ตอนนี้ไม่ใช่โอกาสที่ดีที่จะทรงแทรกแซงการเมือง มีคำรามต่างๆ เกิดขึ้นไปจนถึงขั้นที่ว่า หากทรงออกมแทรกแซงแล้ว ปัญหาไม่จบ จะทรงทำอย่างไรต่อไป สถานะของพระราชวงศ์จะสั่นคลอนหรือไม่

นสพ. ของ สป. ได้เคยตีพิมพ์ในหนังสือที่ว่า ตอนนี้ทุกภาคส่วนของไทยล้วนไม่ทำงานหน้าที่ของตัวเองในระบบประชาธิปไตย สถาบัน รัฐบาล ทหาร ตร. ไม่มีใครปฏิบัติหน้าที่ของตัวเอง และได้วิเคราะห์ว่า ใน การประท้วงของไทยนั้น แต่ละวันมีเงินหมุนเวียนกว่า 4 แสนบาท โดยคนที่ไปประท้วงได้วันละ 300 บาท/คน เห็นได้ชัดว่า หากไม่มีเงินสนับสนุน การประท้วงเหล่านี้จะมีขึ้นไม่ได้เลย

3. หัวข้อ “ภูมิหลังและอนาคตของการเมืองไทย” โดยนายโจว พางเหย่ ผู้ช่วยวิจัยศูนย์วิจัยเอเชียแปซิฟิก สถาบันรัฐศาสตร์แห่งชาติจีน

นายโจวฯ ได้กล่าวว่า ความวุ่นวายที่เกิดในปัจจุบันเริ่มนั้นตั้งแต่เดือน ก.พ. 2006 และได้บรรยายถึงภูมิหลังเหตุการณ์ทางการเมืองต่างๆ ที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่นั้น จนถึงช่วงก่อนที่จะมีการเลือก นรน. ใหม่ หลังจากที่อดีต นรน. สมชายฯ ถูกตัดสินให้พ้นจากตำแหน่ง

การเมืองไทยในช่วงที่ผ่านมาได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่คะแนนเสียงมักจะกระจายไปตามพรรคร่วมการเมืองต่างๆ แต่พออดีต นรน. ทักษิณฯ เข้ามามีส่วนในการเมือง ก็เปลี่ยนไปเป็นการเมืองแบบพรรคร่วมเดียว จนถึงปี 2006 ลักษณะนี้จึงได้หมดไป

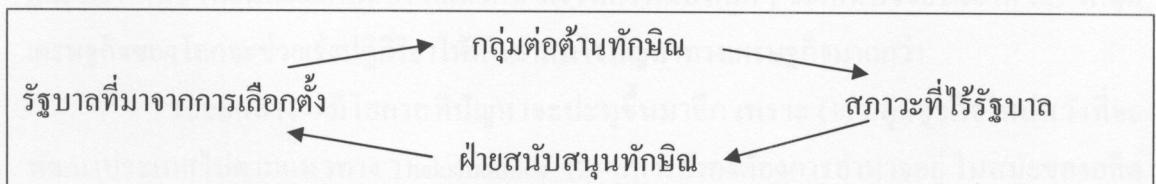
ในปี 2007 ฝ่ายทหารได้พิชิตการเมืองแบบหัวรัตน์ยุค Post-Thaksin มีการเปลี่ยนรัชนา. บนพื้นฐานของการต่อต้านและกดดันฝ่ายอดีต นรน. ทักษิณฯ และปรับระบบต่างๆ เช่น ให้ระบบการสรรหาประกอบกับระบบเลือกตั้ง พอถึงปี 2008 ก็มีความพยายามแก้ไข รัชนา. อีกรั้ง เพื่อให้กลับไปเป็นแบบปี 1997

หากจะแบ่งแยกกลุ่มในสังคมไทยตอนนี้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

(1) ฝ่ายค้านอดีต นรน. ทักษิณฯ ได้แก่ กลุ่มทหาร บรก. ฝ่ายตุลาการ ผู้บริหารระดับห้องถีน ชนชั้นกลางในเมือง และกลุ่มธุรกิจแบบดั้งเดิม

(2) ฝ่ายสนับสนุนอดีต นรน. ทักษิณฯ ได้แก่ กลุ่มธุรกิจใหม่ (ซึ่งมีอดีต นรน. ทักษิณฯ เป็นตัวแทน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจที่ร่วมรายชื่อนามในทศวรรษที่ 90 จากการผลิตและการแสวงหาภาระ แต่ว่าไม่มีอำนาจ และไม่ประสบความสำเร็จ แต่ก็พัฒนา จนเกิดเป็น วัสดุที่สำคัญ แต่ไม่มีอำนาจ และไม่ประสบความสำเร็จ แต่ก็พัฒนา จนเกิดเป็น วัสดุที่สำคัญ) และชนชั้นชาวนา/คนยากจน/คนในชนบท (ซึ่งได้รับประโยชน์จากการเมืองอยู่แต่เบื้องหลังเท่านั้น) และชนชั้นชาวนา/คนยากจน/คนในชนบท (ซึ่งได้รับประโยชน์จากการเมืองอยู่เบื้องหลังเท่านั้น)

ทั้งสองกลุ่มนี้มีจุดอ่อนและจุดแข็งแตกต่างกัน แต่ก็พัวพันกัน จนเกิดเป็น วัฏจักรที่เกี่ยวเนื่องกัน ประเด็นสำคัญคือ ทั้งสองฝ่ายต่าง ไม่ยอมกัน ไม่ต้องการ win-win แต่ต้องการแบบ zero-sum game ทำให้การประนีประนอมทางการเมืองเป็นไปได้ยาก

เกิดเป็นภาวะ สงบสุข → วุ่นวาย → สงบสุข → วุ่นวาย หมุนเวียนกันไป และกลายเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง

หากจะวิเคราะห์เหตุปัจจัยของปัญหา จะได้แก่

(1) เหตุปัจจัยทางการเมือง ในยุคทศวรรษที่ 1990 พระคริมการเมืองต่างๆ จะได้รับการแบ่งส่วนลดประโภชันกันได้ ประกอบกับเศรษฐกิจที่พัฒนาของประเทศ ทำให้ส่วนใหญ่ในสถานะที่ได้ประโภชัน แต่กลุ่มธุรกิจที่เติบโตใหม่กับกลุ่มชาวนาเป็นกลุ่มที่ไม่ได้ประโภชันจากการพัฒนาในภาพรวมของประเทศ

(2) เหตุปัจจัยทางเศรษฐกิจ หลังปี 1997 ไทยจำเป็นต้องเลือกแนวทาง การพัฒนาหลังวิกฤติ ฝ่ายที่คัดค้านอดีต นรม. ทักษิณฯ คือ ฝ่ายอนุรักษ์นิยม รวมถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งทรงรองรับแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และการพัฒนาจากภายใน แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ไม่ได้ทรงต้องการให้ปิดประเทศ เพราะการปิดประเทศในยุคโลกาภิวัตน์เป็นไม่ได้ จึงทรงเน้นการพึ่งพาตนเองร้อยละ 50 ลดการพึ่งพา ตปท. ลง เพื่อความมั่นคงในระยะยาว ซึ่งแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” นี้ได้รับการบรรจุไว้ใน รธน. ฉบับปี 2007 ด้วย

ในขณะที่ฝ่ายของอดีต นรน. ทักษิณฯ จะเน้นการพัฒนาตามกระแสโลกวิถีต้นนี้และเร่งกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจในลักษณะบรรทัดข้ามชาติ จนเรียกว่า Thaksinomics และทำให้ภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ความเป็นตลาดมากขึ้น (marketization) เน้นเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร รวมถึงขยายการส่งออกไปยังตลาดใหม่ๆ นอกเหนือจากสหัสกรุํย และยุโรป และการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ

(3) เหตุปัจจัยด้านสังคม ลักษณะการพัฒนาของสังคมไทยในรอบ 60 ปี ที่ผ่านมา จะให้ความสำคัญกับสังคมเมืองมากกว่าสังคมชนบท อดีต นร. ทักษิณฯ ได้ใช้นโยบายที่ให้ประโยชน์เป็นตัวเงินกับชาวบ้าน เน้นการพัฒนาชนบท การ marketize ภาคเกษตรกรรม จึงได้รับการสนับสนุนจากชาวชนบท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70 ของทั้งประเทศ โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาค ตอ. น. ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันส่วนหนึ่งจึงมาจากการบัดเบี้ยงระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท อนาคตของการเมืองไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะสั้น – คาดว่าจะสามารถประนีประนอมกันได้ เนื่องจาก (1) พระรัชชาธิปัตย์ และพระเพื่อไทยมีความแน่เสียงไม่เลี่ยกัน พระครุฑ์เมืองเด็กๆ จะเป็นปัจจัยช่วยได้ (2) วิกฤติเศรษฐกิจของโลกจะช่วยเร่งปฏิริยาให้หันมาสนใจปัญหาทางเศรษฐกิจมากกว่า

ระบบกลาง – มีโอกาสที่ปัญหาจะประทุขึ้นมาอีก เพราะ (1) กลุ่มธุรกิจใหม่หัวงี้ที่จะพัฒนาประเทศไปตามแนวทาง Thaksinomics (2) ทหารยังคงต้องการอำนาจอยู่ ในสมัยของอดีต นรน. ทักษิณฯ มีการกดทหารในด้านต่างๆ ทั้งแทรกแซงภายในและตัดคลงบประมาณ (ซึ่งก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการปฏิวัติเมื่อปี 2006) (3) เกษตรกรจะยังคงเรียกร้องอย่างรุนแรงให้พัฒนาภาคเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง (4) ชนชั้นกลางของสังคมและกลุ่มธุรกิจเก่าต้องการให้คงแนวคิดแบบ

อนุรักษ์นิยมไว้

ระยะยาว – หากจะแก้ปัญหาการเมืองไทยในระยะยาวได้ จะต้อง (1) สร้างจิตสำนึกที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ไม่ เช่นนั้น ประชาธิปไตยไทยก็ไม่มีทางสุกงอมได้ (2) ลดช่องว่าง การพัฒนาของเมืองและชนบท (3) บทบาทของทหารในลักษณะที่แยกตัวเป็นเอกเทศจากภาคส่วนอื่นจะต้องลดลง

หากมองในแง่ดี ถึงที่เกิดขึ้นในไทยตอนนี้ ก็อ กระบวนการที่ประเทศใน อช. ตอ. ทุกประเทศต้องก้าวผ่าน เพื่อไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย และประเทศอื่นๆ สามารถศึกษาบทเรียนจากไทยได้ เกษตรกรไทยก็ได้เรียนรู้ที่จะใช้สิทธิ/เรียกร้องทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งจะกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนรูปแบบการเมืองของไทยในอนาคตเช่นกัน

4. หัวข้อ “เหตุผลและผลกระทบของความวุ่นวายทางการเมืองในไทย” โดย นางหม่าเย่นปิง นักวิจัย สถาบันวิจัย คสพ. ระหว่างประเทศญี่ปุ่นแห่งชาติจีน

การเมืองไทยมีปัญหามาตลอดตั้งแต่ปี 2006 จนถึงช่วงที่เริ่มเข้าสู่วิกฤติคือ เดือน พ.ค. 2008 ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มในสังคมไทยได้เป็น (1) กลุ่มอดีต นรน. ทักษิณฯ และชวนา (2) พรรคราษฎร์ เมืองที่อดีต นรน. ทักษิณฯ สนับสนุน (3) กลุ่มพระราชวงศ์และทหาร

การใช้เงินและนโยบายประชาชนนิยมของอดีต นรน. ทักษิณฯ ทำให้คนกลุ่มนี้นิยม แต่ก็ทำให้มีกลุ่มต่อต้านเช่นกัน

ส่วนหนึ่งที่ทำให้คนเกิดความไม่พอใจอดีต นรน. ทักษิณฯ ก็ เพราะเคยมีการหมิ่นประอบมเดชานุภาพและ ได้เปลี่ยนระบบการพัฒนาในภาคเกษตรที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงวางรากฐานมาเป็นเวลานาน

แม้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะไม่ทรงเห็นด้วยกับ พชม. และการกระทำที่ผิดกฎหมาย. แต่ก็ทรงเกรงว่าจะเป็นการแทรกแซงการเมือง (แม้กระถั่งการออก พรก. ฉุกเฉินถึง 2 ครั้ง ก็ไม่สามารถบังคับใช้ได้)

ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ไม่ทรงพอพระทัยอดีต นรน. ทักษิณฯ เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากพระราชดำรัสในช่วงวันเฉลิมฯ ในหลายปีที่ผ่านมา แต่ก็ไม่ทรงต้องการที่จะแทรกแซงการเมืองในตอนนั้น

สถานการณ์ในปัจจุบันไม่เหมือนกับในอดีต การประท้วงในสมัยก่อน จะเป็นการประท้วงรัฐบาลทหาร/ฝ่ายทหาร แต่ตอนนี้ฝ่ายประท้วงเข้ากับฝ่ายทหาร ซึ่งฝ่ายทหารก็ลังเลไม่อยากก่อการปฏิวัติ เพราะไม่ต้องการรับแรงกดดันจากทั้งภายในและภายนอกเหมือนก่อนหน้านี้

ในอดีต พระองค์จะเสด็จฯ ออกมารทรง ใกล้เล็กความขัดแย้งในสังคมไทย เพราะทหารใช้กำลังเข้าปราบปรามประชาชน ตอนนี้พระองค์อาจจะยังทรงลังเลอยู่

ชนชั้นชาวนาอันนั้น นอกจากจะได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากระบอบทักษิณแล้ว ยังได้เรียนรู้ที่จะใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองมากขึ้นด้วย ซึ่งประเด็นนี้จะส่งผลต่อการเมืองไทยในอนาคต

ผลกระทบจากการปิดท่าอากาศยานนั้น ประเมินได้ว่า สัญเสียทางเศรษฐกิจประมาณ 6 พันล้านบาทวัน จำนวนนักท่องเที่ยวจะลดลงอย่างต่อเนื่องจากที่เคยมีนักท่องเที่ยวไปไทยปีละประมาณ 3 ล้านกว่าคน ประเทศต่างๆ จะมีรายได้จากการลงทุนไปที่อื่น GDP จะลดลงเหลือร้อยละ 2 จากที่เคยประมาณการไว้ที่ร้อยละ 4 และมีบางประเทศมองว่าสถานการณ์ไทยไม่ปลอดภัย เช่น อังกฤษมองว่าไทยเหมือนกับอินเดีย

ในฐานะที่ไทยเป็นประisanอาเซียนปีนี้ แทนที่ไทยจะแสดงบทบาทนำอาเซียนก้าวไปข้างหน้า กลับเป็นว่าต้องมาแก้ปัญหาภายใน ประเทศอื่นๆ ตอนนี้ก็เริ่มแสดงปฏิกริยาต่อบทบาทของไทยแล้ว เช่น สป.

สิ่งที่ไทยกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันถือเป็นความเจ็บปวดหนึ่งที่จะต้องผ่านในกระบวนการประชาธิปไตย เชื่อว่าในระยะสั้น จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ สถานการณ์อาจผ่อนคลายลงบ้าง แต่ยังแก้ไขต้นตอของปัญหาไม่ได้

5. หัวข้อ “มองความวุ่นวายของการเมืองไทยจากความเปลี่ยนแปลงของอำนาจพิรุคการเมืองไทย” โดยนายเฉิน ปิน เจ้าหน้าที่ กระทรวงวิทย์ฯ พรรคคอมมิวนิสต์จีน

ข้ออำนาจหลักของไทยแบ่งเป็น

(1) พระราชนครินทร์ นับตั้งแต่ปี 1936 ก็มีการอภิปรายกันมาเป็นระยะว่าจะยังคงให้พระราชนครินทร์ฐานะในการบริหารประเทศหรือไม่

(2) ทหาร มีความชอบธรรมทาง กม. ที่จะเป็นรัฐบาลน้อยมาก ในช่วงทศวรรษที่ 1960 มีความพยายามที่จะผลักดันให้พระราชนครินทร์ขึ้นมาเป็นอำนาจทางการเมือง (ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทุ่มเทพระกำลังในการพัฒนาประเทศอย่างมาก ทำให้ทรงได้รับความรักความเทิดทูนจาก ปชช. สูง) การกิจหลักของทหารไทยคือการปกป้องพระราชนครินทร์และประเทศชาติ

(3) พระคริสต์

จนถึงปี 1992 ความพยายามที่ทหารจะเข้ามามีอำนาจทางการเมืองจึงลดลงไป เป็นช่วงที่ไทยเริ่มเปลี่ยนเข้าสู่ยุคประชาธิปไตย เกิดสัญญาภาคทางการเมืองขึ้นช่วงหนึ่ง ซึ่งพระคริสต์ ต่างๆ ได้แทรกตัวเข้ามาในช่องว่างเหล่านี้ พระคริสต์มีส่วนใหญ่จะเกิดในช่วงนี้ ยกเว้นพระคริสต์ปีศาจ ซึ่งมีความเป็นมาเกือบ 60 ปี

เมื่อถึงปี 1997 ด้วยสภาพบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป พระคริสต์มีส่วนใหญ่จะเกิดในช่วงนี้ ซึ่ง รชน. ของไทยก็เอื้อต่อ

การถือกำเนิดขึ้นของพระคริไทยรักไทย เพราะ (1) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอยู่เหนือการเมือง (2) ทหารถูกตีกรอบไม่ให้เข้ามายในการเมือง (ในปี 2006 จึงมีความพยายามที่จะแก้ไข รธน.)

รธน. ฉบับปี 2006 มีส่วนเอื้อต่อการดำเนินคดีกับอดีต นรม. ทักษิณฯ ในข้อหาต่างๆ ในขณะที่อดีต นรม. ทักษิณฯ เองก็ได้ใช้ประโยชน์จากช่องว่างของ รธน. ฉบับปี 1997

ข้อดีหนึ่งของระบบทักษิณก็คือ ทำให้ความเป็นพระราชบัญญัติ นรม. ทักษิณฯ ในข้อหาต่างๆ ไม่สามารถถูกตีตกได้ ทำให้ความเป็นพระราชบัญญัติ นรม. ทักษิณฯ ได้ปรับรูปแบบของระบบการเมืองไทย พระราชบัญญัติ นรม. ทักษิณฯ เลื่องเห็นว่า สามารถได้ประโยชน์จากการรวมตัวกับพระชนนาดใหญ่ ดังนั้น จึงเกิดเป็นพระคริไทยรักไทย/ พระครุพลังประชาชน ตอนนี้ก็ลุ่มต่างๆ ก็มาเข้ากับพระครุพลังประชาชน (แต่ ส่วนหนึ่งก็เป็นเพราะแรงกดดันจากภายนอก)

การประท้วงในปี 2006 กับปี 2008 มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ

(1) การประท้วงในปี 2006 ประสบความสำเร็จ เพราะเป็นการต่อต้านอดีต นรม. ทักษิณฯ การต่อต้านคอร์รัปชันและการขาดคุณธรรม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นด้วย

(1) การประท้วงในปี 2008 ไม่สำเร็จ เพราะเป็นการต่อต้านการแก้ไข รธน.

เห็นได้ว่า มีการชูประเด็นต่างกัน แรงสนับสนุนที่ได้รับจึงไม่เท่าเทียมกัน

กล่าวได้ว่า เหตุการณ์ที่ทำให้คนแปลกใจมากที่สุด คงเป็นการตัดสินเมื่อปี 2007 ที่ ตัดสินให้บุบพระคริไทยรักไทย แต่ไม่บุบพระครุพลังประชาชน แต่หลังจากนั้นมา เหตุการณ์ทุกอย่างก็ อยู่ในวิสัยที่คาดการณ์ได้

การที่ พชม. อยู่ได้นาน เพราะมีเงินสนับสนุน ล้วนฝ่ายทหารและตำรวจที่ไม่ลงมือ ปราบปราม เพราะต้องการจะดึงเวลาในการแก้ไข รธน. และทหารก็ไม่ทำการปฏิวัติ เพราะขาด ความชอบธรรมทางการเมือง ไม่เหมือนกับเมื่อปี 2006

กระบวนการต่างๆ ที่ดำเนินการกับอดีต นรม. ทักษิณฯ ทั้งในและนอกประเทศ รวมถึง ที่อังกฤษถอนการตรวจลงตรา ก็เพื่อไม่ให้อดีต นรม. กลับมาผงาดในวงการเมืองได้อีก

6. หัวข้อ “วิเคราะห์บทบาทขององค์กรตุลาการไทย” โดยนายจาง เสวกัง รองนักวิจัย สถาบันวิจัย คสพ. ระหว่างประเทศยุคใหม่แห่งชาติจีน

ในปีที่ผ่านมา ฝ่ายตุลาการของไทยมีบทบาทอย่างมากที่สร้างผลกระทบต่อการ เมืองไทย โดยมีผลกระทบทางด้านบวก ได้แก่

(1) องค์กรตุลาการเข้มแข็งขึ้น ในระบบของไทย เป็นไปไม่ได้เลยที่ฝ่ายตุลาการจะไม่ เกี่ยวข้องกับการเมืองไทย ดูจากขอบเขตความรับผิดชอบที่ กม. กำหนดไว้ ก็เกี่ยวข้องกับการเมือง อยู่แล้ว ซึ่งบทบาทที่ฝ่ายตุลาการของไทยแสดงออกมานี้ สอดคล้องกับที่ กม. กำหนดไว้

(2) มีผลต่อความสงบในระบบทั้งของไทย หลังจากปี 2006 ได้เกิดความวุ่นวายขึ้นในการเมืองไทยหลายครั้ง ซึ่งพอผ่านดุลการเข้ามาตัดสินคดี ก็ทำให้เหตุการณ์สงบลงได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยเฉพาะการตัดสินของศาล รธน. แม้จะไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ก็ตาม

(3) ได้รับความเชื่อถือจาก ปชช. มากขึ้นว่ามีกระบวนการตัดสินที่เปิดเผยและเป็นธรรม โดยเฉพาะการรวมรวมหลักฐานมีความเป็นอิสระและปกปิดความลับได้ดี โดยเฉพาะศาล รธน. ผู้ที่ถูกตัดสินคดี เช่น ถูกตัดสินให้บุบพรองต้องยอมรับคำตัดสิน

ผลกระทบทางด้านลบ ได้แก่

(1) ความมีระบบการตรวจสอบทาง กม. มิใช่นั้น จะส่งผลกระทบในระยะยาว เช่น ความเป็นอิสระในการตัดสิน หากไม่มีกระบวนการที่สามารถตรวจสอบได้ จะทำให้ขาดความเชื่อถือในระยะยาว เช่น กรณีที่ตัดสินบุบพรอง ไทยรักไทย แต่ไม่บุบพรองประชาธิปัตย์ ทำไม่จึง เลือกตัดสินคดีในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (ซึ่งมักจะเป็นช่วงสำคัญทางการเมือง) ยิ่งนานวันไป คนจะยิ่งมีคำถามมากขึ้น และจะส่งผลให้อำนาจของฝ่ายตุลาการลดลง

(2) แก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุไม่ได้ ส่งผลกระทบได้แค่ให้ความสงบชั่วคราวเท่านั้น หรือ ผ่อนความรุนแรงของสถานการณ์เท่านั้น

(3) ผลการตัดสินในบางครั้ง ไม่สามารถเกิดผลได้จริงๆ เช่น การตัดสินเพื่อไม่ให้ พระรัตนโกสินทร์ ไทยมีบทบาททางการเมือง แต่ก็มีรัฐบาลตัวแทน อธิ อดีต นรม. สมัครฯ ก็ประกาศ ชัดเจนว่าเป็นตัวแทนอดีต นรม. ทักษิณฯ หรือการตัดสินไม่ให้ผู้บริหารพระรัตนโกสินทร์ ไทยจำนวน 111 คนเกี่ยวข้องกับการเมือง แต่บุคคลเหล่านั้น ก็ยังมีอิทธิพลทางการเมืองอยู่ นักการเมืองตอบนี้ ส่วนใหญ่ก็เป็นญาติของ 111 คนเหล่านั้น

บทบาทของฝ่ายตุลาการไทยมีความน่าสนใจมาก โดยเฉพาะในแง่ของอิทธิพลที่มีต่อ การเมือง และจะมีผลต่อการนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงของระบบตุลาการใน อช. ตอ. ฉต.

ภาคผนวก ณ
ประมวลท่าที่จีนต่อสถานการณ์การเมืองไทย

1. เมื่อวันที่ 11 เม.ย. 52 เว็บไซต์ กต. จีน / สอท. จีน ใน ปทท. ได้ขึ้นประกาศเตือนว่า นรม. ได้ประกาศให้เมืองพัทยาเข้าสู่สถานการณ์ฉุกเฉิน จึงขอให้ชาวจีนที่อยู่ในไทยระมัดระวัง ความปลอดภัย หลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีการชุมนุม และหากประสบเหตุใด ขอให้แจ้ง สอท. จีน ใน ปทท. พร้อมกันนี้ ขอให้กลุ่มชาวจีน/ชาวจีนที่เดินทางตามลำพัง ใช้ความระมัดระวังในการเดินทาง ไปไทย

2. เมื่อวันที่ 12 เม.ย. 52 รนา. กต. จีน ได้เชิญ ออท. และ ออท. ประเทศไทยเขียนไปพบ หารือ เพื่อแจ้งท่าที่ของจีนต่อความร่วมมือในการรอบอาเซียน หลังการเลื่อนการประชุมสุดยอดผู้นำที่ พัทยา (ตามนัยโทรศัพท์ สอท. ด่วนที่สุด ที่ PEK 0304/2552 ลว. 12 เม.ย. 52)

3. เมื่อวันที่ 13 เม.ย. 52 เว็บไซต์ กต. จีน / สอท. จีน ใน ปทท. / การห้องเที่ยวจีน (CNTA) ได้ขึ้นประกาศเตือนว่า รัฐบาลได้ประกาศให้กรุงเทพฯ และอีก 4 จังหวัดเข้าสู่สถานการณ์ฉุกเฉิน จึง ขอให้ชาวจีนที่อยู่ในไทยระมัดระวังความปลอดภัย หลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีการชุมนุม และหาก ประสบเหตุใด ขอให้แจ้ง สอท. จีน ใน ปทท. พร้อมกันนี้ ขอแนะนำให้ชาวจีนชะลอการเดินทาง ไป ประเทศไทยชั่วคราว

4. เมื่อวันที่ 14 เม.ย. 52 นางเจียง หยี ไอมาก กต. จีน ได้เดลงเกี่ยวกับสถานการณ์ในไทย ในระหว่างการให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวประจำปี ว่า ไทยเป็นเพื่อนบ้านสนับสนุนของจีน รัฐบาลจีน ติดตามพัฒนาการของสถานการณ์ในไทย และหวังจากใจจริงว่า ไทยจะสามารถรักษาความมั่นคง ของประเทศ ความสมานฉันท์ของสังคม และการเดินทางไปต่างประเทศได้ ทั้งนี้ เกี่ยวกับ การเดินทางไปห้องเที่ยวที่ไทย ขอให้ติดตามประกาศบนเว็บไซต์ กต. จีน

5. วันนี้ (15 เม.ย. 52) กต. จีน ได้ประสานเป็นการภายในนายัง สอท. เพื่อแจ้งท่าที่ทางการ ของจีนว่า จีนและไทยเป็นเพื่อนบ้านสนับสนุน จีนติดตามการพัฒนาของสถานการณ์ในไทยอย่าง ใกล้ชิด และจีนหวังจากใจจริงว่า ประเทศไทยจะมีความมั่นคง สังคมมีความสมานฉันท์ และ เศรษฐกิจจะเติบโตต่อไปได้อย่างยั่งยืน

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง

15 เมษายน 2552

ประวัติผู้เขียน

นายณัฐพล ขันธหริษฐ์ จบการศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2525 – พ.ศ. 2529 เริ่มรับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2530 จากนั้น ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัย Saitama ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2531 – พ.ศ. 2533

นายณัฐพลฯ เคยปฏิบัติราชการดังนี้

- พ.ศ. 2530-2531 และ 2533-2535 นายเรว กรมองค์การระหว่างประเทศ
- พ.ศ. 2535-2539 เลขาธุการ โท-เอก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส
- พ.ศ. 2539-2540 เลขาธุการเอก กรมเอเชียตะวันออก
- พ.ศ. 2540-2541 เลขาธุการเอก กรมองค์การระหว่างประเทศ
- พ.ศ. 2542-2544 เลขาธุการเอก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ
- พ.ศ. 2544-2546 เลขาธุการเอก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงคอนคอন
- พ.ศ. 2547-2550 ที่ปรึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. 2550-2552 ผู้อำนวยการกองเอเชียตะวันออก 3 กรมเอเชียตะวันออก
- พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน รองกงสุลใหญ่ ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเชียงไห์